

ZRÍNYI MIKLÓS GIMNÁZIUM

8900 Zalaegerszeg, Rákóczi u. 30., Pf. 103.
telefon/fax: (36) – 92/313–490 E-mail: horvatha@zmgzeg.sulinet.hu

A ZALAEGERSZEGI ZRÍNYI MIKLÓS GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A pedagógiai program felépítése

1. A pedagógiai program célja és rendeltetése	4
2. Az intézmény adatai	5
3. Helyzetelemzés	5
3.1. Az iskola bemutatása	5
3.2. Az iskola megjelenése a városban, a megyében, az országban és az országon kívül ..	6
3.3. Az iskola feltételrendszere.....	7
3.4. Az iskola oktatási szerkezete.....	8
4. Az iskola oktatási és nevelési céljai	10
4.1. Célok.....	10
4.2. Csoportok, amelyekhez speciális célokat rendelünk:	11
5. Helyi tanterv, óraterv, tankönyvválasztás.....	11
5.1. Tanítandó tantárgyak az egyes évfolyamokon.....	11
5.2. A tankönyvek kiválasztásának elvei	11
5.3. Óraterv	12
5.4. Helyi tantervek.....	13
5.5. Felkészítés a kétszintű érettségire.....	14
6. Tanórán kívüli tevékenységek	14
6.1. Tantárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek.....	14
6.2. Szabadidős tevékenységek.....	15
7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei és az átlépés lehetőségei	15
7.1. Az intézménybe történő belépés.....	15
7.2. A magasabb évfolyamra lépés feltételrendszere.....	16
7.3. Átlépési lehetőségek az iskolában	16
8. Az iskolai ellenőrzés és értékelés követelményei, formái	16
8.1. A tanulók teljesítményének ellenőrzése és értékelése	16
8.2. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése	19
9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	21
10. Az iskolai diákönkormányzat	22
10.1. Az érdekérvényesítés szervei és működési mechanizmusa	23
10.2. A Zrínyi Miklós Diákszövetség által szervezett iskolai programok.....	23
10.3. Egyéb hagyományos tevékenységi formák:.....	23
10.4. További célok:	23
11. Hagományaink, ünnepeink, iskolánk sajátos arculata	23
11.1. Tanévünket számos ünnepség színesíti:	24
11.2. A 100 éves múltra visszatekintő iskolánknak vannak az ünnepeken kívül évről évre visszatérő hagyományos rendezvényei.	24
11.3. Iskolánk és alapítványaink elismerő díjakkal jutalmazza a kimagasló eredményeket a tanulók és a pedagógusok körében is.....	25
11.4. Hagományőrző Bizottság.....	25
12. Az iskola kapcsolatai	25
12.1. Belső (iskolán belüli) kapcsolatok.....	25
12.2. Helyi kapcsolatok	26
12.3. Országon belüli kapcsolataink.....	29
12.4. Külföldi kapcsolataink.....	30
13. A könyvtár szerepe és feladata az iskolában	31
14. Az iskola gazdálkodása	32
14.1. A jelenlegi helyzet	32
14.2. Fejlesztés	32
15. Jövőkép.....	33

16. Az Arany János Tehetséggondozó Program.....	34
17. Környezeti nevelési program.....	61
18. A Zrínyi Miklós Gimnázium egészségnevelési programja:	73
19. DROGPREVENCIÓS STRATÉGIA	81
Ifjúság-egészségügyi jelentés a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulóinak egészségi állapotáról	101
Mellékletek	102

1. A pedagógiai program célja és rendeltetése

A pedagógiai program célja, hogy a közoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXIX. számú törvényben meghatározott feladatok megvalósításának módját írja le.

Ennek megfelelően tartalmazza:

- a helyzetelemzést az iskoláról,
- az iskolában folyó nevelés és oktatás célját és ennek feltételrendszerét,
- a 130/1995. (X. 26.) számú Korm. rendelettel kiadott Nemzeti Alaptanterv és az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) számú Kormányrendelet alapján az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat és azok óraszámait, az előírt tananyagot és annak követelményrendszerét,
- az iskola magasabb évfolyamára lépés és más iskolákba (iskolákból) történő átlépés feltételeit,
- az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének formáit és követelményeit, a tanulók tudásának értékelését és minősítésének módjait,
- az iskolai hagyományok és kapcsolatok rendszerét,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységet,
- a diák-érdekképviselőt,
- a szabadidős tevékenységeket és ezek irányítását, koordinálását,
- az iskolai könyvtár szerepét,
- a felsorolt feladatok megvalósításának anyagi hátterét,
- egészségnevelési és programot,
- környezeti nevelési programot.

A Zrínyi Miklós Gimnázium Pedagógiai programja az 1998/99-es tanévtől lépett életbe. A jelenlegi módosítás a 2004/05-ös tanévtől határozza meg a gimnáziumban folyó oktató-nevelő munkát tartalmi és szervezeti kérdésekben egyaránt. A Pedagógiai programban lefektetett célok, feladatok évente módosíthatók. A Pedagógiai program elfogadása a tantestület joga, melyhez a tagok szavazatainak kétharmada szükséges. A tantestület által elfogadott Pedagógiai programot a fenntartó Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése hagyja jóvá. A Pedagógiai program módosítása a fent említett szavazati aránnyal és módon történhet.

A Pedagógiai programot az SZM, az Iskolaszék, a KÖTA és a Diákönkormányzat véleményezi.

A Pedagógiai program az iskola valamennyi dolgozója és tanulója, az SZM, az Iskolaszék tagjai által a jóváhagyásától kezdődően megtekinthető. Egy példányát az iskola kézikönyvtárában helyezzük el.

2. Az intézmény adatai

Az intézmény elnevezése:	Zrínyi Miklós Gimnázium
Székhelye:	8900 Zalaegerszeg, Rákóczi út 30.
Fenntartója:	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése
Jogállása:	Önálló jogi személy, vezetője az igazgató, akit Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése nevez ki
Gazdálkodása:	Önállóan gazdálkodó önkormányzati költségvetési szerv
Alaptevékenysége:	Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás és általános műveltséget megalapozó iskolarendszerű felnőttoktatás
Az alapítás éve:	1895
Az alapító okirat kelte:	2002. október 10.
Az intézmény típusa:	Közoktatási intézmény, mely négy-, öt- illetve nyolcévfolyamos gimnáziumi tevékenységet folytat.

3. Helyzetelemzés

3.1. Az iskola bemutatása

“... A főgimnázium a város egyik legreprezentatívabb épületegyüttese volt. Ma is a helyén áll, bár kicsit megváltozott környezetben. Középen, az utcától mintegy tíz méterrel beljebb emelkedett a kétemeletes főépület; ennek díszes bolthajtásos előcsarnokához lépcsősor vezetett fel. Előtte az utcaszinten balra, a gimnázium igazgatójának, jobbra az altisztek szolgálati lakásai helyezkedtek el. A szépen aszfaltozott járda és úttest között az én gyermekkoromban már óriásra nőtt vadgesztenyefasor lombosodott. A város nagyon büszke volt erre a főgimnáziumra...”

(Keresztury Dezső)

Zalaegerszeg polgárai először 1756-ban kezdeményezték gimnázium alapítását, melynek feltételei részben 1895-ben teljesültek. Az akkori felsőkereskedelmi iskolában 69 fővel indult el a nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés. A gimnáziumnak otthont adó épület építése 1896. március 8-án kezdődött, az épület ünnepélyes felavatása 1897. szeptember 8-án történt meg.

Több mint száz éves a zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium. Száz év az ember, a tudomány, a város, a haza szolgálatában. Története, sorsa összeforrt az ország történetével. A hajdani Magyar Királyi Főgimnázium a kor és alapítói eltökélt szándéka szerint állami, világi iskola, alapításától a város fontos szellemi, alkotó műhelye volt. Méltán vállalta 1923-ban a haza bölcse, Zala szülötte, Deák Ferenc nevét, szellemét.

1950-től a horvát bán és Zala megye örökös főispánja, a karddal, tollal viaskodó Zrínyi Miklós nevét vette fel. A viharos változások közepette következetesen őrizte, ápolta az igényesség, a minőség garanciáját. Kiváló igazgatók, neves, rangos tanáregyenységek, tehetséges diák-generációk krónikája tanúsítja a jóra törekvés, az értékteremtés lankadatlan szándékát.

Az eltelt száz év a nagy hagyományokkal és kiemelkedő eredményekkel rendelkező, komoly történeti múltra visszatekintő intézmények sorába emelte gimnáziumunkat. 1950-ig nyolcévfolyamos Állami Főgimnázium, ‘50-től négyévfolyamos humán-reál osztályokkal rendelkező gimnáziumként működött. Az utóbbi 50 év változásait, tanügyi vargabetűit úgy élte át, hogy egyrészt mindig készségesnek mutatkozott az új elképzelések megvalósítására, elsőként való kipróbálására, másrészt mindig megtartotta, sőt megerősítette a hagyományos gimnáziumi jelleget.

Több mint kilencezer tanítvány ismerkedett az éppen időszerű tananyaggal, a tudományok, művészetek, idegen nyelvek varázslatos világával, alapozta meg műveltségét, és indult pályájára. Családok generációi váltották egymást az iskolapadban.

Az iskola fő célkitűzése mindig is az volt, hogy alkalmassá tegye a rábízott tanulókat a felsőfokú tanulmányok elvégzésére. Ennek sikerességét mutatja az az adat is, hogy az utóbbi 5 évben a frissen érettségizettek átlag 94 %-a került be elsőként egyetemre, főiskolára. E felvételi eredmény alapján az ország 2. legjobb középiskolájaként rangsorolják gimnáziumunkat. *(1. számú melléklet)*

3.2. Az iskola megjelenése a városban, a megyében, az országban és az országon kívül

A Zrínyi Miklós Gimnázium mindig meghatározója volt Zalaegerszeg oktatási és kulturális életének. 1945 előtt, mint az egyetlen gimnázium töltötte be ezt a szerepet, később pedig főleg a kiemelkedő oktató-nevelő munkának és a kiváló képességű diákoknak köszönhetően vált azzá.

A város kulturális életében, a rendezvények szervezésében és lebonyolításában betöltött szerepe nélkülözhetetlen volt és ma is az. Mindezt a sokszínű tevékenységet 1980-ban a város Pro Urbe díjjal jutalmazta, majd a későbbi sikeres eredményekért és a centenáriumi ünnepeksorozat megrendezéséért 1996-ban millicentenáriumi plakettet kapott.

Az oktatás eredményei rendre dicsőséget hoztak a megyei tanulmányi versenyeken, aminek következtében 100 éves iskolánkat a megye egyik legjobb középiskolájának tartják. A kultúra területén is hasonló eredményekkel dicsekedhetünk, hiszen a Helikoni ünnepeksorozaton kétszer nyertük el a "Legeredményesebb iskola" címet. Több rangos sporteredmény pedig azt igazolja, hogy ezen a területen is a megye élvonalába tartozunk.

Ugyancsak dicsérendő a tehetséggondozásban és a versenyeztetésben betöltött szerepe, hisz az elmúlt 5 év tanulmányi verseny-eredményei alapján az előkelő 14. helyen áll gimnáziumunk az országban. Az idei 6 kiemelkedő versenyeredménnyel, mely minden eddiginél jobb, reményeink szerint csak tovább javulhat gimnáziumunk megítélése.

Fontos szerepet tölt be iskolánk életében a nyelvtanítás. 1989-től speciális nyelvi osztályokban intenzív nyelvtanítás folyik, aminek eredményeképpen ugrásszerűen megnőtt a sikeres nyelvvizsgálók száma. Ez alapján a kimutatások gimnáziumunkat jelenleg az országos 20. helyre sorolták.

1996 januárjában a kiemelkedő szakmai munka elismeréseként Zala Megye Önkormányzati Közgyűlése Pedagógiai Nívódíjat adományozott a gimnáziumnak.

A kiemelkedő tanulmányi munkájuk eredményeként tanulóink az országon kívülre is elvitték iskolánk hírnevét. Több diákunk képviselte Magyarországot nemzetközi tanulmányi versenyeken és tantárgyi olimpiákon.

2001 nyarán az Oktatási Minisztérium megbízásából a Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT) és a zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium szervezésében és lebonyolításában került megrendezésre a **8. Közép-Európai Informatikai Diákolimpia (CEOI'2001)**. A gimnázium diáksága és tantestülete nagy megtiszteltetésként élte meg a rendezvény szervezésének lehetőségét. Örömmel fogadta a nemzetközi visszhangot, amely szerint Európa számos országában emlékeznek jó szívvel Magyarország egyik legszebb megyéjére, dinamikusan fejlődő városára, Zalaegerszegre és a gimnáziumra, amely 8 napon át igazi házigazdája volt a mintegy 130 résztvevőnek.

3.3. Az iskola feltételrendszere

3.3.1. Személyi feltételek

A Zrínyi Miklós Gimnázium dolgozóinak száma az alapító okiratban megfogalmazott feladatok ellátásának megfelelő.

A pedagógusok létszáma és szakok szerinti megoszlása – a gimnáziumban tanítandó tantárgyak körét tekintve – teljes szakszerű oktatást eredményez.

A tanárok nagyon kötődnek az iskolához, amit az is alátámaszt, hogy többségük valamikor az iskola tanulója volt. Régi hagyomány iskolánkban, hogy a megüresedett állásokra elsősorban volt tanítványok közül választ az iskola vezetősége, ezzel is elősegítve a kialakult hagyományok alázatos ápolását, és biztosítva az oktatás színvonalának megőrzését. A tanárok szakok szerinti megoszlását, iskolában eltöltött éveinek számát, összes munkaidejét, beosztását és egyéb képzettségét a *2. számú melléklet* tartalmazza.

A tantestületet mindig jellemezte az állandó megújulás. A tanárok rendszeresen vesznek részt szakmai továbbképzéseken.

3.3.2. Tárgyi feltételek

A Zrínyi Miklós Gimnázium épülete 1997. szeptember 8-án múlt 100 éves. A patinás épület sajátos belső világával jelentősen segíti az oktatás színvonalának megtartását. Az épület három részre tagolódik, főépületre és két kisebb ún. külső épületre.

Az iskolának 18 osztályterme, jól felszerelt kémiai és fizikai előadóterme van előkészítővel és szertárral.

Három számítástechnikai szaktantermünk felszereltsége átlagosnál jobb színvonalú. A termek az informatika oktatás mellett a nyelvi képzés feltételeit is javítják. Emellett egy-egy német, ill. angol nyelvi szakterem, valamint 3 kisebb terem biztosítja az osztályok nyelvi csoportokra tagolódásakor az oktatást.

Jól felszerelt 24 000 kötetes könyvtár, rajzszertár és földrajz-történelem szertár segít az oktatásban.

Az 1998-ban átadott tornaterem, kondicionáló terem mellett a több pályával bíró sportudvar biztosítja a mindennapos testedzés lehetőségét.

A felújított alagsorban az oktatást segítő szaktermek, klub valamint melegítőkonyha étkező került kialakításra.

3.3.3. Eszközrendszer

A Zrínyi Miklós Gimnázium a középiskolai oktatás eszközellátottságának országos színvonalát tekintve közepes szinten felszerelt iskola.

Jó színvonalú a felszereltsége a természettudományok, a biológia, a kémia, a fizika és a matematika területén. E tantárgyak oktatását két szakmai tanterem (fizikai, kémia előadó), eszközökkel, anyagokkal felszerelt szertárok (fizika, kémia, biológia), az oktatást segítő audiovizuális eszközök (számítógép, projektor, írásvetítők, videomagnók, televíziók), szemléltető eszközök segítik.

Az idegen nyelvek (német, angol, latin, francia, orosz) oktatásának technikai felszereltsége a jelenlegi követelménynek nem felel meg. Jóllehet, rendelkezik az iskola a nyelvtanulást nagyban elősegítő speciális, de nem jól felszerelt tantermekkel, melyekben audiovizuális eszközök (rádiómagnók, televíziók, videomagnók, írásvetítők) segítik az oktató-nevelő munkát, ugyanakkor a modern nyelvoktatást segítő korszerűen felszerelt multimédiás laboratórium nincs az iskolában.

A történelem és földrajz tanítását térképekkel, oktatási segédanyagokkal (közetek), audio-vizuális eszközökkel (tv, videomagnó) felszerelt, még kisebb létszámú csoport tanítására is alkalmas szertár biztosítja.

Az ének tanításához segítséget nyújt egy speciálisan felszerelt osztályterem (énekterem), melyben modern eszközök (sztereorádió és magnó, tv, video), hangszerek (zongora, szintetizátor), valamint segédanyagok (kották) vannak.

A rajz tanítását szintén speciálisan felszerelt tanterem és a hozzá közvetlenül kapcsolódó rajzsztár (rajzállványok, tv, video, korongozók, egyéb eszközök) segíti.

A számítástechnikát, informatikát három jól felszerelt szaktanteremben oktatjuk. A tanárok és irodai dolgozók munkáját az iskolában összesen az igényeknek megfelelő számú személyi számítógép segíti.

A tornaterem, a kondicionáló terem és a szabadtéri sportpályák jó lehetőséget biztosítanak a tanórai és szabadidős sporttevékenységre.

Könyvtárunk jól szolgálja az iskolai oktatást. Gazdag könyvállományában elegendő szak-könyv, kötelező olvasmány, szótár található.

3.4. Az iskola oktatási szerkezete

Az 1997/98-as tanévtől iskolánkban újraindult a nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés a már meglévő négyévfolyamos mellett. A 2004/2005-ös tanévtől a négyévfolyamos képzés évenkénti bővítéssel átalakul öt évfolyamosra (nyelvi előkészítő évfolyam).

Gimnáziumunk alapító intézménye az Arany János Tehetséggondozó Programnak.

Iskolánkban felnőttoktatás is folyik levelező tagozaton.

3.4.1. Nyolcévfolyamos gimnáziumi oktatás

A gimnázium 1 osztályt indít minden tanévben az 5. évfolyamon. (28 fő)

Egy-egy tantárgynak az "egyszeri" tanulása, életkorilag a legmegfelelőbb időben történő belépése könnyíti a tantervi követelmények elsajátítását, megszűnnek a felesleges ismétlések.

Az oktatás struktúrája, felépítése, óraelosztási terve lehetőséget biztosít arra, hogy a különböző általános iskolából érkezett tanulók egységes követelményrendszerhez szokhassanak, mely során a kötelező érettségi tárgyakon kívül, idegen nyelvet, alapvető természeti ismereteket és készségtárgyakat tanulnak. A szabadon választott órák keretében pedig lehetőséget biztosítunk a felsőoktatásra való felkészülésre, nyelvvizsgák megszerzésére.

Azon tanulók részére, akik menetközben felmerülő problémák miatt iskolatípust kívánnak változtatni, a program lehetőséget biztosít az átlépésre is.

Az oktatási célok mellett az életkori sajátosságok figyelembevételével kiváló lehetőség nyílik a nevelésre. Az újonnan bekerülő tanulók ideálisabb életkorban váltanak iskolatípust, mint az általános iskola 8. osztályából érkezettek.

Az osztályfőnöki órák új szemléletű tanterve is jelentős mértékben hozzájárul a tanulók személyiségének fejlődéséhez.

A felvételi eljárást a *3. számú melléklet* tartalmazza.

3.4.2. Négy(öt)-évfolyamos gimnáziumi oktatás

1. *Emelt szintű matematika* (1 osztály: 32 fő)

A tanulók heti 6 órában és csoportbontásban tanulják a matematikát. Így alapos felkészítést kapnak az egyetemi és főiskolai – matematikával kapcsolatos – tanulmányokra. Azoknak – a matematikából jeles – tanulóknak a jelentkezését várjuk, akik érettségi után műszaki, közgaz-

dasági egyetemen vagy főiskolán, illetve számítástechnikával kapcsolatos felsőfokú intézményben akarnak továbbtanulni.

Jelentkezni az iskola által kibocsátott jelentkezési lapon lehet az előzetes felvételi eljárás keretében.

2. *Emelt szintű német* (fél osztály: 16 fő), *emelt szintű angol* (fél osztály 16 fő)

Mindkét csoportot kezdő szinten kívánjuk indítani. Bármilyen továbbtanulási szándék mellett magas fokú nyelvi képzésben részesülnek a tanulók heti 6 órában.

Az emelt szintű matematika-osztályban angol és német nyelvet tanulnak a diákok. A nyelvi osztályban a második választható idegen nyelv angol, német, francia orosz és latin lehet.

Kollégiumi elhelyezés biztosított.

Az érdeklődőknek bármikor szívesen adunk további felvilágosítást a részletekről az iskolában.

Pályaválasztási napokon tájékoztatást adunk az érdeklődő szülőknek és tanulóknak az indítandó osztályokról.

A nyelvi előkészítő osztályok bevezetésével 2004-től előbb az emelt szintű nyelvi, majd az emelt szintű matematikaképzés is öt évfolyamosra alakul át.

Az Arany János Tehetséggondozó Programban indítandó osztályok száma függ az intézmény befogadóképességétől.

3.4.3. Felnőttoktatás

A gimnázium a négy évfolyamos képzés során levelező tagozatos képzést is folytat.

A levelező tagozatra való bejutás módja az évente 2 alkalommal (júniusban és augusztusban) tartandó beiratkozás. Tanév közben más iskolából érkezettek beiratkozásáról a tagozatvezető dönt.

A levelező tagozatra beiratkozhatnak:

- 9. évfolyamra a általános iskolai végzettséggel rendelkezők
- magasabb évfolyamra azok a tanulók, akik eleget tettek az előző évfolyam tantervi követelményeinek

A beiratkozás feltétele:

A beiratkozni kívánó tanuló tegyen eleget a tankötelezettségi követelménynek.

A levelező tagozat valamennyi évfolyamán 1 osztály indítását tervezzük maximálisa 45 fővel.

A nagylétszámot az évközi jelentős mértékű lemorzsolódás indokolja.

A felnőttoktatás speciális területe a gyakorló tanításukat végző tanárjelöltek fogadása, felkészítése a tanításra, gyakorló tanításuk szervezése, vizsgatanításuk lebonyolítása. A szakvezető tanári tevékenység szinte minden tantárgyra kiterjed, de legjelentősebb az idegen nyelvek körében.

4. Az iskola oktatási és nevelési céljai

4.1. Célok

Az oktatás és nevelés egyenrangú tanári feladat, ezért munkánk során az a célunk, hogy a gimnázium

1. Készítse fel tanulóit a *érettségi és felvételi vizsgákra*(kétszintű érettségi), a *felsőfokú tanulmányokra*, őrizze meg helyét az országos élvonalban (1–20 hely).

2. Nyújtson széleskörű, alapos, korszerű és továbbfejleszthető *ismereteket* a különböző műveltségi területeken.

3. Biztosítsa a *humán és természettudományos* tárgyak egyensúlyát, a két műveltségi terület “másságának” kölcsönös tiszteletben tartását, a mindenkori általános műveltség elsajátítását.

4. Tartsa egyik legfontosabb feladatának a szóbeli és írásbeli *anyanyelvi kultúra* fejlesztését.

5. Biztosítson lehetőséget a tanulóknak *két idegen nyelv tanulására*, legalább egyből magas szintű kommunikációs készségük bizonyítékeként nyelvvizsgát szerezzenek, a speciális nyelvi osztályosoknál kettő is elvárható.

6. Ismertesse meg diákjaikkal a *magyarság történelmi és kulturális értékeit*, fordítson gondot azok ápolására, erősítse a nemzeti identitástudatot.

7. Nyújtson a kor követelményeinek megfelelő *informatikai, jogi, közgazdasági* és egyéb ismereteket.

8. Járuljon hozzá a *tanulók gondolkodási képességeinek fejlesztéséhez*.

9. Alakítsa ki az *önképzés és továbbképzés igényét*, sajátítsa el diákjaikkal azokat a módszereket, amelyekkel gyorsan változó világunkban meg tudják újítani ismereteiket.

10. Tanulói legyenek tisztában az *egyetemes emberi és európai értékekkel*, és azokat kövessék is. (Pl. az emberi élet tisztelete, a természet és a környezet védelme, a tudás és műveltség értéként való elismerése, kulturális tolerancia, családszeretet, lelkiismeretesség becsületesség, nagyfokú szociális érzékenység, kulturált egymás mellett élés, helyes viselkedés stb. Alakítsuk ki diákjainkban a fogékonyságot az igazra, szépre, jóra.)

11. Az *“ép testben ép lélek”* elve alapján gondoskodjon a diákok *egészséges életmódra neveléséről*, a szellemi és fizikai terhelés megfelelő egyensúlyáról, a lelki egészség megőrzéséről.

12. Harmonikus *személyiségek* kialakítására törekszünk: a tanulók racionális, érzelmi és erkölcsi képességeit egyidejűleg kívánjuk formálni. Kreatív, önállóan gondolkodó, önmagáért és másokért felelősséget érző, a kudarccokat tűrő és a konfliktusokat jól kezelő egyének nevelése a feladatunk.

13. *Hazaszerető és lokálpatrióta* polgárok kiművelésére törekszünk, akik gazdagítják az országot és a város gazdasági és kulturális életét.

14. Közösségben élő és a *közösségért szívesen tevékenykedő* embertípus formálása a célunk, hiszen a leendő értelmiségtől elvárható a közéletben való aktív részvétel. Erősíteni kívánjuk az osztályközösségek szerepét a tanulói személyiség formálásában, előtérbe helyezve a *tanulói önállóságot*.

15. Szeretnénk elérni, hogy diákjaink felismerjék az ipari civilizáció értékeit és veszélyeit, a *fogyasztói társadalom értékrendjét*, és *utasítsák el az igénytelen tömegkultúrát*.

16. *Fel kell készíteni tanulóinkat az Európai Unióhoz való csatlakozásra, az Unióban való tanulásra, életre.* (ismeretek, készségek, viselkedéskultúra stb.).

17. El kell érni, hogy *diákjaink teljes életet élhessenek* az iskola falain belül és kívül; ne hiányozzék életükből a tanulás mellett a sport, a játék, a jókedv és a szórakozás.

18. Továbbra is igyekszünk *megőrizni a gimnázium eddigi hagyományait*, értékeit, nyitotak kívánunk maradni és alkalmazkodni a társadalmi igényekhez. Ennek érdekében továbbra

is fenntartjuk eddigi *jó kapcsolatainkat a szülőkkel és a társadalmi környezettel. Megőrizzük a gimnáziumnak a város szellemi és kulturális életében betöltött kisugárzó hatását.*

19. Szeretnénk, ha az *iskola szellemi műhely* lenne tanuló és tanár számára egyaránt, ahol pedagógusközösségünk emberi magatartásával és magas szintű szakmai tudás közvetítésével hatna a diákifjúságra.

4.2. Csoportok, amelyekhez speciális célokat rendelünk:

1. Az *induló évfolyamok tanulóival* megismertetjük az iskola követelményrendszerét, segítjük őket a helyes tanulási módszerek kialakításában, a beilleszkedésben.

A nyolcévfolyamos képzésben résztvevőknél figyelmet fordítunk az életkoruknak megfelelő bánásmódra és nevelésre, fokozatos terhelésükre.

2. Az *emelt szintű osztályokban* (matematika, idegen nyelv) és *csoportokban* (idegen nyelvi és fakultációs) az adott szakterületet elmélyültebben ismertetjük meg, felkészítjük tanulóinkat az adott tantárgyokhoz kötődő hivatások szakmai igényeire és követelményeire. Egyúttal célunk az egyoldalúságra való hajlam visszaszorítása, és minden irányban érdeklődő, nyitott intelligens személyiségek kialakítása.

3. A *kiemelkedően tehetséges fiataloknak* igyekszünk biztosítani a lehető legmagasabb szintű képzés anyagi és szellemi feltételeit, elősegítjük versenyztetésüket, egyénileg foglalkozunk velük.

4. A *gyengébb előmenetelű, továbbtanulni nem szándékozó diákok* felzárkóztatására fokozott gondot fordítunk, folyamatos szaktárgyi korrepetálást biztosítunk, az érettségi utáni elhelyezkedést segítő gyakorlati ismereteket is oktatunk.

5. A *szociálisan hátrányos helyzetű tanulók* segítése érdekében törekszünk további külső anyagi forrásokat bevonni, a térítési díjakat csökkenteni vagy elengedni, tankönyvsegélyben és egyéb juttatásokban részesíteni őket.

Jobban odafigyelünk az egyetemi, főiskolai felvételre való felkészítésükre.

6. A *felnőttoktatásban* legfontosabbnak tartjuk, hogy a középiskolai oktatás nappali tagozatáról lemorzsolódott tanulók, valamint a szakmával rendelkezők részére lehetőséget biztosítsunk a középfokú iskolai végzettség megszerzéséhez. Az érettségi bizonyítvány az érvényesülés, az életbe való beilleszkedés lehetőségét adja számukra.

5. Helyi tanterv, óraterv, tankönyvválasztás

5.1. Tanítandó tantárgyak az egyes évfolyamokon

Valamennyi osztályban kötelező jelleggel tanítunk tantárgyakat, ezen kívül az emelt szintű képzést biztosító osztályokban az osztály jellegét adó tantárgyat kiemelt óraszámban. Valamennyi osztályban két idegen nyelvet oktatunk kezdő vagy haladó szinten a tanulói igényekhez alkalmazkodva az alábbi nyelvek közül: német, angol, francia, latin és orosz nyelv.

Az egyes osztályokban tanított tantárgyakat és a hozzájuk tartozó óraszámokat az *4. számú melléklet* tartalmazza.

5.2. A tankönyvek kiválasztásának elvei

Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- a tankönyv, illetve segédlet megfelelő példák, szemléltetések segítségével
- tartalmazza a tantervi anyagot,
- feleljen meg a tantervi elvárásoknak,
- segítségével könnyen elsajátíthatóak a tanulók a tantervi követelményeket,
- alkalmazkodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi képességeihez,
- segítse a tanulók tehetségének fejlődését, kibontakoztatását,
- tanulóink jól használhassák az otthoni tanulásban,
- nyelvezete könnyen érthető, világos, szabatos legyen,
- szemléltető képei, ábrái és példái alkalmazkodjanak a mai kor követelményeihez,
- a tantervi tananyag elsajátítása során folyamatos legyen használata, alkalmazása és kihasználtsága,
- beszerzésük hosszabb távon legyen biztosítható.
- a kiválasztás módjai:
 - a tankönyv kipróbálása egy-egy osztályban önként vállalkozó pedagógus révén,
 - más iskolák tapasztalatainak megszerzése,
 - országosan elismert szakmai vélemények beszerzése,
 - az adott osztály specialitásának figyelembevétele,
 - a tanulók érdeklődési területeinek, az osztály, csoport összetételének figyelembevétele,
 - a mai modern technikai eszközök használata kapcsolható legyen a választott tankönyvhöz, segédlethez.

A gimnáziumban a tankönyv, tanulmányi segédlet, taneszköz kiválasztása a fenti elvek és módok figyelembevételével történik: a szaktanár javaslatot tesz a munkaközösségnek a választásáról, a munkaközösségi ülésen a javaslatot véleményezik, és a munkaközösség-vezető betérjeszti az iskola vezetőségének.

Osztálytípusonként és az azonos módon, szinten szervezett csoportok (fakultáció, nyelvi csoport) esetén az egyes tantárgyak oktatásánál lehetőleg ne legyenek más tankönyvcsaládhoz tartozó tankönyvek.

A tankönyv ezen a módon való kiválasztása után az iskola vezetőségének döntése szinte minden esetben az engedélyezés.

A gimnáziumban használt tankönyvek jegyzékét a *5. számú melléklet* tartalmazza

5.3. Óraterv

Az óraterv kialakításának általános elvei:

- A NAT által javasolt arányok ésszerű keretek közötti megtartása.
- A gimnázium oktatási struktúrájának és hagyományainak figyelembe vétele. (emelt szintű képzés, fakultációs rendszer, a nyelv és az informatika-oktatás kiemelt szerepe stb.)
- A szabadon választható órák egy kis részét beépítettük a kötelező órakeretbe.
- Véleményünk szerint a tanuló szabadon választja gimnáziumunkat és ezzel együtt az adott képzési formákat. Ez a törvény szellemével azonos.
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város oktatási koncepciója megfogalmazza, hogy iskolánkban emelt szintű képzést kell folytatni matematikából és idegen nyelvekből. Ezek a képzési formák természetesen több órát igényelnek a hagyományos képzésnél. Ez az óratöbblet nem fedezhető a megadott keretből.
- A NAT által a nyelvvoktatásra javasolt órakeret nem nyújt garanciát egy idegen nyelv megfelelő eredményességű oktatására sem. A XXI. század elején az Európai Unióhoz való csatlakozás közeledtével meg kell adni a lehetőséget a tanulóknak a második

idegen nyelv tanulását a 9. évfolyamtól. Ezen az óraszám egy részét sem tartalmazza a törvény által előírt órakeret.

- Ezen megkötésekkel a törvény által előírt kötelező és szabadon választott órakeret megfelel az óratervekben megfogalmazottaknak.
- A törvény ezen felül a kötelező órakeret 5% -a mértékéig (a következő évtől 1-1%-al nő 12%-ig) lehetőséget ad tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások tartására 1–3 fő részére. Ez iskolánkban jelenleg 26 óra.
- Gimnáziumunkban hagyományosan eredményes a tehetséggondozó tevékenység (tantárgyi és egyéb szakköri foglalkozások, énekkar stb.) és az iskolai sportkör (mindennapi testnevelés). A kettő együtt kb. heti 30 órát igényel.
- Ugyancsak 26 óra a törvény szerint a különböző, pedagógusok számára járó és adható órakedvezmény.
- Ezekon kívül az igazgatónak 18, a két igazgatóhelyettesnek 16–16, a tagozatvezetőnek 10 és az ifjúságvédelmi felelősnek szintén 10, a KÖTA és a szakszervezetek tisztségviselőinek összesen 9 óra kedvezmény jár.
- Éves szinten az ügyeletek, kíséreték stb. óraigénye kb. 200 óra.
- Ez átlagosan kb. heti 6 óra.
- Mindezek mellett természetesen még van néhány olyan tétel, aminek meg kell teremteni a finanszírozását. (Betegség és egyéb hiányzás miatti helyettesítés stb.)
- A törvény szerint a jelenleg alkalmazott helyi tanterveknél a szabadon választott órákra és csoportbontásra felhasználható órakeret mértéke és a speciális oktatás óraigénye kb. azonos a tantárgyfelosztásban szereplő óramennyiséggel. A fenti feladatok ellátása a jelenlegi finanszírozásnál is csak ezen óraszám felett lehetséges.
- A felnőttoktatás óraterve a közoktatásról szóló 1985. évi I. törvény végrehajtására kiadott 41/1985. (X. 5.) MT rendelet 1.§-a (2) bekezdésének c) pontja alapján készült. Az 5. számú mellékletben tartalmazza az 1990/91-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetésre kerülő heti 2 napos oktatást végző levelező tagozat óratervét.

(Az óratervek az 4. számú mellékletben található.)

5.4. Helyi tantervek

5.4.1. Nyolcosztályos gimnáziumban

Gimnáziumunk 1993-ban felvette a kapcsolatot a budapesti Radnóti Miklós Gyakorló Gimnáziummal az indítandó nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés segítése miatt. A két intézmény által kötött megállapodás alapján a Zrínyi Miklós Gimnázium a Radnóti Miklós Gyakorló Gimnáziumban folyó programot adaptálta, ezáltal az ott folyó oktató-nevelő munka követő iskolájává vált. Átvette a már több éve kipróbált tanterveket, tanmeneteket és az óratervet.

A 2001/2002-es tanévtől felmenő rendszerben áttértünk a kerettantervi rendeletnek megfelelő tantervekre. Az áttérés a 2004/2005-ös tanévtől 5-8. évfolyamon teljessé válik. Az új kerettanterv (csökkentett óraszám) a 2003/2004-es tanévtől dolgozunk szintén felmenő rendszerben. Az új Nemzeti Alaptanterv szerinti tantervek a 2008/2009-es tanévtől kerülnek bevezetésre az 5. évfolyamtól.

5.4.2. Négy(öt)évfolyamos gimnáziumban

A 2001/2002-es tanévtől felmenő rendszerben áttértünk a kerettantervi rendeletnek megfelelő tantervekre. Az áttérés a 2004/2005-ös tanévtől 9-12. évfolyamon teljessé válik. Az új kerettanterv (csökkentett óraszám) a 2003/2004-es tanévtől dolgozunk szintén felmenő rendszerben. Az új Nemzeti Alaptanterv szerinti tantervek a 2012/2013-as tanévtől kerülnek bevezetésre a 9. évfolyamtól.

5.4.3. Felnőttoktatásban

A Zrínyi Miklós Gimnázium Levelező Tagozata jelenleg használt tantervei az érvényes kerettantervi rendeletnek megfelelően készültek.

5.5 Felkészítés a kétszintű érettségire

5.5.1. Középszintű érettségi

A gimnázium a kötelező érettségi tárgyakon felül a következő tárgyakból készíti fel tanulóit a középszintű érettségi vizsgára:

Fizika, kémia, biológia, földrajz, informatika, testnevelés, ének-zene valamint rajz és műalkotások elemzése.

5.5.2. Emelt szintű érettségi

A gimnázium a kötelező érettségi tárgyakon felül a következő tárgyakból készíti fel tanulóit az emelt szintű érettségi vizsgára:

Fizika, kémia, biológia, földrajz, informatika (azon osztályokban, ahol az óraszám ezt megengedi), valamint rajz és műalkotások elemzése.

Kis létszámú jelentkezés esetén, városi szinten szervezett felkészítés.

6. Tanórán kívüli tevékenységek

Céljuk:

- adjanak lehetőséget valamennyi tanuló egyéni érdeklődésének kielégítéséhez,
- járuljanak hozzá a műveltségi területek tartalmának bővítéséhez,
- segítsék a tanulók mentális fejlődését,
- járuljanak hozzá a tanulók kulturális, esztétikai értékítéletének helyes irányú fejlődéséhez,
- fejlesszék a tanulók fizikai állóképességét,
- teremtsenek lehetőséget a tanulók sportolási és mozgásigényeinek kielégítéséhez.

A fentiek alapján szervezett foglalkozások két csoportra oszthatók: tantárgyokhoz kapcsolódó és szabadidős tevékenységre. Az előbbieket szervezését elsősorban szaktanárok végzik, az utóbbit az iskola vezetősége, a diákönkormányzat, egyes munkaközösségek és osztályfőnökök szervezik.

6.1. Tantárgyokhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek

Az iskolában tanított tantárgyokhoz kapcsolódóan rendszeresen szerveződik tehetséggondozó, versenyfelkészítő szakkör:

- évfolyamonként matematika, fizika, magyar, történelem, földrajz
- iskolai szinten kémia, biológia, számítástechnika, rajz
- Gimnáziumunk általános iskolások részére rendszeresen szervez városi szintű matematika- és fizika-csúcsszakkört az Oktatás Színvonaláért Alapítvány támogatásával, alkalmanként pedig biológia- és kémia-csúcsszakkört a Winterl József Jakab Alapítvány támogatásával.

6.2. Szabadidős tevékenységek

6.2.1. Nem tantárgyi szakkörök

Az érdeklődő tanulók részére iskolai bűvár, csillagász és geológia szakkört szervezünk. Tanáraink közül többen rendelkeznek megfelelő képesítéssel e szakkörök vezetéséhez.

6.2.2. Sport

Az iskolai diáksportkör keretén belül fiú és leány kosárlabda-szakosztály, fiú és leány atlétika-szakosztály működik. A túrázáshoz, kiránduláshoz az ODK biztosít lehetőséget. Tömegsport-órák, iskolai háziversenyek és bajnokságok nyújtanak még jó alkalmat az egészséges életmódot élő, mozogni, sportolni vágyó tanulóknak.

6.2.3. Kulturális tevékenység

Iskolánkban nagy hagyományokkal rendelkező művészeti csoportok működnek, melyek eredményessége jól mérhető a Helikon ünnepségsorozaton való rendszeres szerepléssel, ill. iskolai, városi ünnepeken való gyakori szereplések alkalmával.

Ezek a csoportok iskolai szinten(énekkar) vagy városi együtteshez kapcsolódva (néptánc, klasszikus és modern tánc) szerveződnek.

7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei és az átlépés lehetőségei

7.1. Az intézménybe történő belépés

Az intézménybe történő belépés az iskola ötödik és kilencedik évfolyamában lehetséges. A beiratkozáshoz szükséges feltételek a következők:

7.1.1. Adminisztratív formai feltételek

- az adott évfolyamhoz megfelelő életkor, a közoktatási törvény 78.§ 1/c. pontja
- alapján
- az előző iskola által kiállított bizonyítvány
- szülői nyilatkozat, aláírás a jelentkezési lapon

7.1.2. A belépési követelmények felmérése

Figyelembe vesszük:

- a tanulók előző iskolából hozott eredményeit,
- az írásbeli felvételi dolgozat eredményét (valamennyi osztálytípusban központi írásbeli),
- a szóbeli felvételi elbeszélgetés tapasztalatait az ötödik évfolyam és az emelt szintű nyelvi osztály esetén,

- a kiemelkedő képességű tanulók versenyeredményük alapján a felvételi egyes részén maximális, vagy plusz pontot kaphatnak.

(3 . számú melléklet)

7.1.3. Fellebbezési lehetőségek

Az adott évfolyamra felvételt nem nyert tanulók a döntés ellen fellebbezést nyújthatnak be a fenntartóhoz. A döntést Zalaegerszeg Megyei Jogú Város főjegyzője hozza meg.

7.2. A magasabb évfolyamra lépés feltételrendszere

7.2.1. Általános feltételek

Az elvégzett évfolyamról a következő évfolyamra léphet a tanuló, ha legalább minimális szinten teljesítette az adott évfolyamon tanított tantárgyak tantervi követelményeit, és igazolt, valamint igazolatlan hiányzása nem zárja ki őt az osztályozhatók sorából.

7.3. Átlépési lehetőségek az iskolában

7.3.1. Nyolcévfolyamos gimnáziumból

A nyolcévfolyamos gimnáziumból a sikeresen befejezett 5–7. évfolyam után minden évben átlépési lehetőséget biztosítunk bármely általános iskolába, a 6. évfolyam befejeztével a hatévfolyamos gimnáziumba, a 8. évfolyam befejeztével a négy(öt)évfolyamos gimnáziumba. A 9. évfolyamtól kezdődően át lehet menni a négy(öt)évfolyamos gimnáziumi képzés megfelelő évfolyamára.

7.3.2. Négy(öt)évfolyamos gimnáziumból

A négy(öt)évfolyamos gimnáziumba járó tanulók az egyes évfolyamok eredményes befejezése után – esetleges tantárgyi különbözeti vizsga letételével – más tantervű osztályba léphetnek.

7.3.3. Felnőttoktatásba

Azon tanulóknak, akik a 9–12. évfolyamokon a követelmények teljesítésével nehezen boldogulnak, lehetőségük nyílik bekapcsolódni a megfelelő évfolyamon folyó felnőttoktatásba. A 10. évfolyam elvégzése után más intézmény tanulóinak is módjuk van bekapcsolódni a megfelelő évfolyam munkájába.

7.3.4. Más iskolából

Más iskolából (gimnázium vagy szakközépiskola nappali tagozata) a megfelelő képességű és tanulmányi eredményű tanulók egy esetleges különbözeti vizsga letételével léphetnek a négyévfolyamos gimnázium megfelelő évfolyamára.

8. Az iskolai ellenőrzés és értékelés követelményei, formái

8.1. A tanulók teljesítményének ellenőrzése és értékelése

A tanulók legfontosabb kötelessége a tanulás. Iskolánk valamennyi tanulójával szemben támasztott követelmény, hogy képességének megfelelően aktívan vegyen részt a tanítási-tanulási folyamatban.

Fontos, hogy az iskola a tanulók többsége számára teljesíthető követelményeket határozzon meg. A követelményrendszer vegye figyelembe a NAT-ban megfogalmazott általános és az egyes tantárgyakkal kapcsolatos igényeket, valamint egy osztály tanulóinak tehetségét, szorgalmát, családi háttérét, a tanári munka színvonalát.

Így a következőkben felsoroltakat a tanulóktól a saját lehetőségeik optimumának megfelelő mértékben kell megkövetelni.

A tanulók:

– Életkoruknak megfelelően tudjanak önálló ismereteket szerezni és ezeket szóban, írásban, rajzos formában megfogalmazni. Használják biztonságosan a szakkifejezéseket.

– Legyenek képesek ismereteiket, jártasságukat, készségüket és kifejlesztett képességeiket mindennapi életükben alkalmazni, tudják új ismereteiket beépíteni a meglévők rendszerébe.

– Rendelkezzenek azokkal az alapvető jellemző vonásokkal (érdeklődés, türelem, felelősség, kitartás, a természeti és emberi értékek megbecsülése, segítőkészség, részvétel a közös munkában stb.), amelyek elősegítik az egyes tantárgyak tanulását.

– Legyenek képesek szóban és írásban, gördülékeny stílusban, magyarul kifejezni magukat, ismerjék a tantárgyankénti terminus technicust és tudják azt alkalmazni.

– Tudják tudásukat aktualizálni és aktualizálni: kísérjék figyelemmel, építsék be a tananyagba, dolgozzák fel a televízió, a rádió híryanagát, tanulják meg az információszerezés különböző formáit, a szakirodalom könyvtári keresésétől az Internet használatáig.

Kiindulópontnak kell tekinteni a követelmények egyértelmű és világos megfogalmazását. Ez jelent viszonyítási alapot, ez fejleszti a tanulók ítélőképességét, amely saját munkájuk eredményeinek és kudarcainak felismeréséhez szükséges.

A pedagógusok számára fontos:

- a követelményrendszer egységes értelmezése,
- a folyamatos ellenőrzés (tanmenetben tervezetten),
- az objektív, ugyanakkor segítő és nevelő hatású értékelés.

8.1.1. A tanítási órán

Területe: az egyes tantárgyak tantervi törzsanyagának követelményei.

Az értékelés főbb szempontjai:

A tanulók

- ismerik-e az anyagokat, jelenségeket, fogalmakat, törvényeket,
- ismerik-e a hasonlóságokat és különbségeket, azok okait,
- képesek-e ismereteik rendezésére, rendszerezésére,
- tudják-e ismereteiket alkalmazni,
- milyen szinten sajátították el a szaknyelvet, a megismerési algoritmusokat,
- miként tudnak önállóan ismereteket szerezni,
- milyen mértékben vált igényükké a permanens önművelés,
- milyen mértékben vált személyiségük jellemzőjévé az egészséges életmód igénye és a környezetért érzett felelősség.

Az értékelés módja: tanév közben osztályzatokkal, félévkor és tanév végén érdemjegyekkel

Ellenőrzés és értékelés a tanítási órán:

- Hagyományos módon, osztályzatokkal 5 fokozatú skálán az ellenőrző könyvben, ill.
- osztályozónaplóban rögzítve.

- Az értékelés rendszeres legyen: legalább havonta minden tanuló teljesítményét
- értékelni kell, törekedve a szóbeli számonkérések gyakoriságára.
- Az egyes anyagrészek lezárásaként írásban, témazáró dolgozatok íratásával legyen a számonkérés.
- A szaktanár a tanulók félévi és év végi érdemjegyének megállapításánál a témazáró dolgozatok osztályzatát a szóbeli feeleletekre adott osztályzatoknál nagyobb súllyal vegye figyelembe.

Formái: szóbeli,
Írásbeli,
gyakorlati.

Szóbeli ellenőrzés: A szaktanár a szóbeli ellenőrzés után szóban értékeli a tanulók teljesítményét. A szóbeli feeleletek osztályzatait még az órán beírja az osztályozó naplóba és a tanulóval beírhatja az ellenőrzőbe.

Írásbeli ellenőrzés: A szaktanár az írásbeli ellenőrzés után 2 héten belül kijavítja a dolgozatokat. A dolgozatjavító órán szóban értékeli az osztály teljesítményét, tájékoztatja a tanulókat a dolgozat értékelésének szempontjairól, a típushibákról (a tárgy jellegének megfelelően.). Egy nap maximum két témazáró dolgozat íratható egy osztályban.

Tanórai munka értékelése: A szaktanár egyes tanulók tanórai munkáját esetenként szóban értékelheti (esetleg részosztályzattal) óra közben vagy óra végén.

Félévi és év végi értékelés: A tanuló félévi és tanév végi tantárgyi érdemjegyéről a tantárgyat tanító pedagógus dönt. Legkésőbb az utolsó tanítási órán beírja a naplóba, és ismerteti a tanulókkal személy szerinti rövid értékeléssel egybekötve.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait: A szaktanár a tanulókat tanóráról tanórára egyenletesen terheli szóbeli és írásbeli házi feladatokkal annak a figyelembevételével, hogy a tanulóknak a feladatok elkészítése tantárgyanként átlagosan napi fél-háromnegyed óránál több időt ne vegyen igénybe.

Az orientációs tantárgyak esetében, ha az alaptanterv egységet képez az orientációs tantárggyal, a tanuló teljesítményét együttesen kell minősíteni. Külön tanterv esetén külön érdemjegyet kap a tanuló az alap-, illetve a választott orientációs tanterv követelményeinek teljesítése alapján az adott tantárgyból. Ha a tanuló félévkor vagy év végén elégtelen érdemjegyet kapott a választott orientációs tantárgyból, tanulmányaiban továbbhaladhat, amennyiben a törzsanyagból legalább elégséges az érdemjegye.

A speciális és az orientációs tantárgyak követelményeit a mindenkori felvételi és a bevezetésre kerülő kétszintű érettségi követelményrendszere szabja meg.

8.1.2. A tanórán kívüli foglalkozásokon

Esetenkénti értékelés: A foglalkozás vezetője az egyes tanulók munkáját, teljesítményét folyamatosan figyelemmel kísérve esetenként szóban értékelheti a foglalkozáson.

Év végi értékelés: A foglalkozás vezetője a tanév utolsó foglalkozásán értékeli a csoport munkáját.

8.1.3. Osztályfőnöki órán

Az osztályfőnök félévenként legalább egyszer (az osztályfőnöki tanmenet szerint) értékeli az osztály tanulmányi munkáját.

8.1.4. Az iskola tanulóifjúsága előtt

- A különböző vetélkedőkön, versenyeken elért eredmények ismertetése az iskolarádióban és a faliújságon.
- A ballagási ünnepélyen a 12. osztályosok eredményeinek elismerése.
- A tanévnyitó ünnepélyen az éves munka, az érettségi és a felvételi eredmények értékelése, a különböző díjak átadása, az elért teljesítmények elemzése.

8.2. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése

A nevelőtestület – kiemelten az osztályfőnök – feladata a tanulók képességeinek megfelelő magatartási és szorgalmi követelmények megállapítása, s azok alapján a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése.

A magatartás és szorgalom elbírálására négy fokozatot kell használni: a magatartás esetében a példás (5), a jó (4), a változó (3) és a rossz (2), a szorgalom esetében a példás (5), a jó (4), a változó (3) és a hanyag (2) minősítést.

A magatartás és szorgalom elbírálásának helyi minősítésrendszerét – a tanulói közösség meghallgatása után – a nevelőtestület határozza meg, az alábbiak szerint:

- A magatartási fokozat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, önállóság, a közösség érdekében végzett tevékenység, viselkedés, hangnem).
- A szorgalmi fokozat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a tanulmányi munkához való viszonyt (kötelességtudat, cselekvőkészség, rendszeresség, pontosság).

A magatartás és szorgalom minősítésrendszerét az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal, folyamatosan ellenőrzi a tanulók magatartásában és szorgalmában mutatkozó változást; a tapasztalatokról az osztályfőnök szükség esetén tájékoztatja a szülőket.

Félévkor és a tanév végén a tanulók magatartási és szorgalmi minősítését az osztályfőnök az osztálygyűlés és az osztályban tanító tanárok véleményének meghallgatásával állapítja meg. A végleges minősítés tükrözze a közösség véleményét, és mind a közösség, mind az egyén számára nevelő hatású legyen.

Az osztályfőnök az osztálygyűlés és az osztályban tanító tanárok által megbeszélte magatartás és szorgalom minősítéseket az adott félév lezárása előtt 1 héttel a naplóba ceruzával bevezeti.

Félévkor az 5., 9. és 12. évfolyamon, tanév végén valamennyi osztályban az osztályfőnök vezetésével és az igazgató vagy helyettese elnökletével az osztály tanárai tanulónként elbírálják a tanulók magatartását, szorgalmát.

A magatartási és szorgalmi fokozatokat félévkor az ellenőrző könyvbe számokkal, tanév végén az anyakönyv és a bizonyítvány megfelelő rovatába betűkkel kell bejegyezni.

Aki bizonyítványát osztályozó vizsgával szerezte, magatartásból és szorgalomból nem kap minősítést.

8.2.1. A szorgalom minősítése

Példás szorgalmú az a tanuló, aki

- határozott kötelességtudattal önállóan végzi tanulmányi feladatait,
- képességeihez mérten maximális és egyenletes teljesítményt nyújt,
- az órákon aktívan, rendszeresen, pontosan, a tanár munkáját segítve dolgozik,

- a házi feladatokat mindig hiánytalanul elkészíti,
- rendszeresség, pontosság jellemzi munkáját.
- *Jó* szorgalmú az a tanuló, akinek a teljesítménye a tantárgyak legalább többségében
- egyenletes és maximális,
- az órákon aktívan vesz részt,
- a házi feladatokat általában elkészíti.

Változó szorgalmú az a tanuló, akinek a teljesítménye

- nem egyenletes,
- osztályzatai képességeihez mérve gyengébbek,
- egyes tantárgyak tanulását teljesen elhanyagolja,
- (elégségesek, vagy max. 1 db elégtelen osztályzata van)
- az órákon nem mindig vesz részt aktívan,
- a házi feladatokat nem mindig készíti el hiánytalanul.

Hanyag a szorgalma annak a tanulónak, aki

- elhanyagolja tanulmányi munkáját,
- az órákra rendszeresen készületlenül érkezik,
- az órákon nem figyel,
- hanyagságával akadályozza az órai munkát,
- önálló munkavégzése gyenge,
- osztályzatai rosszak (többsége elégséges, ill. legalább két elégtelen osztályzata
- van).

8.2.2. A magatartás értékelése

Példás a magatartása annak a tanulónak, aki valamennyi tanórán és tanórán kívüli rendezvényen fegyelmezett és

- mindenkivel udvariasan viselkedik,
- tanáraival és a felnőttekkel szemben tisztelettudó,
- megjelenése kulturált, esztétikus,
- a tanórákra pontosan érkezik,
- a közösség hasznos tagja (egyéniségétől függően aktív kezdeményező vagy olyan, aki-re mindig lehet számítani; az önként vállalt ill. rábízott feladatokat pontosan és hiánytalanul elvégzi).

Legfeljebb *jó* a magatartása annak, akinél a példásnál felsorolt tulajdonságok többsége fennáll, de az alábbiak közül valamely vétséget elköveti:

- előfordul, hogy tanítási órán rendetlenkedik,
- felnőttekkel, társaival nem megfelelő hangnemben beszél,
- előfordul, hogy csal (puskázik),
- megjelenése, öltözködése kívánnivalókat hagy maga után,
- igazolatlanul késik,
- igazolatlanul hiányzik (1–2 óra),
- osztályfőnöki büntetése van.

Legfeljebb *változó* annak a tanulónak a magatartása, akinél az előző pontban felsoroltak közül több fennáll, illetve az alább felsoroltakból legalább egy teljesül:

- magatartásával zavarja a tanítási órákat,
- felnőttekkel, társaival szemben durva
- rendszeresen csal (puskázik),
- több alkalommal igazolatlanul hiányzik,
- a házirendet súlyosan megsérti,
- igazgatói büntetése van.

Rossz a magatartása annak a tanulónak, akinek

- viselkedése, tevékenysége az iskolai közösségre romboló hatású, ill. a társadalomra nézve káros,
- tanáraival, a felnőttekkel szemtelenül viselkedik,
- a rábízott feladatokat nem végzi el.

9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Iskolánkban az ifjúságvédelmi feladatokat az igazgató által kinevezett ifjúságvédelmi felelős látja el, aki a feladatát a Köznevelési Törvény és a gyermekek védelméről kiadott 1997. évi XXI. törvény, az érvényben lévő hatályos jogszabályok paragrafusainak és ajánlásainak megfelelően végzi.

Feladata az iskola mindenkori osztályfőnökeivel közösen az iskolában tanuló diákok mentálhigiéniai problémáinak a felderítése, azok megoldásában segítségnyújtás és a diákok mentálhigiéniai felvilágosítása az életkori sajátosságok figyelembevételével.

A diákok körében előforduló fő problémák a következők lehetnek:

– *Családi gondok, problémák:* Megoldatlan élethelyzetek (veszekedés, válás, italozás stb.), a család létfenntartását célzó munkaidő meghosszabbodása (a gyereknevelésre kevés idő marad!), behatárolatlan, ellenőrizhetetlen szabadidő, késő esti csavargás, az életkornak nem megfelelő szórakozóhelyek látogatása, (Különösen figyelemmel kell kísérni a 10–14 éves korosztályt, de természetesen nem feledkezhetünk meg a nagyobbakról sem.), szélsőséges nevelési formák (túlzott szigor vagy kényeztetés), rossz példakép (a szülő alkoholista, esetleg gyógyszerfüggő stb.).

- *Rossz baráti környezet:* A gyermekek, fiatalok számára modellként szolgál, életükben nagy szerepet játszik az azonos életkorúak csoportja (Ha a modell nem megfelelő akkor a gyerekek veszélyes helyzet(ek)be kerülhetnek, ezért fontos baráti körüknek ismerete és ellenőrzése.).
- *Iskolai gondok, problémák:* Különösen kiemelkedők lehetnek a tanulmányi nehézségek, a túl magas követelmények alulteljesítése, ún. “erőltetett menet” (Kiküszöbölhető szülői, illetve pedagógusi vagy nevelési tanácsadással, esetleg korrepetálással, a tanuló értelmi szintjének megfelelő iskolába való átirányítással.).
- *Drogok (alkohol, cigaretta, kábítószer):* Fontos, hogy a gyermek az otthoni és az iskolai beszélgetések alkalmával megismerje a halálos veszélyt jelentő drogot, és így kialakuljon magáról a szerről való lemondás, elutasítás képessége. A legtöbbet személyes példamutatásunkkal érhetjük el.

Beiskolázásunk miatt és az iskolában tanulók társadalmi helyzetéből adódóan a nálunk előforduló problémák száma nagyon csekély. A nyolcévnyolcos gimnáziumi képzés során azonban egy számunkra eddig teljesen új korosztály lép be, a 10–14 éves diákok. Ez számos veszélyhelyzet lehetőségét hordozza magában, amivel eddig nem kellett számolnunk. Ebből egyértelműen az következik, hogy elsődleges célunk a megelőzés, valamint a veszélyforrások felderítése.

Ennek érdekében alakítottuk ki kapcsolatainkat a következő intézményekkel:

Zala Megyei Mentálhigiéniai Iroda
 Drogambulancia
 Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya
 Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Csoportja
 Kallódó Zalai Fiatalokért Műhely
 Megyei Kórház Pszichiátriai Intézete

HAYICO–Magyarországi Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodák Szövetsége
Segítségükkel egész évben felvilágosító előadásokat és kiállításokat szervezünk, melyeknek elsődleges színtere az osztályfőnöki óra, ill. a folyosógaléria. Kiscsoportos keretek között a fiatalok megismerkednek mindazokkal a mentálhigiéniai problémákkal, amelyek fenyegetik őket az életben, és az előadók aktív segítségével megpróbálják helyzetelemzéseken keresztül megoldani azokat. Az osztályfőnököknek szakértők segítségével továbbképzéseket, megbeszéléseket tartunk, melyek témáit a mindenkori igényeknek és követelményeknek megfelelően állítjuk össze.

Minden héten egy délután kétórás mentálhigiéniai ügyeletet tartunk szakemberek bevonásával a tanév elején rögzített időpontban.

A mentálhigiéniai ügyelet feladatai:

- A diákok életvezetésének követése, fejlődésének, változásának tudatos támogatása, problémáinak kezelése.
- Biztos támaszt nyújtani a krízisekben.
- Az információáramlás biztosítása.
- A diák tanulmányi munkájának és személyiségfejlődésének folyamatos, közös értékelése a diákkal, mellyel az a célunk, hogy a fiatalok megtanulják önmagukat értékelni, saját maguk számára megfogalmazni képességeikhez mért reális elvárásaikat.
- A diákok konkrét, egyedi problémáinak képviselője az iskola tanári kara előtt.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

A fogadóórák és a szülői értekezletek a szülőkkel való kapcsolattartás rendszeres formái. Olyan, két-háromhavi rendszerességgel működő találkozások ezek, amelyeken a szülők és a tanárok vehetnek részt, a tanulmányi munkán és előmenetelen túl beszélgethetnek személyes problémáikról, illetve a diákokat érintő bármilyen témáról. A mentálhigiéniai ügyeletünk a szülők előtt is nyitva áll.

Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos legújabb információk megszerzésére használjuk az Internetet is, mégpedig a következő címen:

www.mkm.hu (A Művelődési és Köznevelési Minisztérium web lapja)

www.nodrog.hu (Az Országgyűlés Drogellenes Bizottsága web lapja)

Az itt beszerezhető legfrissebb információk segítségével próbáljuk megoldani a felmerülő újabb problémákat.

A szociális hátrányok leküzdésére az iskolai alapítványaink kínálnak segítséget. A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány minden évben meghirdeti ösztöndíjpályázatát a továbbtanulni vágyó 11. évfolyamos tanulóink számára. A szakkörök és korrepetálások anyagi terheinek egy részét az iskola és a Tehetségekért Alapítvány veheti le a diákok válláról, egyedi kérelem alapján. A tanévkezdéssel kapcsolatos anyagi terheket csökkenti az évek óta rendszeresen adott tankönyvsegély, melyet az osztályfőnökök javaslata alapján kaphatnak az arra rászorulóknak.

A beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdők bizalommal fordulhatnak az ifjúságvédelmi felelőshöz és az osztályfőnökökhöz. Ha problémáikat helyben nem tudjuk orvosolni, akkor a városban működő segítő szervezetekhez (MARS Iroda, Pszichiátriai Tanácsadó, Mentálhigiéniai Programiroda) irányítjuk őket. Iskolánkban propagáljuk a városban induló személyiségfejlesztő tréningeket, tanfolyamokat is.

A tanulási nehézségekkel küzdők – számuk iskolánkban elenyésző – a részükre indított szaktárgyi korrepetálásokon vehetnek részt.

10. Az iskolai diákönkormányzat

Neve: Zrínyi Miklós Diákszövetség

Az intézmény diákságának érdekképviseleti érdekvédelmi szervezete

Jelenlegi formájában 1989 óta működik elfogadott működési szabályzat alapján. Tagjai az iskola diákjai alanyi jogon.

Feladata:

- kezdeményezi és szervezi a diákok véleménynyilvánítását az arra hivatott fórumokon,
- szervezi a diákok önművelő kulturális és sportprogramjait,
- ápolja az iskola hagyományait,
- gazdálkodik saját pénzeszközeivel.

10.1. Az érdekérvényesítés szervei és működési mechanizmusa

Diákközgyűlés: a diákság legfelsőbb döntéshozó szerve. Évente legalább egy alkalommal kell összehívni, egyéb alkalmakkor a választmány, ill. a tagok legalább 10 %-ának kérelmére.

Választmány: két közgyűlés között tevékenykedik. Tagjai a gimnázium osztályonkénti képviselői (osztálytitkárok). Szükség szerint, de havonta legalább 1 alkalommal ülésezik.

Elnök: a diákszövetség hivatalos képviselője, a választmány választja saját tagjai közül.

Alsóbb szintű szervek: osztály-diákbizottságok, élükön az osztálytitkárokkal.

A véleménynyilvánítás formáit és fórumait a SZMSZ IX. pontja szabályozza.

10.2. A Zrínyi Miklós Diákszövetség által szervezett iskolai programok

- Zrínyi-túra
- Gólyaavató és gólyabál (október)
- Iskolai karácsonyi ünnepség (december)
- Március 15-i ünnepség (március)
- Iskolanap (április)
- Zrínyi-bál

A fenti programokat vállalása alapján egy-egy osztályközösség szervezi.

10.3. Egyéb hagyományos tevékenységi formák:

- Iskolarádió
- Iskolaújság
- ODK

10.4. További célok:

- A meglévő kereteken belül tartalmasabb, színvonalasabb munka
- Csatlakozás a diákjogi kartához
- A diákönkormányzat tagjainak képzése

11. Hagyományaink, ünnepeink, iskolánk sajátos arculata

Évtizedek alatt meghonosodtak olyan rendezvények, amelyeket a helyi társadalom, a tanulók és szülők egyaránt igényelnek, számon tartanak és tevékenyen támogatnak.

11.1. Tanévünket számos ünnepség színesíti:

- Tanévnnyitó és záró ünnepély
- Október 6. – megemlékezés az aradi vértanukról
- Október 23. – megemlékezés a nemzeti ünnepről
- Karácsonyi ünnep
- A Magyar Kultúra Napja
- A Magyar Tudomány Napja
- Szalagavató ünnepély és bál
- Március 15. – megemlékezés az 1848/49-es forradalomról
- Ballagási ünnepség
- Deák Ferenchez, Zrínyi Miklóshoz és Keresztury Dezsőhöz kapcsolódó kerek évfordulók megünneplése

11.2. A 100 éves múlttra visszatekintő iskolánknak vannak az ünnepségeken kívül évről évre visszatérő hagyományos rendezvényei.

11.2.1. Kulturális, művészeti rendezvények:

- Folyosógaléria
- Művészeti bemutató
- Helikoni szereplés
- Közös mozi-látogatás
- Gólyaavató, gólyabál
- Klubdélutánok
- Szülő-diák-tanár találkozók
- Zrínyi-bál
- Költészet Napja
- Fakultatív színházlátogatás Budapesten az érdeklődő tanulókkal
- Színházlátogatás (Zrínyi-bérlet)
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány bálja
- Nyelvi estek, délutánok
- Múzeum-, könyvtár-, levéltár-látogatás

11.2.2. Sportrendezvények:

- Zrínyi-túra
- Zrínyi Ötpróba
- Ostoros Károly Emléktorna
- Labdarugó- és kosárlabda házibajnokság

11.2.3. Az oktató munkát segítő szaktárgyi versenyek, rendezvények:

- Pályaválasztási napok
- Nyílt nap a leendő elsősöknek
- Tantárgyi versenyek szervezése
- Nyári szakmai táborok

- Tanulmányi kirándulások

11.2.4. Egyéb:

- Iskolanap
- A Föld Napja
- Az elhunyt tanárok sírjának gondozása
- Évkönyv szerkesztése (1988 óta évente)
- Tánciskola

11.3. Iskolánk és alapítványaink elismerő díjakkal jutalmazzák a kimagasló eredményeket a tanulók és a pedagógusok körében is.

11.3.1. A tanulóknak adományozható díjak:

(A feltételek a 7. sz. mellékletben található)

- Zrínyi-emlékérem
- Keresztury Dezső irodalmi díj
- Keresztury Mária zenei díj
- Suszter Oszkár irodalmi díj
- Dr. Bolerátsky Gyula történelmi díj
- Dr. Vida Sándor filozófiai díj
- Izsák Imre Gyula Természettudományi Alapítvány díja
- Winterl József Jakab Természettudományi Alapítvány díja
- Tehetségekért Díj
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány díja
- Dr. Kovács Lajos Ösztöndíj Alapítvány díja
- Rozsnyói Sándor sportdíj
- Dr. Buzády Tibor közösségvezetői díj
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány ösztöndíja

11.3.2. A pedagógusoknak adományozható elismerések:

- Zrínyi-emlékérem
- Móra János-emlékgyűrű

11.4. Hagyományőrző Bizottság

1984 óta működő Bizottság feladata, hogy a már kialakított hagyományokat megőrizze, javaslatokat, ajánlásokat dolgozzon ki iskolai hagyományok kialakítására. Évente ülésezik. A javaslatokat a diákság véleményezi és sorsukról a tantestület határoz.

Javaslatokat tesz a városi önkormányzatnak.

12. Az iskola kapcsolatai

12.1. Belső (iskolán belüli) kapcsolatok

Az iskolai hierarchiát, ellenőrzést, számonkérést, értékelést stb. az Szervezeti és Működési Szabályzat szabályozza.

Azokat a személyes, de nem magánjellegű kapcsolatokat soroljuk ide, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlen információcserét, a közös célok elérésére szolgáló együttműködést szolgálják.

12.1.1. Az iskolavezetőség és a tantestület kapcsolata

A kapcsolattartás módja: a napi és rendszeres munkakapcsolaton kívül nevelési értekezletek, tantestületi megbeszélések, faliújság, testületi kirándulás.

A KÖTA és a szakszervezetek képviselői havonta egy alkalommal vezetői ülésen vesznek részt.

12.1.2. Munkaközösségek közötti kapcsolatok

Fontos, hogy a szakmai munkában a "rokon" munkaközösségek (magyar-történelem, matematika-fizika-informatika-kémia, földrajz-történelem, biológia-kémia, rajz-ének) szorosan együttműködjenek a tananyag tartalmát, időbeli beosztását követve. A munkaközösségen belüli megbeszélések után a munkaközösség-vezetők egyeztessék az elképzeléseket.

A testület egészének egységes követelményrendszer és elbírálás szerint kell dolgoznia. Egyeztetni és a megvalósítást ellenőrizni a testületi értekezleteken kell.

12.1.3. A tantestület és a tanulóifjúság kapcsolata

A tanórán kívüli kapcsolatok közül fontosak az iskolai ünnepek, rendezvények, az osztályfőnöki órák, klubfoglalkozások, tanulmányi kirándulások. Az információadás tekintetében jól kihasználható az iskolarádió és a hirdetőtábla is.

12.1.4. A tantestület és a technikai dolgozók kapcsolata

A hivatali kapcsolat az iskola vezetősége és a gazdasági vezető munkája útján valósul meg.

12.2. Helyi kapcsolatok

12.2.1. Kapcsolat a szülőkkel

Az egységes nevelési célok kitűzése és megvalósítása érdekében rendkívül fontos a szülőkkel mint nevelési partnerekkel való folyamatos kapcsolattartás és együttműködés. A jó kapcsolat létrehozása lehetővé teszi a folyamatos tájékoztatást, véleménycserét, tapasztalatszerzést. Ennek igen sokféle lehetősége van.

1. Szülői értekezlet évi két alkalommal (szükség esetén rendkívüli értekezlet is)

Lehetőséget ad az iskola programjának, eredményeinek, terveinek, munkarendjének, követelményeinek közvetítésére szülőkhöz. Jó alkalom az egyes osztályok tanulmányi előmenetelének, magatartásának, szorgalmának, valamint különböző tanulmányi, kulturális ill. sportteljesítményeinek értékelésére.

2. Fogadónap évi két alkalommal

Lehetővé teszik, hogy a szülők és tanárok megbeszélhessék az egyes tanulók viselkedésével és tanulmányi munkájával kapcsolatos problémákat, illetve annak orvoslása érdekében véleményt cserélhessenek.

3. Értesítések az ellenőrzőben (rendezvények tanulmányi előmenetel, magatartás, egyéb üzenetek, pl. hiányzások, kérések)

4. Alkalmanként konzultáció a szülő vagy a pedagógus kérésére

5. Szülői munkaközösségek választása (minden év elején az osztály életével kapcsolatos feladatok koordinálása, illetve lebonyolítása érdekében)

6. Az SZM tájékoztatása, tanácskozás az SZM-mel

Célunk az iskola életével kapcsolatos információ közlése, illetve a szülők véleményének kikérése aktuális ügyekben, évi 2 alkalommal az iskolavezetőség segítő együttműködésével.

7. Szülő-diák találkozók és szülő-tanár-diák találkozók

Céljuk: ismerkedés, közös élményszerzés, beszélgetések, információszerzés.

8. Szalagavató utáni közös ünneplés szülők, diákok, tanárok részvételével, alapítványi bál

Céljuk: azonos az előzővel, erősíti az összetartozás, a közös cél érzését.

9. Művészeti bemutató

A szülőknek képet ad az iskola kulturális életéről.

10. Évnyitó és ballagási ünnepségek

11. Iskolaszék

Feladatát, tevékenységét az SZMSZ rögzíti.

12. Osztályfőnöki órák és klubdelutánok

A szülők előadóként vagy beszélgetőtársakként segíthetnek egy-egy témában.

13. Alkalmoszerű találkozások, beszélgetések

A gyerekről, a család életéről, helyzetéről adnak értékes információt.

12.2.2. Kapcsolat más iskolákkal

A város általános iskoláiban gimnáziumunk beiskolázási rendjéről szülői értekezletet tartunk. A nyolcévfolyamos képzéssel kapcsolatban módszertani segítségért fordulunk az általános iskolai kollégákhoz.

A középiskolák közül a Csány László Közgazdasági Szakközépiskolával és a Kölcsey Ferenc Gimnáziummal szorosabb az együttműködés, az előbbivel a közös sportpálya, utóbbival a hasonló képzési formák miatt. A kapcsolatot az intézmény vezetői tartják.

A városban működő felsőoktatási intézményekkel szoros kapcsolatot tartunk Az Egészségügyi Főiskola diákjai és tanárai alkalmanként felméréseket végeznek iskolánkban, a Pénzügyi és Számviteli Főiskola szakmai munkáját matematika-munkaközösségünk tagjai rendszeresen segítik.

12.2.3. Kapcsolat az irányító, szakmai-szolgáltató és -felügyeleti szervekkel

Az önkormányzattal és annak bizottságaival az iskola vezetősége áll munkakapcsolatban.

A Pedagógiai Intézettel egyrészt vezetői szinten tartjuk a kapcsolatot, másrészt bármely kolléga szakmai segítségért fordulhat a szaktanácsadókhöz.

A felügyeleti szervekkel is az iskola vezetősége tart közvetlen kapcsolatot.

12.2.4. Kapcsolat a kulturális intézményekkel

Rendszeresen járnak diákjaink a Hevesi Sándor Színház bérletes előadásaira. Akalmi színházi előadásokat szervezünk, s többször kerül sor személyes találkozásokra a színészekkel iskolánkban.

A Városi Hangverseny- és Kiállítóterem a helyszíne egyes rendezvényeinknek, munkatársai a lebonyolításukban segítségünkre vannak.

Tanulóink nagy része tagja a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak. A két intézmény kölcsönösen segíti egymást: diákok, tanárok vesznek részt a könyvtár rendezvényein, a könyvtár pedig szakmai anyagokat bocsát az iskola rendelkezésére. A könyvtár az iskola kérésére helyet biztosít orientációs óráknak.

Sok diákunk tanul a Pálóczi Horváth Ádám Zeneiskolában, elsősorban rajtuk keresztül nyújtunk segítséget egymásnak.

A Városi Művelődési Központ gyakorta ad helyet zenés iskolai rendezvényeinknek, báljainknak.

A Göcsej Múzeum munkatársai jelentős segítségét nyújtanak a gimnázium különböző témájú kiállításainak szervezéséhez. A múzeum alkalmanként helyet biztosít kiállításainknak és orientációs történelemóráinknak.

A Megyei Levéltár lehetővé teszi a már forgalomban nem lévő anyagok kutatását, az országos versenyekre készülő tanulók felkészülését. A gimnázium történelem-orientációs csoportjai rendhagyó órákat tartanak a levéltárban.

Filmvetítéssel összekapcsolt iskolai ünnepeink helyszíne az Ady Filmcentrum.

A nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés tantervi anyagához kapcsolódik a Falumúzeum meglátogatása.

12.2.5. Kapcsolat a sportlétesítményekkel, egyesületekkel

A Városi Sportsarnokkal kiépített jó kapcsolatnak köszönhetően nagy létszámú rendezvényeinket itt bonyolíthatjuk le (szalagavató bál, centenáriumi ünnepség).

Diákjaink egy része különböző városi sportegyesületek tagjaiként versenyszerűen sportol. Az egyesületekkel való jó kapcsolat alapján lehetővé tesszük a diákok versenyeken való részvételét. Egyesületi sportolónk iskolai és diákolimpiai versenyeken kamatoztatják az edzéseken megszerzett képességeiket.

A Városi Uszodával elsősorban a testnevelésórák tantervi követelményeit segítő úszásoktatás révén tartjuk a kapcsolatot. Az idei tanévben a mostohább körülményeink miatt (tornaterem építése) gyakoribb az uszoda látogatása.

12.2.6. Kapcsolat alapítványokkal, azok kuratóriumával

A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány rendszeres támogatást nyújt az iskola diákjainak, jutalmazza őket, anyagi segítséget ad a tanároknak szakmai továbbképzésekhez. Hozzájárul az iskola tárgyi feltételeinek javításához.

12.2.7. Kapcsolat iskolánk külső támogatóival

Ezekkel az intézményekkel, magánszemélyekkel, cégekkel főleg személyes ismeretség révén a nevelőtestület egyes tagjai tartanak kapcsolatot.

12.2.8. Kapcsolat a városban élő művészekkel, tudósokkal

Több, városunkban élő művész és szaktekintély iskolánk egykori diákja vagy pedagógusa volt. Rendkívül fontos a velük tartott rendszeres kapcsolat. Az általuk szervezett kiállítások, író-olvasótalálkozók, tudományos előadások és rendhagyó órák tartása színesíti iskolai életünket. Véleményükkel nagymértékben hozzájárulnak az iskola arculatának kialakításához. Szakmai sikereikkel követendő példát jelentenek tanulóinknak.

12.2.9. Egyéb kapcsolatok

Az iskolaorvos rendszeres egészségi szűrővizsgálatokat végez, a védőnő pedig egy-egy óra megtartásával – az egészséges életmód, helyes életvitel tárgykörben – rendszeresen segíti nevelési munkánkat.

A drogambulancia munkatársai a speciális témájú osztályfőnöki órák, nevelési értekezletek aktív résztvevői.

A rendőrség bűnmegelőzésben dolgozó munkatársai is rendszeresen tartanak előadásokat. Velük a kapcsolatot az ifjúságvédelmi felelős tartja.

Önként jelentkező osztályközösségek alkalmanként ellátogatnak a szociális otthonba és az egészségügyi gyermekotthonba, műsorral, ajándékkal kedveskednek az ott lakóknak.

A gimnázium szomszédságában levő tűzoltósággal szoros kapcsolatot tartunk. Rendszeresen segítenek iskolai épületünk karbantartásában Tűzvédelmi előadást tartanak dolgozóink részére. Iskolánk sportolási lehetőséget biztosít a tűzoltóság dolgozóinak.

A Zala Volán Rt. autóbuszaival kirándulnak osztályaink külön megállapodás, szerződés alapján, ezért iskolánk a cégtől jelentős szponzori támogatásban részesül.

12.3. Országon belüli kapcsolataink

12.3.1. Batthyány Lajos Gimnázium, Nagykanizsa

A szakmai jellegű találkozások (tapasztalatcsere, kölcsönös óralátogatás, konzultáció a nyolcévfolyamos képzéssel kapcsolatban) mellett közös sportrendezvények is szerepelnek a két iskola programjában.

12.3.2. Goethe Intézet, Budapest

Iskolánk a német-munkaközösség révén évek óta szoros szakmai kapcsolatban áll a Goethe Intézettel. Rendszeresen, többnapos továbbképzéseknek adott és ad helyszínt iskolánk, s az intézet könyvademánnyokkal is támogatja a német nyelv oktatását.

12.3.3. Táncsics Mihály Gimnázium, Kaposvár

A két iskola több éve tartó kapcsolata az egymás rangos sportrendezvényeire való meghívást, az azokon való részvételt foglalja magában.

12.3.4. Szegedi Tudományegyetem, Szeged

Az egyetem oktatói évenként előadásokon tájékoztatják tanulóinkat a továbbtanulási lehetőségekről és a felvételi követelményekről.

12.3.5. Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely

1996-ban határozta el a két intézmény vezetősége, hogy kölcsönösen segíti egymást. A Zrínyi-gimnázium tanárai tartják a főiskola által szervezett "nulladik" évfolyamos képzést Zala megyében. A főiskola évente rendszeres tájékoztatást ad a felvétellel, beiskolázással kapcsolatos követelményekről.

12.3.6. Pécsi Tudományegyetem, Pécs

Vizsgáztatásra rendszeresen felkért német szakos tanáraink alakítottak ki szoros kapcsolatot az egyetemmel. A gimnáziumban működő ECL nyelvvizsgahely európai központja a Tudományegyetem.

12.3.7. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

Az egyetem matematika, fizika és számítástudományi tanszékének tanárai évek óta segítenek az iskola hagyományos matematika-fizika-számítástechnika komplex versenye szervezésében és lebonyolításában. Évente szakmai előadásokat tartanak tanárok részére, ill. tájékoztatást adnak a továbbtanulni szándékozó diákoknak.

12.4. Külföldi kapcsolataink

12.4.1. Finnország

Iskolánk legrégebbi külföldi kapcsolatának kezdete az 1980-as évek elejére nyúlik vissza. Zalaegerszeg finnországi testvérvárosával, Varkaussal való kapcsolata részeként utaztak ki diákjaink tanári kísérettel.

A Zrínyi-gimnázium 1990 óta tart fenn kapcsolatot Varkaus gimnáziumával, azóta alkalmanként 8-10 fős diákcsoport 3 kísérőtanárral utazik ki Finnországba, ill. érkezik hozzánk.

Célunk az angol nyelv gyakorlásán túl megismerkedni Varkaus-szal és környékével, Finnország nevezetes helyeivel, kultúrájával, szokásaival.

12.4.2. Ausztria

1990 tavaszán vettük fel a kapcsolatot a Steiermark tartománybeli Leibnitz város gimnáziumával. Évente mindkét fél részéről 15–20 diák és a kísérő tanárok vesznek részt a 3–5 napos programon a szomszédos országban.

A kapcsolat célja megismerkedni az adott város és környékének nevezetességeivel, ismerkedés és a német nyelv gyakorlása. A diákokat családoknál, a tanárokat vendégfogadóban szállásoljuk el. Kezdetben elsősorban a sport és a kultúra jelentette a kapcsolat alapját, ez később olyan szakmai cserekapcsolattá alakult, amely évről évre különböző témákat érintett (kémia, környezetvédelem, történelem, diákújság-szerkesztés).

12.4.3. Németország

1994 májusában a rockenhauseni Realschule vezetősége kezdeményezte a cserekapcsolatot. Évente 40 diák és 3 tanár utazik ki 10 napra, illetve érkezik hozzánk.

A cserekapcsolat célja elsősorban a nyelvgyakorlás, egymás országának, történelmének, kultúrájának, nevezetességeinek, a más nemzetiségű emberek szokásainak, életének megismerése, baráti kapcsolatok kialakítása. A diákokat és a tanárokat családoknál szállásoljuk el.

12.4.4. Izrael

1994 márciusában a Zrínyi-gimnázium kezdeményezésére, a Tel-Avivban élő tanulmányi szakfelügyelő közreműködésével alakult ki a cserekapcsolat Tel-Aviv egyik városrészében, Ramat-Ganban található Blich Scoollal. 1994 nyarától – kölcsönösen – egyik évben az izraeli, másokban a magyar diákok 15 fős csoportja utazik kísérőtanárokkal.

A cserekapcsolat célja az angol nyelv gyakorlása, egymás országának megismerése. Számunkra rendkívüli élményt jelent a bibliai tájjal való ismerkedés. Az izraeli diákok Magyarországgal ismerkedhetnek, rajta keresztül pedig az európai kultúrával.

12.4.5. Románia

Iskolánk legújabb külföldi kapcsolata. 1997 májusában a Zrínyi Miklós Gimnázium kezdeményezte a kapcsolatfelvételt Zalaegerszeg romániai testvérvárosa, Marosvásárhely egyik gimnáziumával. 1997 júliusában Marosvásárhelyen, majd 1997 októberében Zalaegerszegen már az ezzel kapcsolatos megbeszélésekre is sor került. Felvettük a kapcsolatot az Unirea Liceummal, ahol fele részben román, fele részben magyar diákok tanulnak. A cserekapcsolat során évente 45 fő utazik ki 7–8 napra Erdélybe, illetve érkezik hozzánk.

A cél: egymás országának, kultúrájának, nevezetességeinek megismerése. E partneri kapcsolattal szeretnénk hozzájárulni a magyar és a román nemzet közeledéséhez. A diákokat és a tanárokat családoknál szállásoljuk el.

12.4.6. Egyéb külföldi kapcsolataink

Gimnáziumunk idegen-nyelv szakos tanárai rendszeresen szerveznek szakmai kirándulásokat Franciaországba, Angliába, Ausztriába. A kirándulások célja a nyelvgyakorlás mellett az adott ország nevezetességeinek megismerése.

A kapcsolatok egy része (Finnország, Izrael, Ausztria) az utóbbi időben szünetel és helyettük más országok iskoláival indult meg a kapcsolatfelvétel (horvátországi és holland gimnázium).

13. A könyvtár szerepe és feladata az iskolában

A bevezetendő NAT az informatika műveltségterületen belül külön kezeli a könyvtári informatikát, s a kötelező 10 évfolyamos képzés keretein belül évfolyamonként részletesen előírja az elsajátítandó tananyagot és a követelményeket.

A könyv- és a könyvtárhasználati ismeretek oktatása, a szellemi munka technikájának elsajátítása, az önművelés fejlesztése önállóan is történhet: a nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés keretein belül az 5–8. évfolyamon könyvtári keretek közt, majd a 9–10. évfolyamokon tantárgyi integrációban, szaktanár és könyvtáros közös munkájával. Ehhez tudatos könyvtárpedagógiai elképzelés, mindenkor megfelelően felszerelt könyvtár, számítógépes környezet, összehangolt pedagógiai program és igényes tantárgyi integráció szükséges.

A Zrínyi Miklós Gimnázium több mint 20 000 kötetes könyvtára főfoglalkozású, felsőfokú könyvtárosi szakképesítéssel rendelkező könyvtáros irányításával igyekszik a NAT által előírt feladatoknak megfelelni.

A szabadpolcos rendszerben elhelyezett könyvtári állomány, a csak helyben használható kézikönyvtár, a tantárgyi munkaközösségek letéti állománya, illetve külön-gyűjteménye, a katalógusok rendszere, valamint az egy tanulócsoport elhelyezésére alkalmas könyvtári helyiség megfelelő lehetőséget biztosít a tanórai munkához, a tanórán kívüli felkészüléshez és a kutatómunkához.

A könyvtár tudatos és folyamatos állománygyarapítását szolgálja az intézmény költségvetésében e célra tervezett összeg, s a Könyvtárellátó Közhasznú Társasággal kötött ellátási szerződés, illetve a különféle pályázatokon való sikeres részvétel.

A könyvtár korlátozottan nyilvános, használója lehet az intézmény valamennyi pedagógusa és a tárgyévre beiratkozott nappali tagozatos tanulója.

A könyvtár szolgáltatásai és munkaterületei:

- könyvtári kölcsönzés

- helyben olvasás, tanulási lehetőség biztosítása
- könyvtári órák szervezése
- szaktárgyi órák szervezése könyvtárhasználattal
- könyvtári rendezvények szervezése és lebonyolítása
- könyvtárközi kapcsolatok ápolása

A könyvtár nyitvatartási ideje: napi 6, ill. 7 óra – összesen heti 32 óra

A könyvtári munka célja és feladatkörei:

A gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok (könyvek, időszaki kiadványok, módszertani kiadványok, tankönyvek, tanulási segédletek, audiovizuális ismerethordozók stb.) gyűjtésével, feldolgozásával, feltárásával, a használók rendelkezésére bocsátásával segíti a tanulók érettségire való felkészítését, a felsőfokú tanulmányok előkészítését, a pedagógusok szakmai felkészülését.

Az iskolai könyvtár segíti a tanórán szerzett információk, tudásanyag kibővítését és elmélyítését. Megismerteti a tanulókkal a különféle ismeretkörök (tantárgyak) alapvető és legfontosabb ismerethordozóit és azok használatát.

Az iskolai könyvtár az önálló ismeretszerzés legfontosabb bázisa, ahol a tanulók olyan könyvtárhasználati gyakorlatra tehetnek szert, melynek birtokában képesek lesznek a szervezett iskolarendszerű oktatás befejezése után is a továbbépíthető folyamatos önművelésre.

14. Az iskola gazdálkodása

14.1. A jelenlegi helyzet

A gimnázium éves költségvetési támogatását Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közgyűlése által rendeletben meghatározott fejkvóta alapján kapja. A közgyűlés meghatározza a nappali tagozatos gimnáziumi és a levelező tagozatos gimnáziumi oktatás normatíváját. Ezen kívül a tagozatos képzésre és a nyolcévfolyamos gimnáziumi oktatásra plusz összeget kapunk. A felsorolt összegeket a tervezett és engedélyezett létszámadatok alapján számolják.

A költségvetést az éves bérpolitikai intézkedésből adódó összeg és a tervezett saját bevételek módosítják. Ezekből már az intézmény által kért struktúrában áll össze az éves költségvetés, amelynek kiadási oldalán a főbb elemek a személyi juttatások, munkaadót terhelő járulékok, dologi kiadások, ellátottak pénzbeli juttatása, felhalmozási kiadások.

Mindez nagyon kis összeg, ahhoz elegendő, hogy az oktatási feltételeket a meglévő szinten tudjuk tartani, a színvonal javításáról szó sem lehet.

A beszerzéseket, mint az előző évben is, elsősorban a Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány támogatásából és saját bevételeinkből voltunk kénytelenek megoldani. A fenntartónak minderről tudomása van.

Javaslatunk, hogy a közgyűlés által a gimnáziumnak juttatott költségvetési összegben különítsék el az épület fenntartási kiadásait a többi költségvetési elemtől.

14.2. Fejlesztés

Az oktatási feltételek folyamatos javítását, fejlesztését a következőkből kívánjuk megteremteni:

- Az önkormányzati támogatásból, mely a jövőben határozottabban vegye figyelembe, hogy a gimnáziumban folyó speciális oktatás, a nyolcévfolyamos gimnáziumi képzés több anyagi ráfordítást igényel.

- Folyamatosan jelentős pénzüsszegekkel támogatja az iskolát a Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány, melyen keresztül a személyi jövedelem 1 %-a is felajánlható.
- Különböző, az oktatást segítő pályázatok során elnyerhető összegekkel a pályázati célnak megfelelő fejlesztéseket valósítjuk meg.

15. Jövőkép

1. A Zrínyi Miklós Gimnázium oktatási struktúrája a teljes szerkezetváltás után a következőképpen alakul:

Minden évben a nyolcévfolyamos gimnáziumi osztály mellett két négyévfolyamos osztály indul, amely fokozatos átalakul öt évfolyamos képzéssé (nyelvi előkészítő osztály). (A mellékelt táblázatban dőlt számokkal jelöltük a NAT szerint tanuló osztályok számát.) A négy(öt)-évfolyamos osztályok típusa: emelt szintű matematika és emelt szintű nyelvi osztály. Az intézmény befogadóképességének és az igényeknek megfelelően indulnak az Arany János tehetséggondozó Program osztályai.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város elfogadott oktatási koncepciójával összhangban, a gimnáziumban kiemelt szerepet kap a speciális képzés, valamint az informatika és az idegen **nHiba! Nincsenek tárgymutató-bejegyzések.**yelvek oktatása.

A következő évek iskolaszervezetét a 6. számú melléklet tartalmazza.

2. Fejlesztési tervek:

- A kor követelményeinek megfelelő eszköz és technikai ellátottság elérése.
- A két külső épület funkciójának átalakítása. Az egyikben könyvtár, olvasóterem és humán szaktanterem, a másikban az idegen nyelvi képzést kiszolgáló terem elhelyezését tervezzük. Ez utóbbi a jelenleginél sokkal jobb feltételeket biztosíthat az iskolánkban működő ECL nyelvvizsgaközpont működéséhez. Az átalakítások velejárója lehet a két épület tetőterének hasznosítása, amely biztosítaná az Arany János tehetséggondozó Program folyamatos működésének lehetőségét.

16. Az Arany János Tehetséggondozó Program

„Mit csináltál a rád bízott talentumokkal? Nincs más számonkérés, csak gyermekeink tekintetében. Ahány szóra vágyó gyermek, a jövőnek megannyi lámpása a meglódult időben.” /Sütő András/

Az Oktatási Minisztérium Országos Arany János Tehetséggondozó Programja

Az Arany János Tehetséggondozó Program a résztvevő 40 intézmény közös önfejlesztő munkájának eredményeire épít.

Minden év augusztusában sor kerül a program felülvizsgálatára.

Bevezetés

Az Országos Arany János Tehetséggondozó Programot a Kormányprogramban megfogalmazott cél hívta életre, amelynek legfontosabb elemei a következők:

Az emberi erőforrás fejlesztésének a versenyképességre kifejtett gazdasági hatása, valamint a térségi, etnikai, szociális hátrányok leküzdését segítő szerepe döntő fontosságú. Ezért szükséges, hogy az oktatás minőségének javítása, a hasznosítható tudás térnyerésének elősegítése a kormányzati politika legmagasabb szintjén képviseltessék (...) A Kormány oktatáspolitikáját alapvetően befolyásolják az ország európai uniós csatlakozásával, a nemzeti versenyképesség erősítésével kapcsolatos feladatok. (Az új évezred küszöbén)

„A Kormány a közoktatás legfontosabb szerepének a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklését tartja. Elfogadhatatlan, hogy a társadalmi előrejutást ne a tanuló tehetsége, szorgalma, hanem családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása vagy éppen lakhelye határozza meg. A Kormány megkülönböztetett figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, leszakadó rétegek gyermekeinek tehetséggondozására, illetve felzárkóztatására. „

Az Arany János Tehetséggondozó Program alapvető céljai:

- (1) a tudás tekintélyének visszaállítása
- (2) az esélyteremtés, vagyis a különböző szociális, kulturális, gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeinek egyenlő esélyeket biztosító oktatási rendszer, és támogatási rendszer kialakítása,
- (3) tehetséggondozás,
- (4) valamint az oktatás tartalmának korszerűsítése, minőségének fejlesztése.

A Kormányprogram alapján az Oktatási Minisztérium kidolgozta az Arany János Tehetséggondozó Programot, hogy **esélyt teremtsen a leszakadó térségek felzárkóztatására. Ezen térségek felemelkedésének egyik legfontosabb feltétel a jól képzett, kreatív, lakóhelyéért tenni akaró vidéki értelmiség megerősítése.**

1. Az „Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai-pszichológiai kiindulási pontja

A XX. század utolsó harmadában egyfelől világszerte sokasodtak a kutatások a tehetség témakörben, másfelől egyre több fejlesztő program indult az iskolákban. Mostanra kialakult egy olyan bázisa az ismereteknek, módszereknek, amelyek biztos alapot jelentenek a magyarországi tehetséggondozó programokhoz.

1.1. A tehetség fogalma, összetevői

A tehetséget leíró teóriákból sokféle látott napvilágot, ma legáltalánosabban a Renzulli-féle az elfogadott. Ez a modell négy összetevőjét emeli ki a tehetségnek:

- átlag feletti általános képességek,
- átlagot meghaladó speciális képességek,
- kreativitás,
- feladat iránti elkötelezettség.

Az **átlag feletti képességek** közé tartozik például a magas szintű elvont gondolkodás, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória, hatékony információfeldolgozási stratégiák stb. Ezek szerepe természetesen más és más az egyes speciális tehetség-területeken.

A **speciális képességek** adják meg a jellegzetességét a tehetségnek. Ezekből sokféle van, a Gardner-féle csoportosítás általánosan elfogadott. E szerint hétféle speciális képességcsoport különíthető el: nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális, intraperszonális. Ezek a speciális tehetségfejlesztéshez kiindulási alapként szolgálnak.

A **kreativitás** is több elemből épül fel: originalitás, flexibilitás, fluencia, problémaérzékenység stb. Ez az összetevő is meghatározó a tehetség funkcionálásában, hiszen a

tehetségre egyebek között éppen az jellemző, hogy problémahelyzetekben új megoldásokat talál, s ez kreatív képességek nélkül elképzelhetetlen.

A **feladat iránti elkötelezettség** olyan személyiség-tényezőket foglal magába, amelyek a magas szintű teljesítményhez az energiát biztosítják: érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás stb. A képességek bármilyen magas szintre is fejlődnek, e háttértényezők fejlettsége nélkül nincs magas szintű teljesítmény.

1.2. A tehetség kibontakoztatása

Az előzőekben leírt tehetség-összetevőket nem készen kapjuk születésünk által, ezek hosszas **fejlesztő munka eredményei.**

Soktényezős a tehetség fejlesztésének folyamata, ahhoz, hogy a szunnyadó tehetségből teljesítményképes, kibontakozott tehetség alakuljon ki. Azt a sokak által megfogalmazott tételt is világosan mutatja az előző ábra, hogy az iskolának, a pedagógusnak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakozásában.

1.3. Életkor és tehetségfejlesztés

A fejlesztő munkának egyik kritikus pontja, hogy milyen életkorban kezdjük el a speciális tehetségfejlesztést. Az egyéni fejlesztés már nagyon korai szakaszban megkezdhető, de semmiképpen nem elkülönítendő.

A felső tagozat már színtere lehet a hatékony, speciális tehetségfejlesztésnek. Ez az a kor, amelyben a kutatások és a tapasztalatok szerint (12-13) már többnyire megjelenik a speciális tehetség. Kettős itt az iskola funkciója: egyrészt a tehetséges gyerekek felderítéséhez kell folyamatosan működő, változatos programokat biztosítani, másrészt – ha megtaláltuk a tehetséget – speciális szervezeti formákban kell továbbfejleszteni.

A középiskolás kor ad igazán teret a hatékony speciális tehetségfejlesztéshez. Sokféle szervezeti forma alakult ki ehhez az iskolagyakorlatban: fakultáció, tagozatok, speciális osztályok. Fontos, hogy a programok ne legyenek túlzóan speciálisak. Egyrészt a tehetség általános képességeihez tartozó elemek fejlesztéséről sem szabad megfeledkezni ekkor sem. Másrészt még ekkor is lehetőséget kell biztosítani a tanuló számára, hogy érdeklődésének változásával, új, magas szintű képességének összhangban tudjon változtatni képzési menetrendjén. Rugalmas, sokféle képességterületet átfogó programokra van tehát szükség, a lényeg azonban, hogy a középiskolás korszak végére találjuk meg a gyerek igazi értékeit, s készítsük elő a felsőoktatásban a számára legadekvátabb területen való sikeres tanulmányokra.

1.4. Az iskolai tehetségfejlesztés kritikus pontjai

- A tehetség azonosítása, felismerése.
- A programok célkitűzései.
- Szervezeti formák.
- Gazdagítás, dúsítás.

- Tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók,
- Együttműködés a családdal.

1.5. Néhány alapelv a tehetségek azonosításához

- A már felsorolt Renzulli-féle definíciót ad kapaszkodókat, mind a négy összetevőre figyelni kell.
- A tesztek segítséget nyújthatnak, de önmagukban nem tévedhetetlenek, így nem jelentenek egyedüli megoldást.
- A szunnyadó tehetség rejtezik, ezért is nehéz felismerni.
- A képesség és a teljesítmény két különböző dolog, gyakori az alulteljesítő tehetséges tanuló.
- A pedagógus és a gyerek folyamatos együttes tevékenysége ad legtöbb kapaszkodót a tehetség felismeréséhez.
- Minél több forrásból szerzünk a gyerekre vonatkozó információkat gyerek teljesítményéről, képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás.

Néhány szempont a tehetség felismeréséhez:

- Gyorsan és könnyedén sajátítják el az új ismeretet.
- Korán érnek, teljesítményük életkorukat gyakran meghaladja.
- Nagy szókinccsel rendelkeznek, nyelvi kifejezési formáik gazdagok.
- Gyors felfogásúak, logikusak, intellektuálisan elmélyülnek.
- Sokféle ismeretük van a világról.

1.6. Tehetségfejlesztő programok célkitűzései

A képességek fejlesztése mellett döntő fontosságú a személyiség fejlesztése. E két főirányon belül négy általánosan elfogadott alapelv fogalmazható meg. Fontos a programok tervezésekor a következőkre figyelni:

- a tehetséges gyerek erős oldalának fejlesztésére,
- a tehetséges gyerek gyenge oldalának fejlesztése (Csaknem minden tehetséges tanulónál van ilyen, se ez akadályozhatja az erős oldal kibontakozását, például alacsony önértékelés, hatékony tanulási stratégiák hiánya, stb.)
- megfelelő „léggör” megteremtése (kiegyensúlyozott társas kapcsolatok pedagógusokkal és tanuló társakkal!)

1.7. A tehetségfejlesztés szervezeti formái

Napjainkban már gazdag rendszer áll rendelkezésre a szervezeti formák megválasztásához.

Ezek mindegyike értékes lehet – természetesen a célkitűzésekkel, a programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban kell ezek közül választani. Fontos, hogy a tanórai és a tanórán kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében. Csak felsorolásszerűen a világszerte leggyakrabban alkalmazott keretek:

- tanórai differenciálás különféle formái (kiscsoport, nívócsoport, egyénre szabott munka stb.)
- fakultáció
- speciális osztály
- délutáni foglalkozások (szakkörök, blokk. önképzőkör stb.)
- hétvégi programok
- nyári kurzusok
- mentor-program.

A programban figyelembe kell venni az iskola és a kollégium közötti munkamegosztást, együttműködési lehetséges formáit és területeit:

- tartalmi megosztás: amikor bizonyos tevékenységek csak az iskolában vagy csak a kollégiumban zajlanak;
- komplementer megosztás: amikor az adott tevékenység átgondoltan és szervezeten megoszlik a két intézmény között, az egyik helyszínen végzett tevékenység a másikon folytatódik, kiegészül, gyakorlási lehetőség nyílik a gyerekek számára stb.

1.8. Gazdagítás, dúsítás

Tartalmi szempontból a legfőbb alapelve a tehetséggondozásnak a gazdagítás. Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése. A minőségi dúsításra kell a hangsúlyt fektetni a programban.

- Mélységben történő gazdagítás: ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek a tudásuk és képességeik alkalmazására.
- Tempóban történő gazdagítás: a tehetséges gyerekek ugyanannyi idő alatt társainál többet képesek megtanulni, így gazdagításuk újszerű tartalmak bevonásával is megoldható.
- A tartalmi gazdagítás azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulókra érzékenyen kell megszervezni.
- A feldolgozási képességek gazdagítása elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.

1.9. Tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók

A tantestület tagjainak egész sor speciális feladatot kell megvalósítaniuk a kiemelt tehetség-gondozásban. Ennek érdekében jól elkülöníthető feladatkörök meghatározására van szükség.

- Programvezető: általános áttekintés, bátorítás, segítség, ellenőrzés, téma napirenden tartása. Össziskolai azonosító és ellenőrző programok készítése, órán kívüli tevékenységek koordinálása, mentor-programok irányítása, versenyek szervezése
- Szakmai munkaközösség-vezetők: átfogó programok készítése, tanórai és tanórán kívüli gondozás, folytonosság és előrehaladás, forrásanyagok biztosítása, hatékonyság ellenőrzése.
- Tehetség-tanácsadó szakember (erre képzett pedagógus, vagy pszichológus): problémás helyzetekben – elsősorban egyéni és kiscsoportos formákban – konzultációs keretek között segíti a tehetséggondozó program megvalósulását. Három fő iránya van: tanácsadás a gyerekeknek, közreműködő pedagógusoknak és a szülőknek.
- Az egyes tanárok: közreműködés a programok kidolgozásában, tehetséges tanulók azonosítása, egyéni szükségletek és érdeklődés felderítése, fejlesztése, tanórai és órán kívüli gazdagítás.

1.10. Együttműködés a családdal

A tehetséggondozást sem tudja a szülő hatékony közreműködése nélkül megoldani az iskola.

A Mönks-modell alapján három környezeti tényező játszik döntő szerepet a gyerek tehetségének kibontakozásában: az iskola, a család és a társak. Fontos tehát a szülőkkel való

folyamatos kapcsolattartás, információcsere. Az együttműködés főbb tartalmi szempontjai:

- célok tisztázása, egyeztetése, közös álláspont, azonos követelményrendszer kialakítása,
- a fejlődés közös értékelése,
- pedagógus tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- a tanuló megismerése,
- a tehetség, képesség felismerése,
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadás, odafigyelés,
- közös programok szervezése,
- pályaválasztás irányítása.

A családdal való együttműködésnek sokféle szervezeti formáját kell működtetni ahhoz, hogy a kapcsolattartás hatékony legyen: szülői értekezlet, szülők akadémiaja, egyéni konzultáció, családlátogatás, tanácsadás stb. Ezen formák kialakításában a kezdeményező szerepet az iskolának és a kollégiumnak kell felvállalnia, egyben gondoskodni kell a korszerű tehetséggondozás alapismereteinek, módszereinek közvetítéséről.

2. Az Arany János Tehetséggondozó Program működése:

A program keretében minden évben megyénként 35 jó képességű tehetséges, a nyolcadik osztályt befejező gyermek nyer felvételt és elhelyezést neves, kiemelkedő eredményekkel rendelkező gimnáziumokban és kollégiumokban. Itt – a négy gimnáziumi évet megelőzően – előkészítő évfolyamon lesz lehetősége a diákoknak az esetleges tudásbeli és kulturális különbségeik leküzdésére, a szükséges tanulási módszerek elsajátítására. A diákok, az Oktatási Minisztérium irányításával, a gimnáziumok és a kollégiumok nevelőtestületei által közösen kidolgozott, a kerettanterven alapuló helyi tanterv alapján készülnek fel az érettségire, valamint az egyetemi, főiskolai felvételre, a továbbtanulásra. A program speciális

elemei - tanulásmódszertan, kommunikáció, önismeret - az ötéves képzés során valósulnak meg.

A program megvalósítása érdekében a központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a programban részt vevő gimnáziumok és kollégiumok számára.

Az országos Arany János Tehetséggondozó Program azoknak az 5000 lakosnál kisebb községekben élő, tehetséges, kreatív, tanulásra motivált, jó képességű tanulóknak biztosít esélyt, akiket iskolájuk nevelőtestületének ajánlása alapján a település önkormányzata képviselőtestületi határozatban támogat, és tőlük független okokból nem vehetnének részt magas szintű középfokú oktatásban.

A program diákok elé támasztott célja, hogy legyenek becsvágyóak, akarjanak feljebb törni, többet tudni, többet elérni, mint amennyit környezetük a jelenlegi helyzetük alapján sugall, és ezt a tanuláson keresztül tegyék meg.

Az Arany János Tehetséggondozó Program alapján működő intézmények:

Baranya megye

Pécs: Leőwey Gimnázium

Kodály Zoltán úti Középiskolai Kollégium

Békés megye

Mezőberény: Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Miskolc: Földes Ferenc Gimnázium

Teleki Tehetséggondozó Kollégium

Sárospatak: Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium

Csongrád megye

Szeged: Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium

Ortutay Gyula Általános és Középiskolai Kollégium

Győr-Moson-Sopron megye

Győr: Révai Miklós Gimnázium

Kossuth Lajos Ipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Kollégium

Hajdú-Bihar megye

Debrecen: Tóth Árpád Gimnázium

Gulyás Pál Kollégium

Heves megye

Eger: Sziláyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Szolnok: Varga Katalin Gimnázium

Szolnoki Városi Középiskolai Kollégium

Nógrád megye

Balassagyarmat: Balassi Bálint Gimnázium

Madách Imre Kollégium

Tolna megye

Bonyhád: Bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium

Veszprém megye

Veszprém: Lovassy László Gimnázium

Veszprémi Városi Középiskolai Kollégium

Pápa: Türr István Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola

Bocsor István Kollégium

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Nyíregyháza: Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium

Bács-Kiskun megye

Kecskemét: Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Kollégium

Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium

Komárom-Esztergom megye

Tata: Eötvös József Gimnázium

József Attila Középfokú Kollégium

Fejér megye

Székesfehérvár: Teleki Blanka Gimnázium

Nemes Nagy Ágnes Középiskolai Leánykollégium

József Attila Középiskolai Kollégium

Somogy megye

Kaposvár: Táncsics Mihály Gimnázium

Gyergyai Albert Kollégium

Zala megye

Zalaegerszeg: Zrínyi Miklós Gimnázium

Kaffka Margit Középiskolai Leánykollégium

Vas megye

Kőszeg: Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium

Pest megye

Budapest: Puskás Tivadar Távközlési Technikum

Táncsics Mihály Tehetséggondozó Kollégium

/Az iskolák rövid bemutatását a program 1. sz. melléklete tartalmazza./

3.1. A programban részt vevő intézmények jogi státusza, működési engedélyek

- Pályázati dokumentáció. A gimnáziumok és a kollégiumok közös pedagógiai programmal, a fenntartó támogatásával pályáztak.
- Intézmények fenntartó által módosított alapító okirata
- Miniszteri engedély a gimnáziumi előkészítő évfolyam indítására
- Háromoldalú szerződés (OM-Fenntartó-Intézmények) a programtámogatás igénybeviteléhez.
- Az intézmények fenntartó által elfogadott, módosított pedagógiai programja, amelyben az Arany János Tehetséggondozó Program szerepel

A program az Oktatási Minisztérium Közoktatási Helyettes Államtitkárságának programja.

Felelőse: Környei László helyettes államtitkár

A program alapfeladata: 5 éves középiskolai tehetséggondozás, kollégiumi ellátással

A program koordinálásának központja: Budapest, Szalay u. 10-14

A program koordinálásával megbízott személyek: Kecskés Éva

Kiss Péter

Kollégiumi szaktanácsadó: Dr. Simon István

Tanácsadó (tehetség-, programfejlesztés): Dr. Polonkai Mária

3.2. Egyéb, a programhoz kapcsolódó jogi személy:

Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete

/2. sz. melléklet tartalmazza az Egyesület jogi anyagát./

4. A program oktatási szerkezete

- Országos beiskolázás, megyei gimnáziumokkal, kollégiumokkal.
- Pályázat alapján a tanulók beiskolázását az Oktatási Minisztérium végzi.
- Speciális tantervű előkészítő osztályok, majd a kerettantervre helyi tanterv.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program intézményi egysége, egy iskola és az együttműködő kollégium(ok) együttese.
- Folyamatos együttműködésben alakul ki a két intézmény a nevelési-oktatási rendszere.
- A jogi szabályozást, a finanszírozást, az intézményekkel és az intézmények fenntartóival együttműködve az Oktatási Minisztérium Közoktatási Helyettes Államtitkársága koordinálja.

5.1 Az intézmények által közösen megfogalmazott alapelvek:

Pedagógiai program megvalósításának alapelvei, nevelő-oktató munka célja, hogy a tanulókat – az általános emberi értékek figyelembevételével – felkészítsék a jövő évezred modern, értelmiségi létére. Olyan iskolát kívánnak építeni pedagógiai-szellemi értelemben, amely a XXI. század kihívásainak megfelelni tudó, magyar hazáját szerető, széles látókörű fiatalokat bocsát ki falai közül. Olyan európai színvonalú iskolára van szükség, melynek tanulói a benne eltöltött évek alatt magukban szívják a magyar történelem tanításait, a mai és a holnapi ifjúsághoz szóló üzenetét. Pezsgő életű iskolák működtetése a cél, melyben lányok és a fiúk ápolják anyanyelvüket, szeretik és értik nemzeti irodalmukat. Őrzik és továbbviszik nemzetük, lakóhelyük hagyományait, ismerik hazájuk múltját, a történelemben betöltött szerepét, kulturális értékeit. A programban dolgozó tantestületeknek célja, hogy tanulóikat jól felkészítsék az érettségire, és az egyetemi-főiskolai továbbtanulásra. A diákok korszerű általános műveltséget szerezzenek, alakuljon ki bennük az igény a folyamatos önművelésre, képesek legyenek egész életükön át új ismeretek megszerzésére. A program diákjai a szellemi és a fizikai munkát egyaránt becsüljék meg, tudjanak hasznosan gazdálkodni.

Humanista iskolát kell kialakítani, a tanulókat arra kell nevelni, hogy tiszteljék egymás gondolkodásmódját, világnézetét. Becsüljék meg a munkát és maguk is törekednek becsülettel dolgozni. Az iskolák és kollégiumok általános erkölcsi értéket adjanak diákjaiknak. A tanulók számára harmonikus, kiegyensúlyozott, derűs környezetet kell biztosítani, hogy lehetőségük legyen, önmagukat megismerve, boldog, a társadalom számára teljes értékű emberekké válni.

Az Arany János Tehetséggondozó Program fő feladatának tekinti a tehetséggondozást, a tehetséges gyermekek adottságainak, képességének sokoldalú és differenciált fejlesztését.

- A program 5 éves fejlesztést, tehetséggondozást biztosít a programban résztvevő tanuló számára a gimnáziumban és a kollégiumban, melynek célja a magas színvonalú felsőoktatásra való előkészítés.
- A programban tanuló diákok a gimnáziumban, egy osztályba járnak az előkészítő évben, valamint 9-10. osztályban. A kollégiumban egy csoportot képeznek.
- Az önismeret, kommunikáció, tanulásmódszertan az öt év folyamán segíti a tanulók személyiségfejlesztését.
- Előkészítő évfolyamon akkreditált képzés folyik a gimnáziumban és a kollégiumban közösen.
- Az öt éves képzés során cél: angol nyelvből „C” típusú középfokú nyelvvizsga letétele, informatikából ECDL bizonyítvány megszerzése, gépjárművezetői engedély megszerzése.
- A tanulók rendszeresen részt vesznek az Országos Arany János Tehetséggondozó Program művészeti és sporttalálkozóin, szaktáborain.

5.2. Alapelvek megvalósítását segítő feltételek

- Az iskolák és a kollégiumok együttműködésének folyamatos korszerűsítése. A program diákjait tanító, nevelő tanárok egy nevelőközösséget alkotnak.
- A program országos, az egyes intézmények regionális beiskolázásának fenntartása.
- A tanári karok folyamatos építése, továbbképzése, hogy az Arany János Tehetséggondozó Programban magasan képzett, a tanári pályát hivatásnak választó, tekintő tanáregyeniségek tanítsanak, neveljenek az iskolákban és a kollégiumokban.
- Kapcsolatrendszer folyamatos bővítése, erősítése a régió iskoláival, fenntartókkal és a programban résztvevőknek egymással.
- Országos szakmai munkaközösségek kialakítása.
- A program hírnevének, rangjának megalapozása, hagyományainak kialakítása, ápolása, méltó megjelenítése és képviselése.

6. Tanulói jogviszony létrejötte

- Az Arany János Tehetséggondozó Programba pályázati úton nyer felvételt a tanuló, melyről az Oktatási Minisztérium dönt. (3. sz. melléklet: a pályázati kiírások.)
- A pályázaton részt vehet 5000 fő alatti településen élő 8. osztályos tehetséges tanuló, akit iskolája nevelőtestülete, önkormányzata támogat, valamint a szülő nyilatkozik arról, hogy az 5 éves oktatást és a kollégiumi ellátást elfogadja és támogatja, s tőle független okok miatt gimnáziumi továbbtanulása nem biztosított
- A pályázati szakasz egybe esik – miniszteri rendelet alapján – az előfelvételi szakasszal.
- A felvételiéről szóló rendelet alapján a felvételi jelentkezési lapot és az adatlapot az általános iskola osztályfőnöke állítja ki, első helyen megjelölve az Arany János Tehetséggondozó Program iskoláját, és továbbítja a megfelelő helyre.
- A tanulót a felvételtől az Oktatási Minisztérium és a program iskolája is értesíti.
- A program tanulóinak jogviszonya a program iskoláival jön létre, amit a tanév rendjéről szóló rendelet szabályoz.

7. Továbbhaladás a programban tanulók számára

- A 9. előkészítő év befejezését követően a tanuló 9. évfolyamon folytatja tanulmányait.
- 9. előkészítő évet ismételni nem lehet.
- Ha a tanuló valamennyi tantárgyból sikeres osztályozó vizsgát tesz, átugorhat egy évfolyamot, és tanulmányait a következő évfolyamon folytathatja.
- Az érettségi szabályzat szerint a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tehet, amennyiben valamennyi évfolyam tantárgyi követelményeit teljesítette.

8. Tanulói jogviszony megszüntetése

- A tanulói jogviszony megszüntetéséről a Köznevelési Törvény 74-75. §-a rendelkezik.
- A program tanulói jogviszonyának megszüntetéséről, annak okairól, valamint a megtett intézkedésekről a gimnáziumnak az Oktatási Minisztériumot tájékoztatnia kell.
- A programban tanuló diákok számára az átjárhatóságra ugyanazok az alapelvek vonatkoznak, mint az intézmények többi diákjai és évfolyamai számára.

9. Az előkészítő év tanulmányának megszervezése

- Annak felmérése, hogy ki milyen módszerekkel szokott tanulni, ezt hogyan lehet a kollégiumi rendszerhez igazítani.
- A hatékony tanulási módszerekről, a kollégiumban bevált szokásokról egyéni, csoportos és évfolyamonkénti beszélgetés, illetve előadást illetve képzés tartása.
- Az egyes tárgyaiból a segítők, korrepetálók kijelölése, mind a tanulók, mind a nevelőtanárok közül.
- Folyamatos ellenőrzés a hatékony tanulási szokások kialakítása érdekében.

Mindezekkel folyamatosan, tervszerűen és rendszeresen kell foglalkozni a csoportvezetőnek, az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal karöltve. A felmérések /DE pszichológiai felmérése, OKÉV mérése/ megmutatják a tanulók tudásállapotának elemeit, szociokulturális állapotát, tulajdonságait.

10. Az előkészítő év kulturális-, művelődési-, szociális hátrányok megszüntetését szolgáló programjai

Ezekre a programokra a kollégiumok foglalkozási terveket készítenek, amelyet az Oktatási Minisztériummal egyeztetnek.

Ahhoz, hogy a tanulók ezekben a programokban részt tudjanak venni, havonta egy alkalommal a kollégiumban maradnak.

A programok színvonalának olyannak kell lennie, hogy a tanulók és családjai azonosulni tudjanak vele.

A hátránykompenzációt szolgáló programoknak 5 évre kell vonatkozniuk. A

rendelkezésre álló időkeretről a későbbi évfolyamokkal kapcsolatban még nem született döntés!

11. Hagyományok

/Eddig megfogalmazásra és szervezésre kerülő hagyományos programok./

- Évente egy alkalommal Pécsen megrendezésre kerülő művészeti találkozó.
- Évente egy alkalommal megrendezésre kerülő sporttalálkozó.
- Tömörkény István novellapályázat
- Gólyatábor Zánkán

12. A program előkészítő évfolyamán és az Arany János-i tantárgyakban a tanulók előrehaladásának ellenőrzése, értékelése

A tanulók órai és tanórán kívüli teljesítményének, tudása értékelésének objektív, sokoldalú és megbízható értékelési rendszere kell legyen. Változatos értékelési formákra van szükség.

(szóban és írásban: teszt és esszé formában.) Az értékelés alkalmazkodik a tanulók életkori sajátosságaihoz. Az előkészítő évfolyamon több a szóbeli értékelés, kisebb egységeket, sűrűbben kell értékelni.

A szaktanár értékelésének célja: az egyes tanulói teljesítmények értékelésén túl a diákok személyiségének fejlesztése, bennük az önértékelési képességek kialakítása is, amely a többek között nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való képesség és igény kialakításához.

A tanuló teljesítményének értékelése lehet diagnosztizáló, formatív és szummatív, de kitér más tevékenységekre is:

- a tevékenységből lemérhető viselkedésre,
- az együttműködési képességre,
- a tanuló érdeklődésére
- szabálytiszteletére,
- felelősség vállalására,
- kreativitására,
- feladatvégző-képességére,
- eszközhasználatára.

Fontos a fentiek összehangolása, ezeknek a tanítás-tanulás folyamatában történő világos elkülönítése úgy, hogy a tanuló számára is egyértelmű legyen.

Fontos a szóbeli és írásbeli értékelés egyensúlyának megteremtése, helyes arányainak kialakítása – amely tantárgyanként, korosztályonként különböző lehet.

A rendszeres szóbeli számonkérés minden tantárgyban alapkövetelmény.

- A magyar, az idegen nyelv, a matematika, az informatika és a testnevelés tantárgyakat félévkor és év végén érdemjeggyel értékeljük.
- A humán- és természettudományos blokkban tanított ismereteket félévkor és év végén is szövegesen kell értékelni. /megfelelt – jól megfelelt – dicséretes/
- Az Arany János-i blokk foglalkozásait /tanulásmódszertan – kommunikáció, drámapedagógia, önismeret / részt vett bejegyzéssel zárjuk le.
- Az előkészítő évet követő négy évben az értékelés megegyezik az előkészítő év értékelésével.

13. Pedagógusok munkájának értékelése

- Az Arany János Tehetséggondozó Program intézményvezetőit, programfelelőseit, országos szakmai munkaközösség vezetőit, osztályfőnökeiket, gazdasági vezetőit külön pótlék illeti meg.
- A programban dolgozó pedagógusok többletmunkájának értékelését az intézményvezető a programfelelőssel közösen végzi.

14. Pedagógusok továbbképzése

A programban tanító tanárok továbbképzése országos szervezésében biztosított. Az Arany János Tehetséggondozó Programban tanító tanárok számára az alábbi továbbképzéseken való részvételt biztosítani kell:

- Tehetség fejlesztése
- Tanulásmódszertan
- Kommunikáció
- Drámapedagógia
- Személyiségfejlesztés - Önismeret
- Kollégiumi tanártovábbképzés

15. Gyermekvédelem

Az Arany János Tehetséggondozó Program kiemelt feladata. A tanulók jelentős százalékát /2000.-ben 47 %/ a veszélyeztetettek közé soroljuk. Ez szoros együttműködést kíván a gimnáziumok és a kollégiumok és a családok között.

A kistérségi hátrány mellett nagy számban vannak a tanulók között szociális, anyagi, kulturális, műveltségi hátrányt szenvedők, illetve olyanok, akiknél ezek a hátrányok együttesen

vannak jelen. A hátrányos helyzet nem mindig jelent veszélyeztetettséget, de gyakran jár együtt a két tényező.

Gyermekvédelmi stratégia kidolgozására van szükség a program tanulói számára.

Külön figyelmet kell fordítani az intézményekben arra, hogy a nagyvárosba kerülés milyen konfliktushelyzeteket teremthet. Meg kell előzni a tanulók testi vagy lelki károsodását, másrét, a már bekövetkezett károsodásokat orvosolni, megszüntetni kell.

16. Minőségbiztosítás

A program minőségbiztosításában külső szakértők és közreműködnek.

Az intézményeknek külön figyelmet kell fordítaniuk a minőségbiztosítási szempontból az alábbi elemekre:

- végeredmény elérésének feltételei, a részeredmények megállapítása és az abból adódó következtetések levonása;
- a folyamat ellenőrzése és értékelése, a menet közben problémák diagnózisa és a korrekciók elvégzése;
- az irányítási rendszer minőségbiztosítása: a team-ek, a programfelelős és az igazgatók viszonya, kapcsolatrendszere;
- a résztvevő szakemberek (külső és belső) szakmai felkészültségének folyamatos ellenőrzése és karbantartása;
- a kötelező és választott külső és belső továbbképzések tréningek, tapasztalatcserék rendszere.

MELLÉKLETEK

- Módosított alapító okirat.
- Előkészítő évfolyam engedélye.
- Gazdagító év elfogadott, lektorált tantervei,
- Arany János-i tantárgyak lektorált tantervei,
- Gimnáziumok és kollégiumok együttes – az Arany János Tehetséggondozó Programra készített – SZMSZ-e

Bevezetés

3. Az „Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai-pszichológiai kiindulási pontja

- 1.1. A tehetség fogalma, összetevői
- 1.2. A tehetség kibontakoztatása
- 1.3. Életkor és tehetségfejlesztés
- 1.4. Az iskolai tehetségfejlesztés kritikus pontjai
- 1.5. Néhány alapelv a tehetségek azonosításához
- 1.6. Tehetségfejlesztő programok célkitűzései
- 1.7. A tehetségfejlesztés szervezeti formái
- 1.8. Gazdagítás, dúsítás
- 1.9. Tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók
- 1.10. Együttműködés a családdal

4. Az Arany János Tehetséggondozó Program működése:

3.2. A programban részt vevő intézmények jogi státusza, működési engedélyek

3.2. Egyéb, a programhoz kapcsolódó jogi személy:

4. A program oktatási szerkezete

5.2 Az intézmények által közösen megfogalmazott alapelvek:

11.2. Alapelvek megvalósítását segítő feltételek

12. Tanulói jogviszony létrejötte

13. Továbbhaladás a programban tanulók számára

14. Tanulói jogviszony megszüntetése
15. Az előkészítő év tanulásának megszervezése
16. Az előkészítő év kulturális-, művelődési-, szociális hátrányok megszüntetését szolgáló programjai
17. Hagyományok
12. A program előkészítő évfolyamán és az Arany János-i tantárgyakban a tanulók előrehaladásának ellenőrzése, értékelése
13. Pedagógusok munkájának értékelése
14. Pedagógusok továbbképzése
15. Gyermekvédelem
16. Minőségbiztosítás

MELLÉKLETEK

17. Környezeti nevelési program

1. Törvényi háttér

A Köznevelési törvény 48. § (3) pontja rendelkezik az iskolai környezeti nevelési program elkészítéséről.

„Az iskola nevelési programjának részeként el kell készíteni az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési programját.”

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság.

A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a *Nemzeti Környezetvédelmi Programot* (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A Természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Törvény a halászatról és a horgászatról (1997. évi XLI. tv.) is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A géntechnológiai tevékenységről szóló (XXVII. tv. 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással. Ennek értelmében „Az állami feladatok ellátása során a Kormány gondoskodik arról, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználóival, fogyasztóival az iskolai és az iskolán kívüli oktatás, képzés, tájékoztatás keretében ismertetésre kerüljön a géntechnológia lényege és alkalmazásai, az így módosított szervezetek használatának környezeti, egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatásai és kockázatait”.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló (1998. évi XXVIII. tv.) célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata) helyzetértékelése szerint: „A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.”. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek.

1999-ben elkészült a **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia**, a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával. Az akcióprogram elkészítését az 1992-es Rió de Janeiróban

megrendezett *Környezet és Fejlődés Konferencián* aláírt – általunk 1995-ben ratifikált biodiverzitás egyezmény – tette feladatunkká. E szerint minden államnak joga és kötelezettsége megőrizni saját természeti értékeit, gazdaságát, és az abból szerzett tudást. Ez csak társadalmi összefogással valósítható meg.

A Hulladékgazdálkodásról szóló (2000. évi XLIII. tv.) 54. §-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

Egészségügyi jogszabályok

A **Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram** (1996) 9.5 pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével. Az oktatás, nevelés és szakképzés környezet-egészségügyi feladatait két nagy területre osztja:

- Környezet-egészségtani szakismeretekre és módszerekre azoknak a szakembereknek van szükségük, akiknek ez munkakörükkel közvetlenül összefügg. Számukra ezt a képzés során a képzési követelmények előírják.
- A környezetegészség kultúrája ugyanakkor az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

Európai Egészség 21. 1998-ban Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az Európai Egészség 21. nyilatkozatot amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élnie, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

Az Egészségügyi Világszervezet számos idevonatkozó dokumentuma, az „Egészség 21” Regionális Stratégia szakmai háttérrel nyújt a hazai az „**Egészség évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja**” 2002 kidolgozásához. Előzménye a Nemzeti Népegészségügyi Program (1066/2001 Kormányhatározat). A Program illeszkedik az EU népegészségügyi prioritásaihoz, és hazánk uniós csatlakozása további lendületet ad a sikeres végrehajtásnak

Közoktatási jogszabályok

A 41. § 6. pontja szerint az iskola „felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, a tanuló érdekében intézkedést kezdeményez”.

A **közoktatásról szóló** (1993. évi LXXIX. többször módosított törvény szerint a pedagógiai programok felülvizsgálatánál az eddiginél nagyobb hangsúlyt kell fordítani a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésével kapcsolatos feladatokra, s a nevelés elsőrendű jelentőségű. A pedagógiai programok átalakításánál a személyiség és közösség fejlesztés meg-

tervezésében kiemelt hangsúlyt kell fektetni a NAT kiemelt közös követelményeire, köztük a környezeti nevelésre.

Az iskolai munkát tartalmi alapjaiban szabályzó közös követelményei között találjuk a környezeti nevelést. „A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.”

A **Nemzeti Alaptanterv** kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést.

Elengedhetetlenül szükséges a NAT részeként a környezetvédelmi, természetvédelmi oktatás továbbfejlesztése. A felsőfokú oktatásban a program időszakának végére (2003) el kell érni, hogy minden hallgató részesüljön környezetvédelmi, természetvédelmi oktatásban.

1998-ban tizenhárom környezeti neveléssel foglalkozó társadalmi szervezet összefoglalta a környezeti nevelés eddig elért eredményeit és a **Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia** c. kiadványban megfogalmazta a közeljövő fontosabb feladatait. 2003-ban megjelent a kibővített, átdolgozott kiadás.

2.Helyzetkép

Az iskola és közvetlen környezete

Intézményünk Zalaegerszegen, egy kb. hatvanezres lélekszámú megyei jogú város, megyeszékhely központjának peremén fekszik. Része az egykori városmagnak, több mint száz éves épületével a város helyi védettséget élvező építészeti emlékeinek egyike. Az impozáns épület előtt álló százados hársfák méltóságot sugároznak. Az iskola épület előtt halad el a 76-os főút, így a zaj- és levegőszennyezés jelentős. A főépület nem közvetlenül az utcafronttól nyílik, de két kisebb, „udvari” épületben is folyik tanítás. Itt az előbbieken kívül a folyamatos rezgésekkel is számolni kell. Az iskola a szomszédos Csány László Szakközépiskolával közösen rendelkezik tornapályákkal, amelyeket minden oldalról épületek határolnak, mellettük kisebb zöldterületekkel. Az épület állapota elfogadhatónak mondható, a fűtés és a nyílászárók folyamatos korszerűsítése saját erőből történik. Az intézmény melegítőkonyháját a fenntartó által megbízott vállalkozó üzemelteti.

Városunk az elmúlt évtizedek alatt dinamikusan fejlődött, eközben elérte a környező települések határait, amelyeket magába olvasztott. Megújult a valamikori mezőváros magját képező belváros, a régi épületek közül néhány felújított formában megmaradt, sokat modern épületek helyettesítettek. A város belső részében található a régi épületek, ezt egy régebbi típusú családi házas övezet veszi körül, majd az 1960-70-es években épített panelházas lakótelepek következnek, amelyek szomszédságában az ipari területek egészen a peremkerületekig nyúlnak. A város közvetlen közelében található Gébárti-tó, szabadidőközpont, a termálfürdő és az aquapark kikapcsolódási lehetőséget biztosít, és idegenforgalmi vonzerővel is rendelkezik. A város környezeti értékei közé tartozik a várost övező erdő, a szőlőhegyek, a sok zöldterület, a parkok, valamint a tágas, széles utcás városelrendezés.

A régió

Zalaegerszeg város korszerű szennyvíztisztító teleppel, egészséges ivóvizet biztosító vízművel rendelkezik, itt épült meg Közép-Európa egyik legkorszerűbb hulladéklerakója. A környező Göcsej nem csak tájképi értékekben gazdag, hanem természeti kincsekben, néprajzi, építészeti értékekben is. A régióhoz több védett terület is tartozik: Őrségi Nemzeti Park, Balatonfelvidéki Nemzeti Park.

3. Az iskola környezeti nevelési céljai

A környezeti nevelés általános célkitűzései

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

Pedagógiai célok

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

Konkrét célok és feladatok

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, örökbe fogadott patak, hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- a szülővel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése

4. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

A) Hagományos tanórai foglalkozások

Minden tantárgy tanításának tantervében a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a környezeti nevelési elemeket, a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket.

A tantárgyak lehetőségei

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit
- növekedjen a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledésük a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Hon és népismeret

A tanulók

- ismerjék meg a természet közelben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, és nem kihasználó paraszti életmód értékeit
- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbek a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projektmunkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön
- alakuljon ki és fejlődjön felelősségük a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, egészlegességére törekvés (középpontban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll)
- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása;
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése
- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előgondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel

- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit
- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igényük
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Filozófia

A tanulók

- értsék meg, hogy a filozófia történetén keresztül megmutatható az ember és természet egységének megbomlása
- lássák, hogy milyen módon alakult ki az ember természet feletti uralomra jutása
- érzékeljék, hogy hogyan alakult ki a mai társadalmak manipulált fogyasztása
- legyenek képesek követni az értékek alakulását a különböző történelmi korokban
- véleményezze az értékrend-változás negatív következményeit
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzájuk

Etika

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni

- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtüz, stb.)
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket

Technika és életvitel

A tanulók

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit
- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismereteket, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismereteit
- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás

Informatika (számítástechnika és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre

- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

Folyamatosan a szelektív hulladékgyűjtési és szárazelem gyűjtési projektet valósítunk meg. Felelős a biológia munkaközösség a szabadidő-szervező tanár közreműködésével.

A tanulmányi kirándulásokon minden évben szerepel a környezeti értékeket, természetvédelmi területet bemutató program.

Az évente megrendezésre kerülő Zrínyi-túrán az útvonal megválasztásakor és a feladatok ki-tűzésekor mindig kiemelten kezeljük a környezet-természetvédelem kérdését.

Tanórán kívüli foglalkozások

Folyamatosan a szelektív hulladékgyűjtési és szárazelem gyűjtési projektet valósítunk meg. Felelős a biológia munkaközösség a szabadidő-szervező tanár közreműködésével.

A tanulmányi kirándulásokon minden évben szerepel a környezeti értékeket, természetvédelmi területet bemutató program.

Az évente megrendezésre kerülő Zrínyi-túrán az útvonal megválasztásakor és a feladatok ki-tűzésekor mindig kiemelten kezeljük a környezet-természetvédelem kérdését.

Diákpályázatokon veszünk részt (pl. Élő örökségünk, Helyi érték – helyi tanterv, Földtani örökségünk, Gondolat-ébresztő, Természet Világa diákpályázata).

Környezet- és természetismereti versenyeken, vetélkedőkön indítjuk tanítványainkat (pl. országos: Herman Ottó, Kitaibel Pál, Bugát Pál, Curie,), rajz- és fotópályázatokon veszünk részt.

A jeles napok megünneplése az iskolarádióban, plakátokon, akciókban, előadássorozatok szervezésével.

5. Módszerek

Célunk a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű élmény- és tevékenység alapú, érzékenyítő, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazása.

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek vagyunk megvalósítani. Ezek mindegyike csak kevés kolléga számára ismert, ezért lehetőleg minél többen vegyenek részt olyan továbbképzéseken, ahol ezeket megismerhetik.

- kooperatív, tanulási technikák
- játékok
- modellezés
- riportmódszer (kérdőívek)
- projektmódszer
- terepgyakorlati módszerek (egyszerű és célzott megfigyelések, mérések)
- kreatív tevékenység (szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelmi munkák, tisztasági verseny)
- közösségépítés (csoportszervezés egy adott cél elérése érdekében)

6. Taneszközök

Ismerethordozók tanulók számára:

Szükséges, de nem áll kellő számban rendelkezésre:

Varga Zoltán: Állatismeret,

Seregélyes-Simon: Növényismeret

Az iskolai könyvtárban a csoportmunkához használhatóan (néhány példányban): határozók, ökológiai (terep- és laboratóriumi) vizsgálatok elvégzéséhez kiadványok, térképek (pl. turistatérképek), ismeretterjesztő kiadványok (pl. nemzeti parkokról, tájakról, helyi értékekről)

Tanárok számára:

Szakmai-módszertani kiadványok, különös tekintettel a környezeti nevelésben nem hagyományos tantárgyakat tanítók segítségére (pl. Nádai Magda: Földanyai gondok, Történelem)

Eszközök:

Multimédiás segédanyagok, videofilmek, Internet-hozzáférés – ezek használatához szükséges hardverek (laptop, projektor, tv, videó).

Vízvizsgáló és egyéb terepi mérőkészletek (pl. környezetanalitikai kofferek)

Távcsövek, mikroszkópok (lehetőség szerint sztereo-mikroszkóp is legyen közte), fényképezőgép, videokamera.

Transzparens- és diasorozatok, faliképek, plakátok

7. Az iskolai környezet

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezet-barátabbá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok
- pedagógusok, dolgozók példamutatása, melyhez a munkaköri leírások módosítása is hozzájárulhat
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása
- termék, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek organikus díszítése
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése
- a büfé árukészletének átalakítása
- a menza környezet-barátabb, egészségesebb működtetése
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaujság, iskolarádió, helyi média)

8. Kommunikáció

*1. Az **iskolán belüli** kommunikáció szerves része a szemléletformálásnak, ezért rendszeresen kihasználjuk a lehetőségeit, hogy megértessük a részt vevőkkel, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden ott élő közös ügye.*

*2. Az **iskolán kívüli** kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó (hiteles) személy tájékoztatja a városi televíziót és a napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai évkönyvben megjelenő cikkekkkel, diákmunkákkal a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskoláról készített ismertető füzetrel a nálunk folyó környezeti nevelőmunka folyamatát bemutatva a lehetőségeket tárjuk mások elé. Kutatásaink tárgyát és eredményeit szórólapok segítségével is bemutathatjuk ismeretterjesztés gyanánt.*

Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó...).

18. A Zrínyi Miklós Gimnázium egészségnevelési programja:

I. Az egészségnevelésről általában:

Az elmúlt évek népegészségügyi adatai, a WHO nemzetközi, illetve hazánkat érintő vizsgálatait, felmérései, valamint a társtárccák elemzése alapján szükségessé vált, hogy a közoktatási törvény módosításával az iskolai egészségnevelés, egészségfejlesztés jogszabályi feladatai a törvényben megjelenjenek, valamint sor kerüljön a helyi pedagógiai programokban is a helyi feltételekre, adottságokra épülő egészségnevelési stratégia kidolgozására, megvalósítására. E folyamat jogszabályi háttérét mutatnánk be először:

Jogi háttér

A Kormány 243/2003. (XII. 17) számú rendeletével hatályba lépett új Nemzeti Alap-tanterv (Nat). Ennek nyomán 2004 szeptemberétől az első évfolyamon már ennek megfelelően kell elkezdni a tanévet. Ezzel újabb lehetőség nyílt az iskolai nevelés-oktatás tartalmi megújulása és a pedagógiai kultúra magasabb szintre emelése számára. Elkezdődhet az iskolai pedagógiai programok és azon belül a helyi tantervek felülvizsgálata A Nat értelmében az egészségnevelés a közoktatás kiemelt fejlesztési feladata, melynek az iskolai oktatás valamennyi elemét át kell hatnia, elő kell segítenie a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 48.§ (3) bekezdése értelmében az iskoláknak nevelési programjuk részeként meg kell fogalmazniuk az egészségneveléssel és egészségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladataikat, amelyet a pedagógiai programjukban kell kifejteniük.

További fontos feladatokról rendelkezik a 96/2000.(XII. 11.) sz. Országgyűlési határozat, a „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”, a 46/2003. (IV. 16.) sz. Országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról, továbbá az 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről, 38. § (1) bek.

Ezek a jogszabályok körvonalazzák azt a célrendszert, valamint ahhoz rendelt jogi feltételrendszert. Ezeknek megfelelően fontos feladat, hogy az iskolák átgondolják az egészségnevelési tevékenységüket.

A Magyar Köztársaság Közoktatási Törvénye alapján tehát az oktatási intézmények pedagógiai programja, kell, hogy tartalmazza az iskola egészségnevelési programját; ezen belül a mindennapos testnevelés feltételeit, valamint az iskolaorvos szakvéleményét a tanulók egészségi állapotáról, valamint fizikai tesztet, amelyek mérése képet adhat a tanulók fizikai állapotáról fejlődéséről.

Mit is értünk az egészségnevelés fogalma alatt?

Az egészségnevelés olyan a közösségi és ezen belül az egyéni magatartás befolyásolására irányuló tevékenység, amelynek célja az életminőség javítása, az egészség megerősítése és a betegségek megelőzése a hiedelmek, beállítódások és a magatartás befolyásolásán keresztül. Az egészségnevelés a célját úgy érheti el, ha az abban segíti a közösségeket, egyéneket, hogy magasabb kontrollal rendelkezzenek saját életük és egészségük felett. Ennek végrehajtásához alapvető szemléletváltásra van szükség, amelyhez segítséget nyújthat az egészségnevelési program.

Az egészségnevelés elméleti háttére:

Milyen is legyen az az egészségfejlesztő iskola, amely a tanulók és a tanárok számára egyaránt előrevetíti az egészséges életmód feltételeit?

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az egészségfejlesztő iskola ismérvei:

- Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

II. Az egészségnevelési program iskolai támogatói végrehajtói, felelősei:

- intézményvezető
- egészségnevelő
- biológia szakos tanárok
- testnevelők
- iskolaorvos
- védőnő
- iskolapszichológus
- diákönkormányzatot segítő tanár
- gyermek és ifjúságvédelmi felelős
- iskolai drogügyi koordinátor
- szabadidő-szervező

III. Hogyan valósulhat meg a konkrét egészségnevelési program?

1. A „betegség-orientált” egészségnevelési program:

A program egyik részét az úgynevezett „betegség orientált” egészségnevelési program jelenti. A már kialakult betegségek kezelése, rehabilitációja, utókezelése jelenti az egészségnevelési program egyik részét. Ez az elkerülhetetlen és nélkülözhetetlen „program”, mindenképpen szükséges az egészségnevelési kialakításához, azonban a program célja az kell, hogy legyen, hogy arányaiban ne a betegségek kezelésére fordítódjon a több figyelem, ne erre helyeződjen a hangsúly, hanem a prevencióra és az egészséges életmód kialakítására.

2. A "kockázati tényezők elkerülését „támogató egészségnevelési

program:

Ezt az elvet tükrözi a következő egészségnevelési irányvonal; az úgynevezett "kockázati tényezők elkerülését támogató" egészségnevelési program. Másképpen fogalmazva ez tulajdonképpen az „elkerülhető betegségek” elleni küzdelmet jelenti.

A helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód miatt kialakuló elhízás, a dohányzás okozta szív és érrendszeri megbetegedések, tüdőbetegségek, az alkohol okozta pszichés és szomatikus problémák, az élvezeti szerek és drogok fogyasztása által létrejött lelki és testi betegségek, valamint a mindennapi stressz okozta problémák a leggyakrabban előforduló tényezők.

Ide tartozik még a mindennapi higiéniai nevelés, a rendszeres orvosi ellenőrzés/megelőzési és nem kezelési céltal/ a testi-lelki tanácsadás /pszichológus/ is.

A program szorosan összefügg az iskolai drogstratégiával, valamint az ifjúságvédelemmel

kapcsolatos tevékenységgel is/ld:melléklet/

3. Az „egészség-orientált” egészségnevelési program:

A harmadik lényeges részét az egészségnevelésnek az „egészség orientált” programok alkotják.

A program célja javítani az életminőséget, az egészséget s ezzel együtt megelőzni a betegségeket. A program lényege, hogy az egészség fizikai, lelki és szociális dimenzióit egyaránt figyelembe próbálja venni.

A hagyományos módszer alapja az információ közvetítése volt a nevelőktől a neveltek felé, vagyis a célcsoport számára.

Az új, nem hagyományos megközelítés egy komplex programot jelent, melyek fő jellemzője az, hogy az egészség fizikai lelki és társadalmi oldalát azonos súllyal kezeli.

A „tökéletes közérzet programja” amelyet Kenneth Cooper már az 1970-es években megfogalmazott tulajdonképpen a rendszeres testedzés az egészséges táplálkozás és a lelki egyensúly hármas egységét jelenti.

IV. Az egészségnevelés iskolai területei

*Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s **konkrét tevékenységekben alapozódhassanak** meg.*

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- *önmagunk és egészségi állapotunk ismerete*
- *az egészséges testtartás, a mozgás fontossága*
- *az értékek ismerete*
- *az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe*
- *a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat*
- *beteg,sérült és fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartás*
- *a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzése*
- *a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben*

- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
- tömegközlekedés használata és az utasbalesetek elkerülésének módjai
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

V. Az egészségnevelési program megvalósításával összefüggő iskolai feladatok:

1. A mindennapos testedzés biztosítása iskolai keretek között:
/testnevelés órák, diáksportkörtől foglalkozások, tömegsport foglalkozások, házi versenyek, iskolai túrák/

Az iskolai egészségnevelési program része a *mindennapi testedzés* feladatainak programja is. A 2003. évi törvénymódosítás e feladatot beilleszti a meglévő időkeretbe. Tudnunk kell, hogy az új rendelkezés szerint a helyi tantervbe évfolyamonként az iskola első-negyedik évfolyamán legalább **heti három**, a többi évfolyamán heti átlagban **két és fél testnevelési órát** be kell építeni. A helyi tantervbe – a nem kötelező tanórai foglalkozások időkeretének terhére – további egy vagy több testnevelési óra is beépíthető, s e *többlet testnevelési órákkal a tanulói kötelező tanórai foglalkozások száma megnövelhető.*

A program megvalósításához tehát nem elegendő a törvény által biztosított testnevelés órakeret, így a mindennapos testnevelést iskolánkban délutáni tematikus, fakultatív foglalkozásokkal biztosítjuk.

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyermekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség, gerincferdülés, statikai lábbetegség, Ezek az általános iskolában kezdődő és a középiskolában fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetőek lennének. Az elváltozások gyakorisága nem igazolja a testnevelési órák hatékonyságát. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erő kifejtésre serkentjük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra. Ha célunk az, hogy a gyerekeknek életelemévé váljon a mozgás, mert ez egészséges fejlődésük elengedhetetlen feltétele, akkor az eddigi gyakorlatot alapjában véve át kell gondolni. Gyors, látványos javulásra nem számíthatunk, az apró eredményeket is meg kell becsülni, és akkor talán a mostani gyerekek gyerekei már fittebbek, egészségesebbek lesznek.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás-programban;
 - minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése;
 - minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna
 - a testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire
 - minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
 - a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás-programban;
 - a testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében);
 - a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.
- A fenti szempontok, együtt és egyformán fontosak és jelentősek

3. Az egészséges táplálkozás megvalósítása iskolai keretek között:

TÁPLÁLKOZÁS:

Hazánkban kiemelkedően magas a cardiovasculáris és a daganatos betegségek halálozás száma. Ennek nagyfokú javulását tudjuk elérni a helyes táplálkozással. Egy gyermek étkezése, a fejlődő szervezet igényei miatt, különös gondot követelnek. Itt a legfontosabbak az elméleti ismeretek, az iskolai étkeztetések milyensége. Az átlagos magyar étkezési szokások miatt magas a túlsúlyos fiatalok aránya, ez azonban ma már vetekszik az alultápláltság kérdésével. A súlynövekedés a serdülőkor éveiben fokozódik, erre is gondolni kell. Jó lenne elérni, hogy minden gyermek jusson olyan táplálékhoz, amire szüksége van. Az iskolai egészségfejlesztési tervnek tehát a helyes táplálkozás, mind az ételek mennyiségére, minőségére, valamint az elfogyasztás módjára vonatkozóan is ki kell, hogy terjedjen a figyelme.

Figyelembe veendő szempontok:

- El kell érni, hogy a gyermekek nagy része, de leginkább a veszélyeztetettek az iskolában étkezzenek
- Az étkezést biztosító – akár iskola, akár vállalkozó a kornak megfelelően, szakmailag bizonyíthatóan- állítsa össze az étlapot. Erre vonatkozóan terjedjen ki az iskola tevékenysége. Jelölje meg, hogy ez hogyan történik és ezt hogyan ellenőrzi.
- Legyen képzett az élelmezésvezető. Ha ez nincs, lehet a fejlesztési terv része, de akkor azt is be kell építeni, hogy ki és hogyan ellenőrzi az étlap összeállítást. (Bár nem része az egészségfejlesztési feladatoknak, de meg kell határozni, hogy milyen a konyha állapota, mennyire felel meg a korszerű étkezésnek és a gyerekek milyen körülmények között étkeznek és mivel?)
- Kívánatos lenne dietetikus tanácsadói közreműködés. Javasolni lehet, hogy újításokat vezessenek be. Kezdetben csak választási lehetőségként tálalható lenne a mai modern étkezésnek megfelelő ebéd. Tapasztalatok mutatják, hogy a gyerekek fogékonyak az újra, ha az ízletes, esztétikus formában van tálalva.
- Van-e mód egyes beteg gyermekek étkeztetésére?

- Szemléletváltás szükséges az iskolai büfék választékaival kapcsolatban. Le-
gyen lehetősége a gyerekeknek, a modern étkezési szokásoknak megfelelő
ételeket venni /Gyümölcs, joghurt, kefir, barnalisztből készült péksütemény.../
- Esetleg kiegészítő étkezéseket tudnak-e biztosítani?
- Osztályfőnöki órák keretében dietetikus tartson felvilágosító órákat, esetleg
kóstolókkal, mintaétrend bemutatásával. Mindez a szülők és a pedagógusok
egészségfejlesztéséhez is elengedhetetlen!

VI. Az egészségnevelés megvalósítása iskolánkban:

- *A program első színtere az iskolában a tanórán kívüli tevékenység keretében a tanulókkal való rendszeres kapcsolattartás, nevelő célzatú tanár-diák kapcsolat. Lényeges elem a személyes példamutatás.*
- *A szakórai tevékenység:*
Ez magában foglalja a biológia, egészségnevelés, testnevelés, valamint az osztályfőnöki órán megtanítandó, átadandó, végrehajtandó feladatokat.
- *Az iskolai drogstratégia, amelyről a mellékletben található részletezett anyagot.*
- *Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek. /ld.melléklet/*
- *Iskolai védőnői rendszer. /önismereti órák, szexuális felvilágosítás.../*
- *Iskolapszichológus tevékenysége*
- *Rendszeres iskolaorvosi ellenőrzés valamint iskolafogászati rendelés.*

VII. A fizikai állapot mérését szolgáló tesztek:

A tesztek kiválasztásánál részben a Magyarországon elfogadott úgynevezett „HUNGAROFIT” teszt egyes általunk is hasznosnak tartott elemeit vettük át, másrészt azt vettük figyelembe, hogy diákjaink későbbi mindennapjaihoz nélkülözhetetlen és elengedhetetlenül szükséges állóképességet és erő-állóképességet mérjünk. Ezen vezérelve mentén jelöltünk ki egy 8 tesztből álló fizikai felmérést, melyet kellően részletesnek és objektívnak tartunk.

A fizikai állapot méréséhez szükséges tesztek:

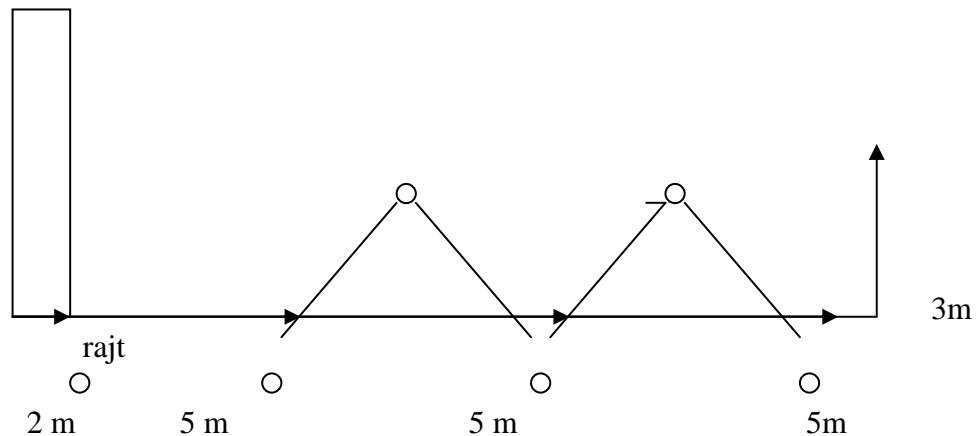
1. Cooper teszt /az aerob állóképesség ,vitálkapacitás kitarthatóság objektív mérése/
A 12 perces futás alternatívája lehet a könnyített testnevelésben résztvevők számára a kerékpározás, úszás, gyaloglás is.
2. Az úgynevezett „Magglingen” kondicionáló tesztből átvett szökdelés:
Kéztámasz egy 80 cm magas akadályon /pad+zsámoly/, az akadály egyik oldalán állva.
Átugrás a másik oldalra páros, összehúzott lábbal. Minden átugrás 1 pontot ér.
/láb törzs és hátizom együttes erejének mérése/
3. Kötélmászás lábkulcsolással. A tesztet 5-6 osztályban a lábkulcsolás technikájának elsajátításával kezdjük. Ezekben az osztályokban még eltekinthetünk a próba pontozásától; ebben az esetben a próbák során szereshető összpontszám arányosan csökken A 9. osztálytól nehezíthetjük a próbát fiúknál a függeszkedés felmérésével.
4. Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás /vállöv és a karizom erejének a mérése/
5. Tömöttlabdadobás hátra /vállöv és a törzsizom együttes erejének a mérése/

6. Hason-fekvésből törzsemelés és leengedés /hátizmok erő-állóképességének mérése/

7. Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés /hasizmok erő-állóképességének mérése/
A „teljes felülés” helyett a „hasprés” helyes végrehajtása rendkívül fontos, tehát a gyakorlat során az ágyéki gerinc a talajon marad a hasizmok pedig állandó tónusban vannak.

8. Szlalom labdavezetés:

A faltól 2 méterre húzott indulóvonalról kétkezes mellső átadás kosárlabdával a falra. A visszapattanó labdával a képen látható „W” alakú pályán oda-vissza futás, kosárlabda szabály szerinti labdavezetéssel szlalomban.

Az időmérés a labda eldobásával kezdődik és a célvonalon való áthaladással ér véget. Mérés: tizedmásodperc pontossággal.

A 2,4,6,7 pontok alatt szereplő tesztek mindegyikét 1 percig végeztetjük.

A tesztek részletes leírását illetve a hozzá tartozó pontérték táblázatát az Oktatási Minisztérium által 2000-ben kiadott „Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez” című kiadványban találhatjuk meg.

A tesztek leírása: 56-63 oldal

A táblázatok: 65,66,68,69,85-88 oldal

Hogyan értékeljük a fizikai tesztek végrehajtását?

- A próbák során szerezhető összpontszám 223 pont.
- A Cooper-teszt mint az alapállóképességet legjobban mutató tényező arányaiban nagyobb szerepet kap a pontozásnál mint a többi próba. Az itt szerezhető pontok száma maximálisan 77 pont.
- A többi próbánál mindenhol 21 pont szerezhető, a kötélmászásnál az egyszerűség kedvéért 20 ponttal számolunk

- A 2. számú teszt pontozása megegyezik a 6-os számúéval.
- A 3. teszt, a kötélmászás pontozásánál a kötelet 5 egyenlő részre osztjuk és a láb helyzetétől függően a feljutás magasságát állítjuk arányba az itt megszerezhető 20 ponttal. Például ha a tanuló a 2. jelölésig jut el a mászás során, akkor a pontszáma: $2/5 \cdot 20 = 8$ pont.
- A 8-as számú teszt pontértéktáblázata / másodpercekben/:

V-VI évfolyam , pontok:	2	4	6	8	10	12	14	16	18	21
Lányok:	22.5	22.2	21.9	21.6	21.4	21.1	20.9	20.6	20.3	20.0
Fiúk:	21.00	20.7	20.5	20.3	20.00	19.8	19.6	19.3	19.1	18.9

VII-VIII évfolyam										
Lányok:	21.5	21.2	20.9	20.6	20.4	20.1	19.9	19.6	19.3	19.00
Fiúk:	20.00	19.7	19.5	19.3	19.00	18.8	18.6	18.3	18.1	17.9

IX-X évfolyam :										
Lányok:	20.5	20.2	19.9	19.6	19.4	19.1	18.9	18.6	18.3	18.00
Fiúk:	19.00	18.7	18.5	18.3	18.00	17.8	17.6	17.3	17.1	16.9

XI-XII évfolyam :										
Lányok:	19.5	19.2	18.9	18.6	18.4	18.1	17.9	17.6	17.3	17.00
Fiúk:	18.00	17.7	17.5	17.3	17.00	16.8	16.6	16.3	16.1	15.9

A próbák során megszerzett pontokból az alábbi táblázat alapján minősíthetjük az általános fizikai teherbíró képességet:

<p style="text-align: center;">IGEN GYENGE</p> <p style="text-align: center;">0-50 pont</p>	<p>Gyenge fizikai állapota miatt,a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése,legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent,hogy rendszeresen fáradtnak,kimerültnak érzi magát.Figyelem terjedelmének,tartósságának növeléséhez,közérzetének javításához igen gyakran különféle élénkítő szerek,esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség.Hajlamos a gyakori megbetegedésre.Immunrendszerét a kisebb fertőzések ,könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítják.</p>
<p style="text-align: center;">GYENGE</p> <p style="text-align: center;">51-80 pont</p>	<p>Az egésznapos tevékenységtől még gyakran fárad el annyira,hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra,ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnak, rosszkedvűnek érzi magát.</p>
<p style="text-align: center;">KIFOGÁSOLHATÓ</p> <p style="text-align: center;">81-120 pont</p>	<p>A rendszeres mindennapi tevékenységtől ugyan már ritkán fárad el,de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.</p>
<p style="text-align: center;">KÖZEPES</p> <p style="text-align: center;">121-150 pont</p>	<p>Elérte azt a szintet,amely elegendő ahhoz,hogy az egészsége stabil maradjon,azaz tartósan kiegyensúlyozottan,jó közérzettel élhessen.Rendszeres heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban törekedjen arra,hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében legalább ezt a szintet megtartsa.</p>
<p style="text-align: center;">JÓ</p> <p style="text-align: center;">151-180 pont</p>	<p>Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni,akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban,illetve amatőr szinten rendszeresen edzenek,versenyeznek.Ha valaki arra az elhatározásra jut,hogy élsportoló szeretne lenni,legjobb ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.</p>
<p style="text-align: center;">KIVÁLÓ</p> <p style="text-align: center;">181-200 pont</p>	<p>Aki ezt a szintet eléri,már joggal reménykedhet abban,hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag,hogy akár élsportoló is lehessen.</p>
<p style="text-align: center;">EXTRA</p> <p style="text-align: center;">200 pont felett</p>	<p>Ha valaki ezt a szintet eléri és megtartja,akkor az általános fizikai teherbíró képessége területén elérte azt a szintet,hogy fizikailag kiválóan terhelhető.Az eddigi vizsgálataink szerint ez egyben azt is jelenti,hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban,olyan rendszeres,magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére,hogy akár nemzetközi szinten is eredményeket érjen el.</p>

19. DROGPREVENCÍÓS STRATÉGIA

1. A STRATÉGIA SZÜKSÉGESSÉGE, ALAPELVEI

A zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium elkötelezett a drogrevenió kérdésében; rendkívül nagy problémának látjuk a kábítószeres terjedését, ezért fontosnak tartjuk az iskolai megelőző tevékenységet.

Stratégiánk kialakításánál a nemzeti és a városi drogstatiát, valamint a helyi gondokat, lehetőségeket egyaránt figyelembe vettük.

A drogok veszélyt jelentenek az egészségre, közösségre, társadalomra.

Megállapíthatjuk, hogy mára a drogok illegális használata és az ezzel összefüggésben fellépő egyéni és társadalmi károk komoly problémává váltak. *Folyamatosan emelkedik a kábítószeres kábítószeres kipróbálók, a drogfogyasztók, a drogfüggők, a droghasználattal összefüggésben fertőző betegségeket hordozók száma, de nő a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények aránya is* (ezek egyrészt a kábítószer hatása alatt elkövetett bűncselekmények, másrészt az ezzel összefüggő bűncselekmények: például a kábítószer, vagy annak árának megszerzésére irányuló cselekmények, illetve maga a kábítószer előállítása és terjesztése. Azt is fontos megemlítenünk, hogy rendőrségi tapasztalatok szerint a kábítószeres bűnözés mellett mindig vannak egyéb bűncselekmények is.)

Azt is megállapíthatjuk, hogy a droghasználóknak feltehetően csak egy töredéke keres valamilyen fajta segítséget kábítószerrel összefüggő problémái kezelésére, és szintén csak töredéküket éri el a büntető-igazságszolgáltatás. Az egészségügyben kezelték száma és a növekedés tendenciája is alacsony. *Kiépült prevenció intézményrendszerrel, valamint megfelelő kezeléssel (korai kezelésbevitel, hatékony utógondozás) a már ma is jelentős társadalmi károk - az amerikai és a nyugat-európai tapasztalatok alapján - nagymértékben csökkenthetők lennének.*

Az illegitim droghasználat világszerte tapasztalható terjedésének hátterében olyan változások állnak, melyek révén a fiatalok egyre erőteljesebben konfrontálódnak a gyors szociális és technológiai változásokkal, valamint az egyre inkább a versengésre épülő társadalommal. A siker kényszere kifejezett, és az egyéni célok elérése hangsúlyozott. Mindeközben a tradicionális értékek és a családi kötelékek gyengülnek.

Azok a szülők pedig, akik szeretnék megóvni gyermekeiket a drogtól, nem tudják milyen személyiségjegyeket kell erősíteni a gyerekekben a megelőzés érdekében, ezért megnőtt az iskola felelőssége.

A fiatalok körében egyre elfogadottabb a tiltott drogok jelenléte és kipróbálása, csökken a fogyasztással kapcsolatos veszélytudat.

A fiatalok növekvő mértékben kitétek a populáris ifjúsági kultúra és a *tömegkommunikáció hatásainak, melyek olyan üzeneteket is közvetítenek, melyek bizonyos illegitim szerek fogyasztásával kapcsolatban toleránsak.* Ezek az üzenetek olyan hamis képet hoznak létre, hogy a rekreációs droghasználat elfogadható és még előnyös is az anyagi javak fogyasztásának öncélú hajszolása és az egyéni szükségletek kielégítése során. *A kipróbáló drogfogyasztók kortárs beszámolóinak kockázatmentes pozitív élménykeresés mintáját sugallják.* A fiatalok egy jelentős kisebbsége személyes függetlenség- és identitáskeresésük részeként kísérletezik illegális drogokkal, azonban ezzel érettségük elérésével felhagynak. Ebben döntő szerepe van annak, milyen probléma-megoldó kapacitásokkal rendelkeznek. *A fejletlen probléma-megoldó és*

feszültségoldó készségekkel bíró egyének sérülékenyebbek a droghasználat kialakulása és fennmaradása szempontjából.

A droghasználat a társadalom minden rétegében megjelenik, azonban a társadalmi integrációból kiszoruló fiatalok esetében a droghasználat és annak hátrányos következményeinek valószínűsége nagyobb.

További problémát jelent a nem megfelelő pedagógiai problémakezelés (pedagógusok értelmezése és információ hiánya), és a média helytelen interpretációja, amely következtében a fiatalok gyakran torz, hiányos információkkal rendelkeznek.

2. A DROGFOGYASZTÁS OKAI

A kábítószerprobléma nem elszigetelt jelenség, összefügg egyéni, közösségi, lelki és szociális problémákkal.

A droghasználat kialakulásában genetikai-biológiai faktorok (pl. nemi különbségek), személyiségjellemzők (elsősorban a gyermekkori agresszivitás és más magatartászavarok), valamint pszichoszociális tényezők játszanak szerepet. Utóbbiak egy része hajlamosító, kockázati tényező, másik része pedig a droghasználat kialakulásával szemben védő, protektív tényező.

Komplex prevenció csak úgy képzelhető el, ha ismerjük azokat a veszélyeztető és védő tényezőket, hatásokat, kockázati faktorokat, amelyek hatással vannak a prevenció által célzott rétegre. (Természetesen nem áll módunkban az összes kockázati és veszélyeztető tényező kiküszöbölése, és az összes protektív tényező felerősítése, felhasználása, de tanulóink személyiségének komplex kezelése mégis fontossá teszi ezek ismeretét.)

KOCKÁZATI TÉNYEZŐK:

a.) Pszichológiai kockázati faktorok:

- a drogozással kapcsolatos elvárások és korábbi tapasztalatok: a drogokkal kapcsolatos pozitív elvárások („jó”, „izgalmas”, „érdekes” lesz) növelik a kipróbálás valószínűségét,
- inger- és kockázatkereső magatartás, amely újabb és újabb formában keresi kiélési lehetőségeit: a droghasználat mint izgalomforrás jelenik meg,
- stresszel való megküzdési készségek hiánya: a probléma-megoldás képtelenségének elfedése drogokkal (pl. nagy lelki- vagy testi traumák),
- szorongás, depresszió, düh („öngyógyítási modell”): a kellemetlen érzelmi állapotok oldása drogokkal (pl. magány).

b.) Pszichoszociális fejlődési visszamaradottság

A koragyermeki gondolati- és érzelmi világ fennmarad a serdülőkorban is. Ennek jellemzői:

- a játék és a munka világának megfelelő szerepek elkülönülésének elmaradása,
- a realitás téves észlelése,
- énközpontú világnézet fennmaradása a gyermekkor után is,
- környezeti követelményekkel történő konfrontáció elkerülése,
- az egyén izolálódása a tágabb szocio-kulturális kontextustól,
- a szabadság (és a szülőkről leválás) illúziója, vagy ennek illuzórikus keresése (pl. valamilyen ifjúsági szubkultúrához csatlakozás).

c.) Családi kockázati tényezők

- szülők alkohol-használata, drogfogyasztása és ezekkel kapcsolatos attitűdjei (pl. megengedő-közömbös attitűd),
- válás, egyszülős családok: a gyerekek könnyebben kikerülnek a család érzelmi-nevelési hatóköréből; ugyanez érvényes a családi érzelmi hiányokra és az érzelmi szegénységre,

- szülői nevelési szokások: elsősorban a következetlen, egyszer szélsőségesen megengedő, máskor szélsőségesen tiltó nevelési stílus vezethet a droghasználat kialakulásához,
- családi erőszak, fizikai és szexuális bántalmazás: különösen veszélyeztetettek az ilyen fiatalok ,
- gyermekkori pszichotrauma: a fel nem dolgozott lelki trauma elősegítheti a drogozás kialakulását.

d.) Kortárs hatások

A serdülőkori droghasználat kialakulásában a *kortársaknak döntő szerepük van*, elsősorban is azokban az esetekben, amikor a szülőkhöz vagy a normatartó társadalomhoz (pl. iskola) fűződő kapcsolatok már korábban meggyengültek. A kortárs hatások közül a következők játszanak fontos szerepet a droghasználat kialakulásában, illetve fennmaradásában:

- a kortárs csoport alkohol- és droghasználata, dohányzása, ezekkel kapcsolatos attitűdje, bizonyos szórakozási formák (diszkó, koncert stb.), ahol ez a magatartás elfogadott,
- a kortársak által tulajdonított identitás („akkor vagy valaki, ha drogozol”),
- a környezet általi negatív megbélyegzésnek, leértékelésnek kerülése a kortárs csoport felértékelésével,
- a kortársak segítsége a droghasználat elkerülésében, illetve a kortársak hatása, „csoportnyomása” a kialakulásában.

e.) Kulturális hatások

A tágabb *társadalom érték- és normarendszere*, a fiatalok felé közvetített nyílt és rejtett elvárások fontos szerepet játszanak a droghasználat kialakulásában és adott esetben „divatossá” válásában:

- a társadalom viszonya az alkohol-, és a droghasználathoz ill. a dohányzáshoz,
- a reklám és a tömegkommunikáció hatása: a közvetlen alkohol- és dohányreklámok,
- törvényi és jogi szabályozás, valamint a társadalom (a „felnőtt” társadalom) értékrendje: elítéli, elfogadja vagy szemet huny a drogfogyasztás ténye felett,
- milyen perspektívát tud nyújtani a társadalom a fiataloknak, illetve a fiatalok csoportján belül is az alacsony iskolai végzettségű, hátrányos helyzetű, munkanélküli fiataloknak, hogyan kezeli a társadalom ezeket a szociális problémákat, hogyan készíti fel a fiatalokat a társadalmi változásokra és egyenlőtlenségekre.

Emeljük ki ezek közül azokat hatásokat, amelyek az iskolával kapcsolatosak:

- az iskolai beilleszkedési problémák, a rossz tanulmányi eredmény, valamint az iskola reakciója ezekre a problémákra (nincs sikerélmény),
- túlzott eredménycentrikusság, magas szülői elvárások túlhajszolt gyermek
- nincs iskolai drog-koncepció,
- nincs olyan légkör az iskolában, amely kezelni tudná a tanulók deviáns viselkedését, nincs bizalom tanár és diák között, nincs támogató légkör stb. Az ilyen légkör nem nyújt biztonságot, nem ad lehetőséget az önkifejezésre, nem engedi a szabad véleménynyilvánítást,
- a tanárok viszonya a legális drogokhoz (pl. dohányzás a tanuló előtt).

Védő (protektív) tényezők

A protektív faktorok közül a legfontosabb az *önértékelés*, a *személyes felelősség érzése* és annak a *meggyőződésnek* a megléte, *hogy a fiatal képes akarata, vágyai megvalósítására*. Ezek kialakulásában a következő tényezők állnak az előtérben:

- az egyéni védő tényezők: jól fejlett társadalmi és társas, valamint megfelelő döntéshozó készségek,
- a feladat teljesítése (a fogalom tágabb értelemben az otthon vagy máshol végzett felelős munkavégzést, a társadalmilag elfogadott normák és viselkedési elvárások betartását jelenti),
- a személyes élet fordulópontjainak pozitív felhasználása,
- a lehetőségekhez való hozzáférés (pl. a sikeres vizsga hozzásegít a továbbtanuláshoz, ami a lehetőségek szélesebb tárházát nyitja meg a tanuló előtt),
- biztonságos és támogató személyes kapcsolatrendszer,
- kiemelkedő szerepe van a segítséget és érzelmi támaszt nyújtó szülőknek, felnőtt segítőknek,
- fontos szerepe van azoknak a kortárs hatásoknak, melyek gátolják a drogok kipróbálását, és támogatják az iskolai, sportbeli vagy művészi előrehaladást, mint a kortárs csoporton belüli népszerűség és státusz forrásait.

Emeljük ki az iskolai védő tényezőket is:

- kellően magas elvárások (sikerélményt biztosítanak),
- van iskolai drogstratégia, a tanárok megfelelő felkészültséggel rendelkeznek a drogprobléma kezelésére, és végez is az iskola prevenciós tevékenységet,
- fontos szerep jut az intézményeken belüli segítő kapcsolatoknak (tanár-diák, diák-diák viszony), valamint az iskolához tartozás érzésének,
- bátorítja az egyéni és közösségi kezdeményezéseket,
- megfelelő támogató, bátorító, megértő, együttműködő légkör az iskolában a tanár-diák viszonyban,
- fejleszti a szociális készségeket (pl. együttműködés),
- drogmentes alternatívákat ad,
- az iskola pozitív magatartási és viselkedéskultúrája.

A protektív faktorok *másik csoportja a kockázati tényezők negatív hatását gyengíti*, vagy a negatív hatások összegződéséből kialakuló *negatív láncolatot szakítja meg* (pl. milyen reakciók következnek a serdülőkori droghasználatra: iskolából való kizárás, börtönbüntetés vagy az iskolai beilleszkedés javítása egyéni foglalkozásokkal. Az utóbbi a negatív láncolatot megszakítja, míg az előbbieket az egyén esetében súlyosbítják a következményeket).

3. A PREVENCIÓ ALAPJAI

A drogprobléma kezelésének leghatékonyabb módja a komplex egészségfejlesztés. A drogprevenció, ennek részeként, a drogfogyasztás kialakulásának megelőzését tűzi ki célul.

A korszerű szemlélet a drogprevenciót az egészségfejlesztés komplex kérdéskörében helyezi el. A cél az, *hogy a fiatalok mit csináljanak (= egészségesen éljenek), miközben annak tudatosítása is fontos, hogy mit ne csináljanak (= ne drogozzanak!).*

Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése egyrészt nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin, orvosi javallat nélküli gyógyszerek) fogyasztásának prevenciójától -, másrészt nem különíthető el az egészség általános és különösen nem az egészség mentális, pszichés hangsúlyú fejlesztésétől.

Mi is a prevenció valójában?

A prevenció felkészítő, alakító folyamat, képessé teszi az egyént arra, hogy felvállalja az élet kihívásait, valamint megerősíti azokat a viszonyokat, beállítódásokat, amelyek az egészséges életmódhoz vezetnek.

Az iskolában primer (elsődleges) prevenciót végezhetünk, ez a rizikófaktorok kontrollja segítségével csökkenti a betegség előfordulását. Tulajdonképpen a drogmentesek megóvását jelenti. (A szekunder – másodlagos – prevenció a drogfogyasztók segítése, hogy a lehető legkisebb ártalom érje őket. Ez természetesen meghaladja az iskola lehetőségeit és kompetenciáját, a szakemberek dolga. Az iskola feledata viszont, hogy lehetőségeivel segítse a fogyasztókat, hogy eljussanak a másodlagos prevenciót végző szakmai intézményekbe.)

Az iskola az egészségfejlesztés és drogvenció szempontjából nincs könnyű helyzetben, hiszen későn kapcsolódik be a személyiség fejlesztésbe, pedig az egészséges életmód elemeit képező attitűdök nagyon korán, kisgyermekkorban beépülnek a személyiségbe.

Ahhoz, hogy hatékony prevenciót végezzünk, ismernünk kell azokat a prevenció irányzatokat, amelyek munkánk elméleti alapvetését jelentik, és megadják a választ arra a kérdésre, hogy hogyan végezzük a prevenciót, és milyen hatékonyságot várhatunk el az egyes módszerektől; ezzel együtt a gátló tényezőket is ismernünk kell.

A legfontosabb prevenció irányzatok:

a) **Információ közlés:** a hangsúly a drogokkal kapcsolatos ténybeli információközlésen van, ami jelenti a drogok hatásának negatív következményeit, a droghasználat jellemzőit. Ide sorolhatjuk az elrettentésen, félelem felkeltésen alapuló módszereket is, amikor a drogok veszélyeit dramatizáltan mutatjuk be. A prevenció módszer ismertetője az iskolában többnyire a pedagógus. A megközelítés abból az előfeltevésekből indul ki, hogy az emberek racionális úton, a megfelelő információk birtokában hozzák a döntéseiket: ha a drogokkal kapcsolatban negatív információkat hallanak, nem fognak drogozni. A hatásvizsgálatokból kiderült, hogy a módszer nem igazán hatékony: ha növekszik is a fiatalok tudása a drogok veszélyeiről, az a használatról nem fogja őket feltétlenül távol tartani. A veszélyek eltűlése pedig a közlő hitelességét és megbízhatóságát kérdőjelezi meg, továbbá a serdülőkorú fiatalok egy részére jellemző kockázatkeresés miatt akár a droghasználat iránti kíváncsiságot is fokozza, ezért **nagyon fontos az őszinteség.** A módszer hitelességének fokozására szakembereket igyekeznek bevonni: a gyógyításban dolgozókat, rendőröket és volt drogosokat.

b) **Érzelmi nevelés:** a megközelítés abból a feltevésekből indul ki, hogy a droghasználat előidézésében a személyiség és a szociális készségek fejlődésének (illetve e fejlődés hiányosságainak) döntő szerepe van. A hangsúly tehát nem elsősorban a tudás növelésén van, hanem a személyiség érzelmi nevelésén, a döntéshozás, a megfelelő kommunikációs stratégiák elsajátításán, érdekérvényesítő képesség megtanulásán van. Ezek fő színtere a csoport; tehát a módszert csoportfoglalkozások keretében alkalmazzák, ahol az érzelmi biztonságot a csoport biztosítja. A hatásvizsgálatok alapján ez sem kellően hatékony módszer, továbbá, sokszor speciálisan képzett szakembereket és hosszú időt igényel a módszer kivitelezése.

c) **Társas hatás modell:** háttérét az a feltevés adja, hogy a droghasználat tanult viselkedés, melyben a társas hatásoknak, a modell-követésnek jelentős szerepe van - ezért ezeket a tényezőket a megelőzésben is alkalmazni lehet. Két széles körben alkalmazott formája az ún. társas „immunizáció”, amikor a fiatalokat droghasználat ellen szóló üzenetekkel „oltjuk be”, „immunizáljuk”, mielőtt még a drogozást

bátorító kortárs vagy (akár rejtett) média üzenetekkel találkoznának. Így amikor ezek a hatások érik őket, már megfelelően tudnak ellenük védekezni. A másik módszer a droghasználat elleni készségek fejlesztése; a módszer tipikus példája a „nemet mondás” kínálási, „csábítási” helyzetekben. A „nemet mondás” is egy összetett társas kommunikáció, mely gyakorlás útján kialakítható, illetve fejleszthető. Ezek a programok viszonylag hatékonyak, rövidebb idő elég a megtanulásukhoz, azonban csak egy bizonyos ideig (egy-két-három év) hatnak, majd fokozatosan kioltódnak.

d) Drog alternatívák: a drogok - elsősorban serdülő- és fiatalkorban - reális pszichológiai szükségleteket elégítenek ki - a társadalom számára nem elfogadható módon. A cél e szükségletek kielégítése a társadalmi normák betartásával. A fiatalkorra jellemző kockázatkeresés kielégítését a sportok, akár az extrém sportok, a túrázások, táborozások szolgálhatják, míg a pszichológiai elmélyülésre való igényt a művészeti értékteremtő tevékenységekben, stb. szolgálhatják. Ezek a prevenciós módszerek akkor eredményesek, ha egyénre szabottak.

e) Integrált megközelítés: a társas hatásokat és a személyiségfejlődésben szerepet játszó tényezőket veszi figyelembe a droghasználat kialakulásában - ennél fogva a megelőzésben is ezek befolyásolására, fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Kiemelkedő szerepet tulajdonít a kortárs és a média hatásoknak, illetve az ezeknek való ellenállásnak. Ezt egészíti ki a személyiségfejlődéshez szükséges készségfejlesztéssel: döntéshozással, probléma megoldással, kommunikációs készségekkel, önértékelés növeléssel, stresszkezeléssel, érdekérvényesítő készségek fejlesztésével. Ez a prevenciós megközelítés már átfedést mutat az **egészségfejlesztés komplex modelljével**; a drogmentességet csak az egészséges élet részeként - és nem önálló célként - képzelhetjük el. A szakirodalom szerint ez az integrált megközelítés a leghatékonyabb.

Külön ki kell emelni azokat a **kockázati csoportokat és veszélyeztető állapotokat**, amelyek esetén **fokozott veszélyeztetettség**ről kell beszélnünk. Ezekben az esetekben az **elsődleges prevenció sokszor már nem elégséges**. Ilyenkor speciális, lelki-szociális programokra van szükség. Előnyt élveznek a kics csoportos, speciális, akár egyénre szabott beavatkozások, amikor több intézmény (iskola, gyermekvédelem, egészségügyi és szociális intézmények - természetesen ahol lehet a családok bevonásával) összefogására van szükség.

Ezek a csoportok következők:

- halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek,
- alkoholisták szülők gyermekei,
- iskolából távolmaradó, szökött, csavargó, utcán élő gyerekek,
- lelkileg veszélyeztetett gyermekek és serdülők (serdülőkori pszichopatológiai állapotok, problémaviselkedések, hosszantartó gyerekkori kórházi kezelés vagy az otthontól való távollét),
- gyermekvédelmi szakellátásban – gyermekotthonban – élő gyermekek, fiatalok,
- a büntető-igazságszolgáltatás intézményrendszerében tartózkodó, vagy onnan szabadult fiatalok.

Összefoglalásul:

Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására.

4. HELYZETELEMZÉS, ÁLLAPOTFELMÉRÉS

Ahhoz, hogy meghatározzuk prevenciósi stratégiai céljainkat, feleadtainakt, módszereinket tisztában kell lennünk a kiindulási állapottal, vagyis azzal, hogy milyen súlyú a probléma, hiszen csak így, erre alapozva tehetjük meg a megfelelő lépéseket a megelőzés útján.

Nézzük először az országos felmérések által vázolt tendenciákat:

A gyermek- és fiatalkorúak megoszlása az egészségügyi intézményben megjelent összes drogfogyasztó között 1995-ben 7,1%, 1998-ban 18,2% volt, 1999-ben pedig 18,3%. 1995-höz képest *több mint nyolcszorosára növekedett a kezelésre megjelent drogfogyasztó gyermek-, illetve fiatalkorúak száma.*

A valamely tiltott vagy legális szert kipróbáló aránya az évtized közepén jellemző arányokat 100%-nak tekintve, az évtized végére több mint 40%-al növekedett. 1999-ben az első és másodéves középiskolások országos reprezentatív mintáján történt felmérés alapján elmondható, hogy a magyarországi első és másodéves középiskolások *28,8%-a fogyasztott már életében legalább egyszer valamilyen visszaélésre alkalmas tiltott és/vagy legális szert.*

A hazai kábítószer-helyzet és a drog-szintér az elmúlt években jelentősen differenciálódott, a szerepek (használók, kereskedők, terjesztők) és a fogyasztási szokások, illetve a fogyasztók társadalmi státusza szerint. *Jellemző a marihuána-használat, fenyegetően növekszik a veszélyes (többnyire injekciós) heroinhasználat, továbbá a diszkó-drogoknak nevezett szerek fogyasztása (LSD, amfetamin-származékok és az Ecstasy), valamint egyre inkább terjed a különböző veszélyes szerek együttes használata. A diszkóba járó fiatalok, elsősorban a techno-acid-house partik látogatói a kábítószer-használat, elsősorban a szintetikus szerek vonatkozásában fokozottan veszélyeztetett csoportot jelentenek.*

Egy 1998. év végén középiskolai pedagógusok körében végzett közvéleménykutatás eredményei szerint a tanárok 90 százaléka szerint nőtt a kábítószer-fogyasztás a középiskolás korúak körében, ugyanakkor csak egyharmaduk ismeri el saját iskolájában a kábítószer-probléma növekedését. Szervezett formában csak 47 %-ban kaptak ismereteket drogmegelőzéssel kapcsolatban illetve a drogok felismerésére vonatkozóan. A pedagógusok 72 %-a szerint a drog-megelőzési tevékenység csak kismértékben, 17 %-uk szerint pedig egyáltalán nem hatékony. 84% nyilatkozott úgy, hogy Magyarországon sürgősen szükség van a drogmegelőzési és felvilágosító tevékenységek fokozására

Az adatok és a szakemberek tapasztalatai alapján kirajzolódó kép alapján a társadalmi beavatkozás súlypontjává kell tenni az átfogó, a helyi közösségekben működő megelőzést, különös tekintettel az iskolára.

Nézzük most a zalaegerszegi adatokat is:

A drogambulancia 1999-ben reprezentatív felmérést végzett a zalaegerszegi középiskolások droghasználati szokásairól. Eszerint:

- **A fiatalok 24 %-a fogyasztott már kipróbált valamilyen kábítószerrel élete során. Iskolánk azon tanulóinak aránya, akik kipróbáltak már drogot, megegyezik a városi átlaggal.**

- A drogok között az országos tendenciáknak megfelelően a *legelterjedtebb a marihuána, majd ezt követi a diszkódrogok (extasy, speed) fogyasztása.*
- 1995-höz képest a drogfogyasztás közel másfélszeresére emelkedett.
- A droggal való első találkozás időpontja 14 éves kor alatt 17,2%, 14 éves korban 20,6%, 15 éves korban 29,4%, 16 éves korban, vagy afölött 32,8%.
- A felmérés szerint a *drogfogyasztók között nagyobb arányú a csavargó, pénznyerő automatákkal játszó és az este kimaradó fiatal.*

5. DROGPREVENCÍÓS CÉLJAINK

Természetesen drogstratégiánknak ki kell terjednie minden, az iskolánkban tanuló fiatalra, vagyis át kell fognia az iskola egészét, prevenció programunkkal el kell érni minden tanulót.

A drogprevenció célja:

1. A droghasználat terjedésének megállítása az alábbi területeken:

- csökkenteni a droghasználók számát,
- megállítani a droghasználók számának növekedését,
- csökkenteni a drogokat kipróbálók számát,
- elérni, hogy ne csökkenjen tovább a drogokat kipróbálók átlagéletkora, a tendencia forduljon meg

(viselkedésváltozás).

Kiemelten fontos ezek közül iskolánkban a droghasználók száma növekedésének megállítása, hiszen a drogok még mindig elterjedőben vannak. Minden prevenció tevékenységünkben szem előtt kell tartanunk ezt.

2. **A fiatalok számára ne legyen kulturálisan elfogadott a droghasználat (attitűdváltozás).** Ma még sokszor találkozunk azzal a jelenséggel, hogy egyes fiatalok csoportokban inkább a droghasználat számít „normatívnak” és nem a drogmentesség. A fiataloknak tisztában kell lenniük a drogok okozta veszélyekkel és azzal is, hogy a fiataloknak csak egy kis része használ visszatérő módon drogokat, tehát „normatív” viselkedésről semmiképpen nincs szó. A fiatalok viszonyulásától várható a droghasználat megelőzése tekintetében a legnagyobb hatású eredmény. **Annak tudatosítása szükséges, hogy a társadalom túlnyomó része nem használ drogokat.**
3. **Az egészséges, drogmentes életstílus váljon vonzóvá.** Ez az előző kijelentés pozitívan megfogalmazott formája. Fontos, hogy ne pusztán a droghasználat ellen foglaljunk állást, hanem pozitív üzenetet küldjünk a fiataloknak: hogyan lehet egészségesen, produktívan élni.

Az osztályokban tanító tanárok személyes példájukkal is járuljanak hozzá ehhez minden pedagógiai nevelési helyzetben.

Az iskola egyéb módon is segíti a drogmentes életstílus vonzóvá válását: drogmentes szórakozási lehetőségeket biztosít diákjai számára (pl. disco, sportrendezvények).

4. Fokozódjék a fiatalok drogokkal és a használat következményeivel kapcsolatos tudása (**információnyújtás**).

A következő években minden osztály találkozzon drogreprevenációs információkkal. Ennek elsődleges és legalkalmasabb színtere az osztályfőnöki óra. Minden évben osztályonként legalább 5 osztályfőnöki órán prenevnációs foglalkozásokat tartunk. (Természetesen ez sem szűkíthető le csak az osztályfőnöki órákra, a többi tanár is prevenációs szemléletet közvetít óráin és egyéb nevelési helyzetekben.)

5. Erősödjön a fiatalok drogokkal kapcsolatos negatív (elutasító) attitűdje (**viselkedésváltozás**).

Ennek kialakítására és gyakorlására is a legalkalmasabbak a prevenációs osztályfőnöki órák.

6. A fiatalok és az iskola egésze váljon érzékennyé a drogkérdések hatékony kezelése iránt (**érzékenység fokozás**), beleértve a tantestületet és a tanulóközösségeket is. Legyen képes az iskola a kábítószer-probléma visszaszorításában való közreműködésben, a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő tanulók segítésére.

Ennek érdekében a tantestületi pedagógiai értekezleteken, esetleges továbbképzéseken is szerepet kell kapnia a drogreprevenációnak. A drogkoordinátor - amíg nincs az iskolánkban, az ifjúságvédelmi felelős - évente legalább egyszer röviden tájékoztatja a tantestületet munkájáról.

7. Hosszú távú elvi célunk természetesen a **drogmentes iskola**, de reálisan egyelőre csak a probléma kezelése lehet célunk.

A hosszú távú iskolai prevenációs, egészségfejlesztés hangsúlyát a **készségfejlesztésre** kell helyezni. Ez azonban hosszabb folyamat, *a hagyományosnak tekinthető, előadás-jellegű tanórák rendszere a készségfejlesztésre csak kevéssé alkalmas.* A megfelelő körülmények (képzett tanárok, megfelelő iskolai milió) megteremtése nagyon fontos. Hatékony munka nélkül nehezen képzelhető el, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a tanárok, kortárs segítők és diákok képzésére. Ez azonban csak hosszabb távon képzelhető el.

A drogreprevenációs munka nem korlátozódhat egyetlen tantágyra, egyetlen személyre. El kell érni, hogy **az egész iskolai komplex nevelési hatásrendszerbe épüljön be a szerfogyasztással kapcsolatos pedagógiai álláspont.** *A tanulók olyan életvezetési stílusát kell kialakítani, amellyel képesek lesznek az antihumánus szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szorulóknak megkapják a szükséges odafigyelést és törődést.*

Tudnunk kell azt is, hogy *az összehangolt és együttes cselekvések megsokszorozzák hatásukat és eredményességüket.* Figyelembe kell vennünk a családok, az iskola és a fiatalok közösségeinek igényeit is. Elő kell mozdítani az együttműködést minden szinten céljaink elérése érdekében.

6. A CÉLOKBÓL ADÓDÓ FELADATOK, A VÉGREHAJTÁS SZÍNTEREI, MÓDSZEREI

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tisztelésére nevel.

A pedagógusok segíthetnek, hogy a fiatalok életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozzanak, egészséges életmódot alakítsanak ki.

FONTOS az iskola integráló hatása: a tanárnak minden eszközt meg kell ragadnia, hogy „közös nevezőre” jusson a diákokkal. *Pozitív odafordulással, differenciálással kell értelmezni a devianciát, tanár diák párbeszédet, konszenzust, konstruktív együttműködést kell kialakítani. Megértés, empátia, elfogadás, előítélet- és stigmatizáció mentes légkört kell kialakítani. Lehetőséget kell teremteni az egyenlőségen alapuló véleménynyilvánításra, aktív szerepvállalásra is.* Természetesen ismerni kell a tanuló egyéb körülményeit (család, baráti társaság), mert mindezek erősen hatnak. Gyakran az otthoni vagy egyéb hatások semlegesítése a legnehezebb feladat.

Nem könnyű továbbá azoknak a gyerekeknek a véleményét neutralizálni és helyes irányba terelni, akik *bővebb ismeretekkel rendelkeznek a kérdésről és lekicsinylik a veszélyeket,* ezzel a tanárral ellentétes véleményét fogalmazzák meg. Sajnos ők általában hangadók, sőt néha példaképek a többiek számára.

FONTOS, hogy időben észleljük a deviancia jeleit (pl. a fiatal kiszorulását korábbi csoportokból, magatartásbeli változások, iskolai teljesítményének csökkenése stb.). Ilyenkor gyakran jutnak el olyan feszültségcsökkentő módszerekhez, amelyek veszélyeztetik személyiségét, pl. ez a drogos karrier kezdete lehet. *Ilyen esetben fontos, hogy a deviáns magatartású tanuló minél előbb eljusson a megfelelő segítőhöz* (pl. iskolai pszichológus), segítő intézményhez (pl. gyermekjóléti szolgálat), valamint lehetőségeink szerint mi is segítsük. Ehhez *megfelelő jelzőrendszer szükséges, és a problémák közös kezelése* (a tantestületen belüli hatékonyabb kommunikáció).

A megfelelő időben történő jelzésekben kulcsszerepe van az osztályfőnököknek. Az osztályfőnök észleli a megfelelő jeleket (ezt közvetíthetik a tanuló osztálytársai is). Ezután forduljon kollégáihoz, valamint az ifjúságvédelmi felelőshöz, iskolai drogkoordinátorhoz. Közösen vizsgálják meg az adott esetet, és hozzák meg a döntést a probléma további feltárásáról, esetleges lépésekről.

Az iskolai megítélésben meg kell különböztetni a fogyasztó, valamint a kereskedő drogot. Míg a *fogyasztó esetén inkább odafordulásra, segítségre, esetleg a segítő intézményekbe való irányításra van szükség, a kereskedőt büntetőeljárás alá kell vonni.*

A tanárok az iskolai drogproblémákat a pedagógus etika szellemében kezelik.

FONTOS az iskolában dolgozó nem tanár szakemberek (az iskolai pszichológus, iskolaorvos, védőnő, stb) **drogprevenációs munkája jobb feltételeinek megteremtése, az együttműködés eredményesebb formáinak kialakítása is.**

Ennek érdekében az osztályfőnökök tartanak folyamatos kapcsolatot a szakemberekkel. Célszerű, ha az osztályfőnöki órák tematikájának tervezésekor is konzultálnak velük; évente rendszeresen találkoznak a szakemberek osztályfőnöki órákon a tanulókkal, tartanak maguk is bizonyos témakörökben órákat.

KIEMELTEN FONTOS a kortárs támogatók szerepe a korosztály megközelítésében és a hiteles információk eljuttatásában, hiszen a fiatalok jobban elfogadják kortársaik érveit, mint a felnőttekét.

Ezért a minden évben megrendezésre kerülő kortárs képzők tréningjére az iskola tanulókat küld. Ezeket a kortárs segítőket be is kell vonni a drogprevenációs iskolai munkába (pl. ők maguk is tartanak prevenációs órákat, illetve segíthetnek a deviáns magatartású, tehát veszélyeztetett tanulók kiszűrésében).

FONTOS, hogy a tanárok képzésében, továbbképzésében a prevenció, egészségfejlesztés nagy hangsúlyt kapjon.

Változatos programformákban van lehetőségünk a prevenció munkára. Stratégiánknak az iskola minden tevékenységében meg kell jelennie.

A végrehajtás színterei:

- tanórák, osztályfőnöki órák tananyagába építve,

- egyéb iskolai programok (szabadidős foglalkozások, szakmai tanácskozások, tréningek, kirándulások stb.),
- diákönkormányzati rendezvények (anti-drog diszkó, vetélkedők stb.),
- kortársképzés (elő kell segíteni, hogy mindig legyenek kortárs képzőink, és lehetőséget kell teremteni, hogy részt is vehessenek a prevenció munkában),
- Internet (olyan web-lapok népszerűsítése, amelyek drogellenes felfogásúak, valamint a kártékony lapok látogatásának meg nem engedése az iskolában).

A drogprevenció programok mindegyike lehet saját ötletre épülő, önálló szervezésű program, vagy kész vagy adaptált programokat is fel lehet használni.

Minden prevenció program végrehajtását értékelésnek kell követnie. Az értékelés lehet az alapja az újabb célkitűzéseinknek. Az értékelések során módosíthatjuk eredeti célkitűzéseinket, illetve más hangsúlyokat jelölhetünk meg a továbbiakra nézve.

Évente egyszer a tantestület előtt a drogkoordinátor – ifjúságvédelmi felelős - beszámol a végzett munkáról, amelyet a tantestület megvitát, értékelt, illetve kijelölheti az új preferált célokat.

A prevenció módszerei

A prevenció lehet:

- *direkt* (pl. a drogfogyasztás házi rendben való szabályozása), ez fontos és kívánatos, de nem elég, sokkal fontosabbak az
- *indirekt* módszerek (megelőzés, személyes példa stb.), prevenciós stratégiánk is erre helyezi a hangsúlyt, s végül vannak úgynevezett
- *alternatív módszerek*, melyek elsősorban az egyéni felelősségre építenek.

A legjobbak azok a drogprevenciós módszerek, melyek a következő **kívánalmaknak** tesznek eleget:

- együtt kezelik a legális és illegális drogot,
- komplex egészségfejlesztési modellt alkalmaznak,
- amelyek a családokat is képesek bevonni,
- hangsúlyozzák a készségfejlesztést, így a droghasználathoz vezető viselkedés befolyásolását célozzák meg (nem pusztán a tudást és az attitűdöt),
- foglalkoznak a kortárs (és a média) hatásokkal, bevonják a kortársakat.

Milyen konkrét programokat alkalmazhatunk az iskolai drogprevencióban?

Kurrikulumszerű programok:

Az iskolai tananyagba, illetve az osztályfőnöki órák anyagába illeszkedő tanmenet az egészségfejlesztés - drogprevenció témakörében.

Az iskola minden évfolyamán, minden tanévben az osztályfőnöki órák tematikájában szerepeltetni fogjuk a drogprevenciós órákat. Évente legalább 4 órát tartanak az osztályfőnökök a témakörben.

Nem kurrikulumszerű programok:

Egészség Nap, Drogellenes Nap, Drogvágta stb. típusú programok. Inkább a drogról folyó kommunikációt segítik elő, mintsem a szűkebb értelemben vett prevenciót célozzák.

Az ilyen típusú rendezvények megszervezése nem rendszeres, alkalmasszerű. Célszerű igénybe venni egyéb szervezetek segítségét is (pl. rendőrség: „drog-vágta”).

Prevenációs szolgáltatások létesítése

Olyan szabadidő-eltöltési lehetőségek széles spektrumának megteremtése, melyek megelőzik (vagy éppen helyettesítik) a droghasználatot: pl. drogmentes klubok és diszkók, sportrendezvények stb.

Évente legalább egy drogmentes diszkót rendez az iskola, valamint segíti az egyéb lehetőségek kibontakozását.

**Az iskola a vállalt drogprevenációs feladatai érdekében a tantestületből drogkoordinátort bíz meg a
prevenációs munka összefogása érdekében.**

Az iskolai drogkoordinátor:

A témát megfelelő *érzékenységgel* kezeli, megfelelő *képzettséggel* is rendelkezik az adott témakörben. *Tevékenységét az iskolavezetés, a tantestület széles körűen támogatja. Feladata az iskolai kábítószer-ellenes stratégia koordinálása, a megfelelő információ biztosítása a tanároknak, a diákoknak és a szülőknek.* Ha lehetőség nyílik rá, az iskolai drogkoordinátor feladataival a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst kell megbízni.

Az iskolai drog-koordinátorfeladata tehát:

- az iskolavezetéssel való szakmai szövetség kialakítása, elképzeléseinek elfogadtatása,
- szakanyagok, tájékoztatók terjesztése a tantestületen belül, a szülők és a tanulók irányában
- pályázatokat készít a drogprevenáció forrásaihoz,
- tantestületi fórumokon szemléletformáló, tájékoztató előadások,
- a tanárok számára továbbképzéseket, tréningeket szervez,
- el kell érnie a kollégák támogatását, hiszen a problémakezelés közös viszonyulást igényel, és munkájában a kollégák jelzéseire támaszkodik,
- nyilvánvalóvá teszi, hogy a kollégák fordulhatnak hozzá, hiszen ismereteivel, kapcsolataival megnyugtató módon tudja felvállalni a tanulók szerfogyasztással kapcsolatos problémáit,
- segítő kapcsolatokkal rendelkezik iskolán belül (iskolapszichológus, iskolaorvos, védőnő kortárs segítők stb.), és iskolán kívül is (szülői munkaközösség, gyermekjóléti szolgálatok, drogambulancia, rendőrség stb.).

Feladatai érdekében törekszik szakmai ismeretei elmélyítésére, továbbképzéseken, tréningeken vesz részt.

Napi drog-prevenációs tevékenységünk

Iskolánkban már négy éve megkezdjük a drogprevenációs tevékenységet.

A kollégáink közül ketten a Soros Alapítvány által támogatott 40 órás képzésen vettek részt. A 2001-2002 tanévben két fő a Sziget Droginformációs Alapítvány által szervezett 40 órás tanfolyamot – „Lehetőségeim és határait a drogprevenációban” – végezték el.

Az iskola diákjai között a Drogambulancia munkatársai felmérést végeztek, mely elsősorban a *drogokkal kapcsolatos ismereteikre, ellenállási készségükre, valamint arra irányult, hogy válságos helyzetben mire számíthatnak tanulóink.* A kérdőív tapasztalatait fel lehet és kell is használni a „képzés” során.

A vérehajtás elsődleges színtere idén az osztályfőnöki óra, de természetesen máshol is szerepet kell kapni a program céljainak. A tanárok képzése után kerül sor a **diákok „képzésére”**, vagyis az osztályfőnöki órák megtartására, ahol a tanulóknak fontos ismereteket tudunk nyújtani, valamint megpróbáljuk a drogmentes élethez nélkülözhetetlen készségek kialakítását.

A tanulók képzése, az osztályfőnöki órák során előtérbe kell helyezni a következő té-

maköröket:

- a drogok fajtáit, a kábítószerfüggőség fogalmát,
- a kábítószerfogyasztásra utaló tüneteket,
- a kábítószeres büntetőjogi megítélését,
- a deviancia fogalmát, a kábítószerfogyasztás okait.

Módszerek: *az osztályfőnöki órákon kerülni kell a hagyományos munkaformákat, inkább kiscsoportos feladatok, előadások, beszélgetések, tapasztalat- és véleménycserék, akciójátékok során együttműködő viszony kialakítására kell törekedni.*

A „képzés” célja:

- tanulóink alapos és részletes ismeretekkel rendelkezzenek a drog-kérdésben,
- legyenek képesek nemet mondani olyan szituációkban, ahol drogokkal kínálják őket,
- ne legyen számukra elfogadott magatartás a drogozás,
- legyenek képesek felismerni környezetükben a lelki válsággal küzdőket, hiszen ők potenciális fogyasztók,
- legyenek képesek segítő kapcsolatot nyújtani egymásnak olyan helyzetekben, amikor lelki támogatásra van szüksége valamely társuknak.

El kell érniük, hogy tanulóink megtanulják:

- a szerek visszautasításának módját, lehetőségeit,
- a konfliktusok megoldását,
- korlátokat felállítani és elfogadni,
- érzelmeik kifejezését, érzéseik kezelését,
- kapcsolatok építését,
- saját erőnyeink és gyengéink felmérését,
- a reklám nemkívánatos hatásainak való ellenállást,
- pozitív, egészséges értékrend kialakítását.

A képzés tematikája:

1-2. óra: a drog, a drogok fajtái, hatásai, kábítószerfüggőség, kábítószer fogyasztására utaló tünetek, jogi összefüggések

.

3. óra: az Oktatási Minisztérium által kiadott „Mielőtt...” című drogprenvenációs oktatófilm feldolgozása.

4. óra: összefoglalás, tapasztalatcsere, a segítő intézmények.

Természetesen a tematika ajánló jellegű, eltérések lehetségesek.

Tanulóink képzése után a pályázat keretében a program ismét felmérést végez diákjaink között, ezzel lemérhetjük munkánk hatékonyságát. A felmérés tapasztalatai jó alapot adhatnak további munkánkhoz.

A tanév során erre alapozva átfogó értékelés készül. Meg kell határozni, milyen hangsúlyeltolódások szükségesek a prevenciós munkában, illetve újabb célokat kell kitűzni.

Terveink alapján **az osztályfőnöki órák a következő évben is folytatódnak**, kibővítve a dohányzás témakörével, majd az egészségnevelés egyéb témaköreivel (pl. AIDS). Az újabb cékitűzéseket természetesen ismételt állapotfelmérésnek kell megelőznie.

A képzésnek ezután felmenő rendszerben el kell érnie minden osztályt, minden tanulót.

Ifjúság-egészségügyi jelentés a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulóinak egészségi állapotáról

Az iskolában megvizsgált 609 tanulónak a következő eltéréseket észleltük:

Mozgásszervi elváltozás:	233 fő
Szemészeti eltérés:	176 fő
Allergiás megbetegedés:	90 fő
ebből asthmás:	4 fő
Elhízás:	34 fő
Magas vérnyomás:	27 fő
ebből gyógyszeres kezelést igényel:	3 fő

Az évenként elvégzett szűrővizsgálat eredményei alapján látható, hogy a 10 – 18 éves korosztályban leggyakoribb eltérések a mozgásszervi elváltozások : gerincferdülés, hanyagtartás, mellkas deformitás, ízületi problémák.

(Fontos a gyermekek méreteink igazodó bútorzat).

A szemészeti betegségek legnagyobb része fénytörési hiba. (Tantermek megvilágításának jelentősége).

A mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás következménye az egyre nagyobb számban jelentkező elhízás, mely sok esetben már ebben az életkorban társul magas vérnyomással, a zsír és cukoranyagcsere zavarával, hormonális eltéréssel és ízületi megterheléssel.

Ezek nagyrészt kiküszöbölhetőek a mozgásban gazdag életvitellel, helyes táplálkozással. (Iskolai étkeztetés: menza, büfé választéka).

Szintén emelkedő tendenciát mutat az allergiás megbetegedések száma. (Osztálytermek gyakori szellőztetése, takarítása).

Bízom benne, hogy e jelentés hasznos információkkal szolgált az Önök munkájához.

Dr. Lakatos Ibolya
iskolaorvos

Mellékletek

1. számú melléklet:	gimnáziumok rangsora
2. számú melléklet:	a gimnázium tanárai
3. számú melléklet:	felvételi eljárás
4. számú melléklet:	óratervek
5. számú melléklet:	a gimnáziumban használt tankönyvek jegyzéke
6. számú melléklet:	a következő évek osztálytípusai
7. számú melléklet:	Zrínyi Miklós Gimnázium Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja 2007-2013.

7. számú melléklet

Zrínyi Miklós Gimnázium
Zalaegerszeg

Zrínyi Miklós Gimnázium Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja 2007-2013.

Az Intézmény a tanulók esélyegyenlősége, valamint a tanulókkal kapcsolatos egyenlő bánásmód érdekében, figyelembe véve:

- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt, mely rögzíti, hogy minden embernek joga van ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, valamint
- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény esélyegyenlőséget, valamint egyenlő bánásmódot érintő rendelkezéseit,

a következők szerint határozza meg az e területen megvalósítandó programját.

Céljaink:

1. A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának megteremtése
2. Az oktatásban érvényesülő hátrányos megkülönböztetés felszámolása
3. Hatékony gyermek-és ifjúságvédelem, szoros együttműködés a rendőrség ifjúságvédelmi osztályával, az intézmények és a közoktatáshoz kapcsolódó intézmények és civil szervezetek között mind a hátránykompenzációban, mind a prevenció munkában
4. A HHH HH tanulók eredményes oktatása, szociális hátrányaik kompenzálása, esélyegyenlőségük előmozdítása.

1. Fejezet

Általános szabályok

1.1. A szabályzat célja

A közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programnak alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvető, hogy az intézmény biztosítsa, a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására.

Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a beiratkozásnál, felvételnél, az oktató – nevelő munka során, a gyerekek egyéni fejlesztésében, az értékelés gyakorlatában, a tanulói előmenetelben, a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában, a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében, a továbbtanulásban, pályaaorientációban, a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai

továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

A szabályzat további célja, hogy meghatározza:

- az iskola háttéréből és
- a családi háttérből adódó feladatokat,
- az iskolával való együttműködés módjait,
- a pedagógus és a tanuló jogait, kötelezettségeit.

1.2. A szabályzat hatálya

Az egyenlő bánásmód követelményét:

- a közoktatási intézmény, mint szerv valamint,
- a közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők a gyermekkel, tanulóval kapcsolatos döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor kötelesek megtartani.

A szabályzat területi hatálya kiterjed az intézményre, valamint az intézmény által szervezett programok, események esetében az intézményen kívül is.

1.3. Az esélyegyenlőség biztosítása, és az egyenlő bánásmód követelménye

A helyi esélyegyenlőségi, illetve egyenlő bánásmód program kialakításkor figyelembe vételre került, hogy

- Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.
- Az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket a 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.

Az egyenlő bánásmód követelményének jellemzői

Az egyenlő bánásmód követelményének fő jellemzői, hogy

- a követelmény kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre:
 - amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy
 - amelynek megszervezéséhez az állam
 - közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy
 - közvetve - így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján - hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás);
- az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell különösen:
 - az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
 - az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,

- a teljesítmények értékelése,
- az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- a kollégiumi elhelyezés és ellátás,
- az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

1.4. Az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelménye biztosítása érdekében folytatott intézményi tevékenység

Az intézményben az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelménye biztosítása érdekében a következő feladatai vannak:

- az iskolai háttérből adódó, esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményt sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása,
- a családi háttérből fakadó esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményét sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása,
- az iskola azon együttműködési kapcsolatainak meghatározása, illetve a kapcsolat-tartásban ellátandó feladatok leírása, melyek segíti az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményének megtartását,
- a szülők azon jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, az ezzel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése,
- a pedagógusok jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése,
- a tanulók jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok azonosítása,
- a tanulók tanulmányainak folytatásával, teljesítményük értékelésével kapcsolatos feladatok meghatározása.

A fenti feladatokat részletesen a Program további fejezetei tartalmazzák.

2. Fejezet

Az iskolai háttérből adódó feladatok

Az iskolai háttérből fakadó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával kapcsolatos feladatok:

- az oktatásba történő bekapcsolódás,
- a követelmények teljesítése,
- a mulasztások,
- a csoport vagy személy jogellenes elkülönítése,
- a továbbtanulásra való felkészítés, valamint
- az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások, és az oktatással kapcsolatos jutalmazások

témaköréhez csoportosíthatóak.

2.1. Az oktatásba történő bekapcsolódáshoz tartozó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

2.1.1. A területre vonatkozó szabályozás

A területre vonatkozó szabályokat:

- A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény, valamint
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény határozza meg.

Az 1949. évi XX. tv. 70/J. §-a értelmében a szülők, gondviselők kötelesek kiskorú gyermekük taníttatásáról gondoskodni.

A közoktatásról szóló törvény több helyen is utal az oktatásba történő bekapcsolódáshoz köthető szabályokra, így:

- az alapelveknél kinyilvánítja hogy a gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos döntések, intézkedések meghozatalakor az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani,
- a tanulók jogviszonyra vonatkozó részében meghatározza, hogy a tanulói jogviszony felvétel, vagy átvétel útján keletkezik, melyről az iskola igazgatója dönt.

Az oktatásba történő bekapcsolódásra vonatkozó főbb előírások:

a) Beiratkozás

- Az iskolába a tanköteles tanulókat a belépő 7. és 9. évfolyamra:
a tanév rendje által meghatározott időszakban kell beíratni.
- A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

b) Tanulói tankötelezettség elmulasztása

- Ha a gyermek az általános iskola befejezése után nem jelentkezett középiskolába, illetve szakiskolába, az iskola igazgatója jelezi az illetékes jegyzőnek.

2.1.2. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében:

- a beiratkozás időpontját ki kell függeszteni az iskola bejáratánál jól látható helyen,
- tájékoztatót kell készíteni a beiratkozással, tanulói felvétellel, átvétellel kapcsolatos szülői kötelezettségekről, valamint az eljárás alapvető szabályairól, a tájékoztató ki kell függeszteni az intézmény bejáratánál, vagy az iskola honlapjára kell feltenni

- a beiratkozáskor tájékoztatni kell az érintetteket a tankönyvtámogatás rendszeréről, valamint az önkormányzati, illetve munkáltatói (beiskolázással kapcsolatos) támogatások igénylésének lehetőségéről,
- beiratkozáskor át kell adni az intézmény házirend egy példányát,
- a beiratkozások időtartama alatt, és a pótbeíratás során is ellenőrizni kell, hogy tanulók felvételének megtagadása történt-e, ha igen, az jogszerű volt-e,
- tanuló átvételre vonatkozó kérelem esetén ellenőrizni kell, hogy az átvétel elutasítása történt-e, ha igen, az jogszerű volt-e,
- értesíteni kell a jegyzőt, a tanköteles tanuló beíratásának elmulasztásáról.

2.1.3. A feladatellátás célja

Az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosítása az oktatásba történő bekapcsolódás során.

2.1.4. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a 2.1.2. pontban leírt feladatok ellátása nyomon követhetősége érdekében:

- a beiratkozási, és az egyes tájékoztató hirdetések egy-egy példányát meg kell őrizni, s rájuk kell vezetni a kifüggesztés és a levétel időpontját,
- statisztikát kell készíteni:
 - a beiratkozási igényekről, a felvételt nyert, és az elutasított tanulók számáról, valamint az elutasítás okáról,
 - az átvételi igényekről, az átvett és az elutasított tanulók számáról, valamint az elutasítás okáról;
- meg kell őrizni a jegyzők felé tett jelzéseket a beíratások elmulasztásáról,
- szükség szerint javaslatot kell készíteni a fenntartó, illetve az érintett általános iskolák felé az oktatásba történő bekapcsolódás esélyegyenlősége biztosításáért.

2.2. Követelmények teljesítéséhez tartozó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

2.2.1. A területre vonatkozó szabályozás

Az iskolai háttérből adódó, a követelmények teljesítésével kapcsolatos esélyegyenlőségi kérdések megközelíthetőek:

- a tanulók iskolai követelmények teljesítésének intézményi háttér oldaláról, valamint
- szakmai hozzáállás,
- az iskola által rendelkezésre álló tárgyasult eszközök vonatkozásában is.

A tanulók iskolai követelmények teljesítésének intézményi háttere:

A vonatkozó előírásokat:

- a Köznevelési törvény 67. §-a, valamint
- a 11/1994. (VI. 8.) Korm. rendelet 23. §-a határozza meg.

A fentiek alapján az igazgató a tanulót kérelemre:

- részben vagy
- egészen

felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.

A felmentés feltételei közé tartozik, a tanuló:

- egyéni adottsága,
- sajátos nevelési igénye, valamint
- sajátos helyzete.

Az iskola szakmai hozzáállása:

A tanulói követelmények teljesítésére vonatkozó előírásokat:

- Nemzeti Alaptanterv,
- a helyi pedagógiai program és
- a helyi tanterv határozza meg.

Az iskola által rendelkezésre álló taneszköz és felszerelések:

Az iskolában alkalmazandó kötelező minimális eszköz, és felszerelések jegyzékét a közoktatási törvény tartalmazza. Az iskolának törekednie kell arra, hogy minél több és a pedagógia során minél hatékonyabban alkalmazható oktatást segítő, támogató eszközei legyenek.

2.2.2. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

a) A kötelező tanórák alól történő felmentéssel kapcsolatos feladatok:

- a tanuló kérelmének elbírálása,
- elbírálás előtt a gyermekjóléti szolgálat véleményének beszerzése,
- a tanuló felkészítésének megszervezése és a felkészítés lebonyolítása,
- a tanuló tudásának számonkérési időpontjának meghatározása és a számonkérés lebonyolítása.

b) Az iskola szakmai hozzáállása:

- a pedagógus továbbképzés tudatos irányítása:

- Az iskolai tanulói kudarcok leküzdésének, az esélyegyenlőség megteremtésének egyik meghatározó feltétele, hogy szakmailag felkészült nevelők felismerjék azokat a hátrányokat, akadályokat, amelyek a tanulók előmenetelét nehezítik. Ezért fontos feladat az olyan tudatos továbbképzési rendszer kialakítása, elfogadtatása a nevelőtestülettel mely kiemelt figyelemmel kezeli az előbbi hátrányokat, akadályokat.
- Biztosítani kell a szakos ellátottság teljes megoldását
- Az adott pedagógus által készített és alkalmazott tanmeneten keresztül – az iskola – jelentősen befolyásolni tudja az egyes követelmények teljesítésével kapcsolatos esélyegyenlőséget.

A pedagógus feladata, hogy olyan tanmenetet állítson össze és a tanmenetet úgy alkalmazza, hogy azzal ne sértse a tanulókat, illetve egyes tanulócsoportok esélyegyenlőségét.

- A pedagógus további feladata, hogy az egyes pedagógiai módszereket úgy alkalmazza, hogy azzal ne sértse az esélyegyenlőség követelményét.

c) Az iskola által rendelkezésre álló taneszköz és felszerelések:

- a rendelkezésre álló eszközök és a jogszabályi követelmények összevetése,
- több évre szóló eszközpótlási, fejlesztési program összeállítása,
- eszközfejlesztési pályázatok útján.

2.2.3. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy

- a kötelező tanórák alól történő felmentés a gyermek, tanuló érdekében megfelelően történjen,
- az iskola biztosítson megfelelő szakmai, és intézményi háttérrel az intézménnyel jogviszonyban lévő tanulók számára.

2.2.4. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

Az egyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód biztosításában is szerepet játszó – 2.2. pontban meghatározott - feladatok nyomon követése a következők szerint történik:

a) A kötelező tanórák alól történő felmentéssel kapcsolatos dokumentálási feladatok:

- a beérkezett kérelmek ügyiratait meg kell őrizni,
- az érintettek felkészítésével kapcsolatos iratokat szintén meg kell őrizni,
- a nevelő-testület által meghatározott követelményekre vonatkozó dokumentációt a számonkérésre vonatkozó adatokat együtt kell tárolni,
- vizsgálni kell, hogy az érintett számára a számonkérés időpontjának kijelölése az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette-e.

b) Az iskola szakmai hozzáállásával összefüggő mérési, dokumentálási feladatok:

- feljegyzést kell készíteni az egyes továbbképzések esélyegyenlőség biztosításában alkalmazható tapasztalatairól,
- a pedagógusok által alkalmazott tanmenetek követelményei, valamint a korrepetálásra, felzárkóztatásra szoruló tanulók, valamint a bukások számának összehasonlító elemzése,
- az óralátogatási jegyzőkönyvek pedagógusok által alkalmazott módszereinek megfigyelése, elemzése.

c) Az iskola által rendelkezésre álló taneszközökkel, felszerelésekkel kapcsolatos ellenőrzési, mérési feladatok:

- a több évre szóló eszközpótlási, fejlesztési program betartásának ellenőrzése,

- feljegyzést kell készíteni, illetve meg kell őrizni a költségvetési egyeztetések dokumentumait, melyekben az intézmény eszközfejlesztést kezdeményezett, értékelni kell az elért eredményeket,
- eszközfejlesztésre benyújtott pályázatok és azok eredményei összevetése.

2.3. Mulasztásokkal kapcsolatos esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

2.3.1. A területre vonatkozó szabályozás

A mulasztásokkal kapcsolatos szabályokat:

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény,
- a 11/1994. (VI. 8.) Korm. rendelet, valamint
- az intézményi házirend

határozza meg.

2.3.2 Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

A mulasztásokkal kapcsolatos szabályok:

- az iskola egyes esetekben engedélyezheti a tanuló távolmaradását,
- tájékoztatási kötelezettsége merül fel:
 - o az intézménynek a szülő, és tanuló felé,
 - o a pedagógusnak az intézmény vezetője felé, valamint
 - o az intézménynek az illetékes jegyző felé,
- ellenőrzési kötelezettsége van a pedagógusnak a hiányzások igazolása hitelessége megállapításában.

A pedagógus feladata az, hogy adott mulasztásról megítélje, hogy a mulasztást:

- igazolt, vagy
- igazolatlan mulasztásnak kell-e tekinteni.

A mulasztásokkal kapcsolatos szabályokat, valamint a mulasztás igazolásának konkrét formáit, módját, határidejét a házirend szabályozza.

Az igazolatlan mulasztással kapcsolatos feladatok:

- Az iskola köteles a szülőt - az igazolatlan mulasztás következményeire való figyelmeztetés mellett - értesíteni a tanköteles tanuló első igazolatlan mulasztásakor. (A késésekből is lehet igazolatlan óra. Ha a tanuló a tanórai foglalkozás kezdetére nem érkezik meg, késik, amit igazolnia kell. A késések ideje - a házirendben foglaltak szerint - összeadható. Amennyiben ez az idő eléri a tanórai foglalkozás idejét, a késés egy igazolt vagy igazolatlan órának minősül. Az elkéső tanuló nem zárható ki a tanóráról.)

- Ha a szülő értesítése ellenére a tanuló ismételten igazolatlanul tanórát mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve keresi meg a tanuló szülőjét.
- Ha a tanuló egy tanítási évben 10 óránál többet mulaszt igazolatlanul, akkor az igazgató a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőt tájékoztatja a hiányzásokról.

Az igazolt mulasztással kapcsolatos feladatok:

- lehetőség szerint kapcsolat tartás a tanulóval, tanuló szülőjével az iskolai tanulmányokban való előrehaladásról

Az igazolt és igazolatlan mulasztással kapcsolatos közös pedagógiai feladat:

- a hiányzó tanuló felkészítése, szükség szerint korrepetálása, felzárkóztatása.

2.3.3. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja:

- az igazolatlan mulasztások számának minél kisebbre történő szorítása,
- a hiányzások miatti hátrány leküzdésének segítése a tanórákon, illetve tanórán kívüli foglalkozások segítségével.

2.3.4. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A dokumentálás, mérés módja, eszközei:

- Az osztályfőnököknek feljegyzést kell készíteniük:
 - o a tanulók igazolatlan hiányzásáról,
 - o a szülő értesítéséről,
 - o szülővel folytatott megbeszélés eredményéről.
- Az iskolában külön nyilvántartást kell vezetnie az igazolatlanul hiányzó tanulókról.

A nyilvántartásba be kell írni:

- a megtett intézkedéseket (gyermekjóléti szolgálat értesítését, jegyző értesítését),
- az intézkedések eredményeit, hatását stb.

2.4. Csoport vagy személy jogellenes elkülönítéséhez kapcsolódó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

2.4.1. A területre vonatkozó szabályozás

A területre vonatkozó szabályokat :

- az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. törvény tartalmazza.

A törvény 10. § (2) bekezdése értelmében „jogellenes elkülönítésnek minősül az a magatartás, amely... egyes személyeket vagy személyek csoportját másoktól – tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indok nélkül – elkülönít”.

A jogellenes elkülönítés az, ha valakire vagy valakikre sajátos szabályokat alkalmaznak, őket a többiekhez képest eltérően, valamilyen társadalmi értelemben vett hátrányt okozóan kezelik. Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt:

- neme,
- faji hovatartozása,
- bőrszíne,
- nemzetisége,
- nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása,
- anyanyelve,
- fogyatékosága,
- egészségi állapota,
- vallási vagy világnézeti meggyőződése,
- politikai vagy más véleménye,
- családi állapota,
- anyasága (terhessége) vagy apasága,
- szexuális irányultsága,
- nemi identitása,
- életkora,
- társadalmi származása,
- vagyoni helyzete,
- foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhez való tartozása,
- egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője

miatt részesül más, összehasonlítható helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban.

2.4.2. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

Az intézményben ügyelni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód követelmény ne sérüljön valamely személy, vagy csoport

- intézménybe való felvétele, átvétele során,
- elkülönítése során az intézményen belül, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- intézmény által szervezett tanórán kívüli foglalkozásokon, rendezvényen való részvételének lehetőségében,
- a követelmények teljesítésének értékelésekor,
- a mulasztások kezelésénél (igazolt, vagy igazolatlan, illetve a mulasztások miatti lemaradások pótlása. mulasztásokat követő számonkérések),
- a tanultak számonkérésekor és értékelésekor,
- a tanulók balesetet követő ellátásakor, illetve a tanulóbalesetek kivizsgálásakor,
- méltóságát sértő bánásmód során,
- olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása során.

Azaz ne legyen olyan elkülönítés, melynek során az oktatás valamely vonatkozásában meghatározott színvonalra nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat,

illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

Az intézményben folyamatosan ellenőrizni kell, hogy nem működnek-e olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

2.4.3. Feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy

az intézményben a jogellenes elkülönítés valamennyi formájának kialakulását, fenntartását megakadályozza,
megakadályozza a tanuló, illetve a szülői közösségekben a jogellenes elkülönítés kialakulását, pozitívan befolyásolja a másság elfogadását.

2.4.4. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A feladat ellátásának mérése, nyomon követése a következő módon történik:

vizsgálni kell a beíratási, átvételi kérelmek elutasítását a jogellenes elkülönítés szempontjából,
ellenőrizni kell az osztály és csoport kialakítások eredményének szempontjait, azok nem esnek-e a jogellenes elkülönítés fogalmi körébe,
az intézményen belül az egyes személyek, illetve csoportok elkülönítésére tett javaslatot az elkülönítés szempontjaival és indoklásaival megadni, ahol a szempontok csak pedagógiaiilag alátámasztott, szakmai érvek lehetnek,
feljegyzést kell készíteni a csoport, vagy személy jogellenes elkülönítésével kapcsolatos információkról (bővebb lásd 4. pontnál).

2.5. Felkészítés a továbbtanulásra

2.5.1. A területre vonatkozó szabályozás

A továbbtanulásra történő felkészítés témakörére vonatkozó szabályokat a közoktatásról szóló törvény, valamint a végrehajtására kiadott kormányrendelet határozza meg.

A továbbtanulásra felkészítés feladatait tartalmazza a helyi tanterv is.

2.5.2. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

A továbbtanulásra való felkészítés során az iskola a tanulói esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében ellát:
pályaorientációs és

továbbtanulásra felkészítő feladatokat.

A pályaaorientációs feladatok:

A pályaaorientációs feladatok keretében gondoskodni kell:

a tanulók az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztéséről,

a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak:

- tartalmának,
- követelményeinek és a hozzá vezető utaknak,
- a lehetőségeknek,
- az alternatívákban tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismeretetéséről,

a lehetőségek és a valóság, illetve a vágyak és a realitások tanuló belátásán alapuló összehangolásáról.

A pályaaorientációs feladatok ellátásának fő szinterei:

család,

iskola (Az iskola a tanulók számára pályaválasztási és életvezetési tanácsokat ad osztályfőnöki órákon, valamint más, ebben a témakörben járatos pedagógustól.),

intézményen kívüli tanácsadó intézmények,

pályaaorientációs programok.

Továbbtanulásra való felkészítési feladatok:

A tanulókat és a szülőket tájékoztatni kell a továbbtanulással kapcsolatos feladatokról, a felsőfokú intézmény által elvárt tanulmányi eredményekről, tudásszintről.

Az iskola a megfelelő időben és tartalommal végzett tájékoztató tevékenysége nagyban hozzájárulhat a tanulók sikeres felkészüléséhez, mivel

teret enged a felkészülést segítő tanórán kívüli foglalkozások kezdeményezésének, lehetővé teszi az ilyen foglalkozásokon való részvételi igény jelzését, illetve lehetőséget teremt a foglalkozásokon való részvételre.

Az iskola a továbbtanulásra történő felkészítési feladatai során:

megszervezheti a felkészítő foglalkozásokat,

a könyvtári könyvtárak segítségével hozzájárulhat a tudás elmélyítéséhez,

számítógépes rendszerrel (programok és az internet segítségével) további lehetőséget nyújthat azon tanulóknak, akik számára csak az iskola adhatja meg a bővebb ismeretszerzési lehetőségeket,

a hátrányos helyzetű, de tehetséges, szorgalmas gyermekek számára megteremti a nyugodt felkészülés lehetőségét a tanulószoba igénybevételi lehetőségével.

Az intézmény feladata, hogy kellő súllyal, az egyenlő bánásmód követelményét szem előtt tartva, a házirendben meghatározott elvek és szabályok figyelembevételével döntse el, hogy milyen módon, témában, hány résztvevővel segíti a tanulók továbbtanulásra való felkészítését.

2.5.3. Feladatellátás célja

A továbbtanulásra való felkészítéssel kapcsolatos esélyegyenlőség biztosítási feladatok célja:
pályaorientáció eszközével a tanulók pályaválasztásának segítése,
a továbbtanulás segítése a tanulók fejlesztésével, a tanórán kívüli foglalkozásokkal.

2.5.4. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A továbbtanulással kapcsolatos intézményi feladatellátás mérése, dokumentálása a következők szerint történik:

dokumentálni kell az intézményen kívüli pályaorientációs programokon való részvételt, (rögzíteni kell legalább: program nevét, témáját, helyszínét, időpontját, a résztvevők számát.)

meg kell őrizni a továbbtanulással kapcsolatos felkészítő foglalkozásra érkezett igényeket, és azok teljesítésére vonatkozó információkat (szerveztek-e felkészítő foglalkozást vagy sem, stb.)

el kell készíteni a továbbtanulásra való felkészítésben résztvevők, és a sikeresen felvételizők számát és arányát tartalmazó statisztikát.

2.6. Az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások, és az oktatással kapcsolatos jutalmazások témaköréhez tartozó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

2.6.1. A területre vonatkozó szabályozás

A területre vonatkozó szabályokat:

a közoktatási törvény,
az intézmény szervezeti és működési szabályzata, valamint
az intézmény házirendje tartalmazza.

2.6.2. Az ellátandó konkrét feladatok

A feladatok a következők:

Minden tanulónak egyenlő feltételek mellett kell biztosítani az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatásokat, a szolgáltatások igénybevételének módjáról, lehetőségéről, feltételeiről minden tanulót, szülőt tájékoztatni kell:

a tanórán kívüli foglalkozások vonatkozásában (tanulószoba, szakkörök, foglalkozások),

az ellenszolgáltatás fejében igénybe vezető foglalkozások, szakkörök vonatkozásában,

az iskola helyiségeinek használata tekintetében pl.: tornaterem, könyvtár stb.,

a tanulóknak és a szülőknek lehetőséget kell adni arra, hogy az intézmény által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban javaslatot tegyenek, véleményüket elmondhassák,

az oktatásokkal kapcsolatos jutalmazások során a pedagógusoknak, az osztályfőnököknek, illetve az iskolaigazgatónak a helyi szabályokat úgy kell érvényre juttatniuk, hogy az a tanulókkal való egyenlő bánásmód elvét ne sértse, a tanulók, szülők ismerjék az oktatással kapcsolatos jutalmazási lehetőségeket.

2.6.3. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása az intézményi szolgáltatások és jutalmazások terén.

2.6.4. A feladatok ellátásának nyomon követése

Feljegyzést kell készíteni az intézményt az intézményi szolgáltatások igénybevétele, illetve a jutalmazások rendjével kapcsolatban ért kritikákról. Vizsgálni kell azok esélyegyenlőséget, vagy egyenlő bánásmód követelményt sértő voltát.

3. Fejezet

Családi háttérből adódó feladatok

A családi háttérből fakadó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával kapcsolatos feladatok a következő témakörök mellé csoportosíthatóak:

így a családi háttér iskolai végzettsége,
a csonka család okozta problémák, feladatok,
a család szociális, anyagi helyzete.

A családi háttérből adódó, az egyes témaköröknél azonosításra kerülő problémák, valamint az intézmény által ellátandó feladatok és alkalmazható eszközök sokszor egymással szoros kapcsolatban vannak, valamely helyzet adott tanulónál halmozódva jelenhet meg. Ez külön odafigyelést igényel az intézmény részéről.

3.1. A családi háttér iskolai végzettségéhez kapcsolható esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

3.1.1. A területre vonatkozó szabályozás

A területre vonatkozó közvetlen szabályozás nincs, de a közoktatási törvény és a végrehajtási rendeletei, valamint egyes intézményi dokumentumok érintik a tanulókat a családi háttérben tapasztalható iskolai végzettség miatti egyenlőtlenségét.

3.1.2. Az iskolai végzettséggel kapcsolatban felmerülő, a tanulók esélyegyenlőségét befolyásoló helyzetek, problémák

A családi háttér iskolai végzettség szempontjából:

adott tanuló esetén lehet ösztönző, illetve a tanuló tehetség kibontakozását, illetve tanulmányi előmenetelét hátrányosan befolyásoló.

A családi háttér iskolai végzettsége pozitívan hat általában a tanulóra akkor, ha

a szülők, illetve az egyik szülő diplomás, mivel elvárásként fogalmazódik meg a gyermekkel szemben is az, hogy diplomát szerezzen, a szülők nem diplomások, de a szűk családi környezetben valakinek sikeresen alakult az életpályája a magasabb iskolázottsága révén, a szülők alacsony, vagy közepes iskolázottságúak, és a gyermekük elé a magasabb iskolai végzettséget, és az általa remélt jobb munkalehetőség reményét vetítik.

A családi háttér iskolai végzettsége ugyanakkor negatívan is hathat a tanulóra akkor, ha

a szülők alacsony, vagy közepes iskolázottságúak, a gyermekük tanulmányaira nem fordítanak különösebb figyelmet, nem biztatják, támogatják törekvéseit, a szülők diplomások, és gyermeküket – a gyermek tehetségének, szándékának, érdeklődési körének figyelembe vétele nélkül - irányítják a diploma megszerzése felé.

3.1.3. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

A pedagógus feladata az, hogy

felmérje, megítélje valamely tanuló képességét, erősségeit és gyengeségeit, felismerje a családi háttér iskolai végzettségből eredő támogatás hiányát (egyik oldalról „ezt neked tudnod kell”, a másik oldalról „ha akarnék, sem tudok segíteni”), a fogadóórák rendszerén keresztül felmérje a tanulókkal szemben megfogalmazott szülői elvárásokat, munkája során felismerje a gyermekre nehezedő – indokolatlannak tűnő – szülői elvárást, és azt a szülővel való kommunikáció, együttműködés keretében kezelje (lásd együttműködés az iskolával rész), tehetséges tanulóknál kezdeményezze a tehetséggondozást, gyengébb képességű tanulóknál javasolja a korreketáláson, felkészítésen való részvételt, teremtsen meg tanórán a differenciálás oktatás kereteit, és alkalmazza azokat a többféle tanulói igény kielégítésére.

Az iskola feladata továbbá az, hogy segítse a család iskolai végzettségéből fakadó egyes hátrányokat, pl.: alacsony iskolázottságú családoknál a könyvek, a számítógép, az internet kapcsolat, valamint az egyéb kulturális programokon való részvétel hiánya.

A fenti hátrányok leküzdését segítik:

az iskolai könyvtárból kölcsönözhető, illetve ott megtekinthető könyvek, egyéb ismeretterjesztő lapok, kiadványok,
az iskolában biztosított internet hozzáférés,
az iskola által szervezett kulturális programok (mozi, színház, kiállítás stb. látogatás).

3.1.4. A feladatellátás célja

A családi háttér iskolai végzettségéből fakadó esélyegyenlőség biztosítási feladatának legfőbb célja, az esélyegyenlőtlenségek megszüntetése a pedagógus, a tanuló, a szülő együttműködésével, valamint az intézmény által biztosított egyéb eszközökkel.

3.1.5. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A családi háttér iskolai végzettségéből fakadó intézményi feladatellátás nyomon követése, ellenőrzése a következő számadatok, és információk szerint történik:

- a könyvtári szolgáltatást igénybe vevők száma,
- az internet lehetőséget igénybe vevő tanulók száma,
- az iskola által szervezett programok száma, valamint a résztvevők létszáma,
- a pedagógusok jelzése a szülők tanulóval szemben nem megfelelő tanulmányi elvárásairól, a kezdeményezett beszélgetések eredményéről, a kezdeményezett intézkedésekről.

3.2. Csonka családdal kapcsolatos esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

3.2.1. A területre vonatkozó szabályozás

A csonka családdal kapcsolatos jogszabályi háttérként közvetlenül csak az esélyegyenlőségi törvény vehető figyelembe, mely szerint nem szabad hátrányosan megkülönböztetni az ilyen családban nevelkedő tanulókat.

3.2.2. A csonka családdal kapcsolatban felmerülő, a tanulók esélyegyenlőségét befolyásoló helyzetek, problémák

A csonka családban nevelkedő tanulók esetében a tanuló esélyegyenlőségét hátrányosan befolyásolja:

- elvált szülők esetében a két szülő közötti konfliktus, esetenként az eltérő nevelési módszerek, eszközök használata,
- a csonka családban:
 - gyakran kevesebb figyelem jut a gyermekre,
 - előfordul csak a gyermekre koncentráció, ami már gátolhatja a gyermek egyéniségének, saját világvilágának kialakulását, közösségekbe való beilleszkedését,
 - a gyermek érzelmileg bizonytalanná, egyes esetekben kiszolgáltatottá válhat,
 - anyagi problémák is jelentkeznek.

3.2.3. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

Az iskola feladata az, hogy

a csonka családban élő gyermekek személyiségfejlődését a pedagógusok és az osztályfőnök segítségével fokozottan figyelemmel kísérje,
a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős beszélgetést kezdeményezzen a gyermekkel, segítse a problémáinak megoldását,
törekedni kell arra, hogy a gyermekkel legalább egy pedagógus, vagy az osztályfőnök mély, bizalmi kapcsolatot építsen ki, s problémáit feltárja, hogy azon segíteni lehessen, a gyermek viselkedésében, tanulmányi eredményében észlelt változások miatt a pedagógusnak, illetve az osztályfőnöknek beszélgetést kell kezdeményezni a szülővel, szülőkkel,
a tanulmányi eredményét jelentősen rontó tanuló számára biztosítani kell tanórákon a differenciált oktatást, valamint gondoskodni kell a korrepetálásáról, felzárkóztatásáról, ha a pedagógus úgy véli, hogy a gyermek nyugodt felkészülése otthon nem biztosított, javasolnia kell a szülő számára azt, hogy a gyermek vegye igénybe a tanulószobai foglalkozást,
ha a gyermeknél a szülőkkel történő megbeszélés után nem kezdődik meg pozitív változás, az osztályfőnök kezdeményezi, hogy a szülők a gyermeket szakemberhez (pszichológushoz, nevelési tanácsadóhoz) vigyék.

3.2.4. Feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy a csonka család miatt a gyermekekre nehezedő terheket felismerje és segítse a családot a problémák megoldásában.

3.2.5. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A csonka családokkal kapcsolatos feladatellátás közvetlenül nem mérhető.

A feladatok dokumentálása az osztályfőnöki feljegyzésekkel történhet, melyekben leírják a csonka családban nevelkedő tanulók személyiségével, tanulmányi eredményeivel, illetve a szülőkkel, a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel folytatott megbeszélések tapasztalatait.

3.3. A család szociális, anyagi helyzetéből fakadó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

3.3.1. A területre vonatkozó szabályozás

A család szociális, anyagi helyzetével kapcsolatban a következő szabályozásokat kell figyelembe venni:

- az esélyegyenlőségi törvény,
- a közoktatásról szóló 1993. évi törvény,
- 11/1994. (VI. 8.) Kormányrendelet,
- az intézményi házirend,
- a szervezeti és működési szabályzat, valamint
- a tankönyvtámogatás helyi rendjéről szóló szabályzat előírásait.

Az előzőeken túl figyelembe kell venni még:

a helyi önkormányzat gyermekvédelmi és szociális rendeletét, valamint a személyi jövedelemadó törvény beiskolázási segélyre vonatkozó előírásait.

3.3.2. A család szociális, anyagi helyzetéből fakadó a tanulók esélyegyenlőségét befolyásoló helyzetek, problémák

A család szociális helyzetéből fakadó problémák a következők lehetnek:

a tanuló szociális viselkedése nem megfelelő,
a nem megfelelő életvitelű családban, a rendezetlen családi viszonyok között, a rendszertelen életmód mellett a tanulók iskolai felkészülése nehéz,
a családnak a szociális helyzetéből fakadóan nincsen meg a gyermek harmonikus otthoni fejlődését elősegítő körülmények, eszközök, a tanuló ingerszegény környezetben él.

A család anyagi helyzetéből adódó problémák jellemzően a következők:

a család nem, vagy nehezen tudja biztosítani a gyermek megfelelő fizikai és szellemi fejlődéséhez szükséges szükségleteket biztosítani, így:
egyes esetekben még az étel biztosítása is gondot jelent,
a ruházat minősége, mennyisége nem megfelelő,
a taneszközök nem állnak rendelkezésre (íróeszközök, tolltartó, tornafelszerelés stb.),
otthon nincsen a tanulónak az ismeretei bővítéséhez szükséges eszköz háttér (könyvek, folyóiratok, stb.);
az anyagi helyzet miatt nem kísérik kellő figyelemmel a gyermek tanulmányait,
a szülők plusz munkát vállalnak az anyagi helyzetük növelésére, így a gyermekre nehezebben tudnak figyelni,
egyes családok a látszat fenntartása érdekében sok mindent anyagi lehetőségeiken felül vállalnak.

3.3.3. Az esélyegyenlőség, illetve az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása érdekében ellátandó konkrét feladatok

A szociális és anyagi helyzet miatt ellátandó intézményi feladatok:

A nem megfelelő anyagi és szociális helyzet feltárása:

az osztályfőnöknek törekednie kell arra, hogy megismerjék a tanuló életkörülményeit, betekintést nyerjenek a család anyagi és szociális viszonyaiba azért, hogy az esetleges hátrányok leküzdésében segítsék a családot és a tanulót,

az osztályfőnöknek:

a gyermekkel folytatott beszélgetés,
a fogadóórák,
a szülő, illetve a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések, valamint
a családlátogatás tapasztalatai alapján

segítenie kell feltárni, azonosítani a tanulót hátrányosan befolyásoló körülményeket.

A tanulók szociális viszonyainak figyelemmel kísérése:

a pedagógus és az osztályfőnök feladata, hogy figyelemmel kísérje adott tanuló szociális viselkedését, szociális viszonyait,
a pedagógus indokolt esetben kezdeményezheti a szakmai tanácsadó intézmények igénybevételét.

A nem megfelelő anyagi és szociális helyzet javítása, kompenzálása:

ha a pedagógus, illetve az osztályfőnök a tanuló nem megfelelő szociális és anyagi helyzetét tapasztalja köteles tájékoztatni erről az iskolaigazgatót,
a pedagógus, illetve az igazgatót tájékoztatja a fenntartót arról, ha tudomására jut az, hogy a gyermek étkeztetése nem megfelelő, és javasolja, hogy a család a támogatást pl. a tanuló gyermek étkeztetési díjára fordítsa, stb.,
az iskolaigazgató értesíti az illetékes jegyzőt a tanuló rászorultságáról, illetve tájékoztatja a szülőt arról, hogy a helyi önkormányzathoz segítségéért fordulhat,
az iskola az intézmény lehetőségei alapján szociális támogatásban részesíti a tanulót,
a tankönyv támogatási rendszerét úgy alakítja, hogy abban figyelembe veszi a rászorulókat számát, rászorultságuk mértékét,
a tankönyvtámogatás kölcsönözhető könyvekkel való biztosítása érdekében év végén tankönyv-begyűjtési akciót hirdet, a beérkező, jó állapotú könyveket a következő évben a rászoruló tanulók rendelkezésére bocsátja,
a rászoruló tanulók részére támogatási eszközöket, forrásokat keres (pl.: alapítvány, iskola által szervezett program bevétele),
a tankönyvrendelést úgy állítja össze, hogy figyelembe veszi a rászoruló családok számát és arányát,
a kötelező taneszközök körét úgy határozza meg, hogy figyelembe veszi a rászoruló családok számát és arányát,
a tanulók anyagi helyzetükből fakadó különbség mérséklését hivatott csökkenteni a könyvtár, a könyvtárból kölcsönözhető könyvek, valamint az iskolában használható számítástechnikai eszközök.

3.3.4. Feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy a tanulónak a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeit:

saját eszközökkel,
a család és más szakintézmények bevonásával,
a fenntartó közreműködésével
a lehető legkisebbre csökkentse.

3.3.5. A feladatok ellátásának mérése, dokumentálása

A feladatok mérése az alábbiak szerint mérhető:

- a tanulók anyagi-szociális helyzete miatti családlátogatások száma,
- a pedagógusok jelzéseinek száma a tanulók nem megfelelő anyagi és szociális helyzet miatt,
- az igazgatónak - a tanuló lakóhelye szerint illetékes – jegyző felé tett észrevétele, szociális ellátás kezdeményezéseinek száma,
- az intézménynek a tanulók anyagi-szociális kiadásait csökkentő tevékenysége, és annak pénzügyi eredménye.

4. Fejezet

Együttműködés az iskolával

Az iskolával kapcsolatos együttműködés területén, külön feladatcsoportot képeznek: a megfelelői iskolai légkörrel, az intézményi lehetőséggel kapcsolatos feladatok, a tanuló védelmével összefüggő együttműködési feladatok, valamint az iskola szülőkkel, a tanulóközösséggel való együttműködési tevékenysége.

4.1. A megfelelő iskolai légkörhöz, az intézményi lehetőséghez kapcsolódó esélyegyenlőségi és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

4.1.1. A területre vonatkozó szabályozás

A területre vonatkozó központi szabályozás csak érintőleges, a tényleges szabályokat az intézményi:

- minőségirányítási program,
- a házirend, valamint
- a szervezeti és működési szabályzat határozza meg.

4.1.2. A megfelelő iskolai légkörrel, intézményi lehetőséggel kapcsolatos sajátos helyzetek, problémák

A tanulói esélyegyenlőség, és egyenlő bánásmód követelményének biztosításával kapcsolatban a következő sajátos helyzetek, problémák merülhetnek fel:

Az intézmény a saját minőségirányítási programját a fenntartó közoktatási intézményekre vonatkozó minőségirányítási programja alapján köteles meghatározni, így egyes törekvései, célja csak alárendelten jelenhetnek meg egyes intézményi lehetőséggel kapcsolatban is.

A megfelelő iskolai légkör az intézmény és egyes kiemelt partnerei véleményével mérhető. Ilyen kiemelt partner csoportok a tanulók, a pedagógusok és a szülők.

Az iskola légkörére pozitívan hatnak olyan körülmények, melyeknek anyagi vonzata van (pl. rendezett, esztétikus környezet, a tanulók szabadidős tevékenységét segítő

eszközök, folyamatos pedagógus jelenlét, felügyelet), s ezt a plusz anyagi terhet az iskola a fenntartó tudatos támogatási tevékenysége nélkül nehezen gazdálkodik ki,

Az intézmény által nyújtott lehetőséget befolyásolják:

a szokások, a korábbi években biztosított lehetőségek (melyeket az intézmény figyelembe vesz a költségvetésében, az pedagógusok feladatmegosztásánál),
a tanulók és pedagógusok érdeklődési köre, és az érdekérvényesítésük erőssége (megteszik-e a belső szabályozásban meghatározott kezdeményezést vagy sem),

a magasabb iskolázottságú, illetve anyagilag jobb helyzetben lévő igényei jobban érvényesülnek, mivel más szülő kevésbé élnek jogaikkal,
az intézmény anyagi lehetőségei, (hiába jelenik meg igény, ha annak teljesítése nem megvalósítható),

az intézményi eszközöknek, és felszereléseknek a lehetőségei.

Az intézménynek az intézményi légkör javításának lehetnek olyan problémái, melyek saját intézményi háttérrel nem megoldhatóak (pl.: egészségügyi, beilleszkedési, higiéniai problémák).

4.1.3. Az ellátandó konkrét feladatok

A megfelelő iskolai légkör, valamint az intézményi lehetőséggel kapcsolatos együttműködési feladatok a következők:

egyeztetés az iskola és fenntartó között:

a minőségirányítási programban meghatározott célokkal kapcsolatban,
az intézmény költségvetési javaslata, és annak módosítása vonatkozásában,
az intézményi lehetőségek szélesítésével kapcsolatban (felszerelések, anyagi eszközök),

a szülők folyamatos tájékoztatása, és a szülői igények, elképzelések figyelembe vétele,
a pedagógusok és az intézményvezető közötti folyamatos párbeszéd a megfelelő intézményi légkör kialakítására és fenntartására, valamint az intézményi lehetőségek növelésére és kihasználására,

az intézménynek az intézményi légkör javítása érdekében szükség szerint közre kell működnie a gyermekjóléti szolgálattal, illetve más szakintézménnyel, a védőnővel, a iskolaorvossal stb.

4.1.4. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, a gyermekek számára kellemes, biztonságot nyújtó intézményi légkör biztosítása, az intézményi lehetőségek minél jobb kihasználása, bővítése az intézménnyel együttműködő partnerek közreműködésével.

4.1.5. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás nyomon követése során feljegyzést kell készíteni:

az intézmény partnereinek intézményi légkörre vonatkozó jelzéseiről,
az intézmény fenntartóval folytatott egyeztetéseiről,

az intézmény által nyújtott lehetőségekről, és az intézmény felé beérkező igényekről, az intézmény által igénybe vett olyan eszközökről, melyek az iskolai légkört javítását célozzák.

4.2. A tanulók védelmével kapcsolatos esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő feladatok

A területre megfogalmazott feladatokat a család szociális és anyagi helyzetével kapcsolatos feladatoknál leírtak figyelembe vételével kell ellátni, mivel a feladatok jellegük miatt összekapcsolódnak, illetve átfedik egymást.

4.2.1. A területre vonatkozó szabályozás

A tanulók védelmével kapcsolatos szabályokat érinti:

- a közoktatásról szóló törvény,
- a közoktatási törvény végrehajtási rendelete, továbbá az 1997.évi XXXI. törvény és végrehajtási rendeletei, valamint
- a helyi önkormányzat szociális és gyámügyi rendeletei.

Az ellátandó feladatok körére előírásokat határozhatnak meg a pedagógusok, - különösen a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó személy - munkaköri leírásai.

A tanuló védelmével kapcsolatban előírásokat fogalmaz meg továbbá:

- az intézmény SZMSZ-e, valamint
- a házirend.

A gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

4.2.2. A tanulók védelmével kapcsolatos sajátos helyzetek, problémák

A tanulók védelmével kapcsolatos sajátos helyzetek, problémák a következők lehetnek:

- a tanuló a család anyagi helyzete miatti problémák,
- a tanuló szociális helyzete miatti problémák,
- a tanuló egészségügyi helyzete miatti problémák,
- az intézményi baleset-megelőzési és védő, óvó intézkedésekkel kapcsolatos problémák,
- a tanulók általános egészségügyi helyzetével kapcsolatos problémák.

A fenti problémák külön-külön és együttesen is a tanulók különböző szintű veszélyeztetettségét jelzi.

4.2.3. Az ellátandó konkrét feladatok

Az intézménynek a tanulók anyagi helyzetével kapcsolatos együttműködési feladatai:

a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, illetve a problémát ismerő pedagógus, osztályfőnök, a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskolaigazgató indítson eljárást a tanuló lakó (illetve tartózkodási) helye szerint illetékes jegyzőnél:

a tanuló a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatása érdekében, szükség esetén jelezve azt, hogy a támogatás természetbeni ellátás formájában lenne célszerű nyújtani,

a család lakhatási támogatásával kapcsolatos segélyezése ügyében, illetve a tanuló étkeztetésének, iskolába járásnak (bérlet) támogatása érdekében;

a pedagógus tájékoztatja az igazgatót, ha tudomására jut az, hogy a tanuló valamely iskola által szervezett programon azért nem tud részt venni, mert a család anyagilag nem tudja viselni a terheket,

az intézménynek keresnie kell azokat a lehetőségeket, melyek segítik a nem megfelelő anyagi körülmények közötti tanulók esélyegyenlőségének biztosítását.

Az intézménynek a tanuló szociális helyzetével kapcsolatos együttműködési feladatai:

megegyeznek a családi háttérből fakadó anyagi és szociális helyzetből adódó feladatoknál leírtakkal, ezért itt külön nem kerül kifejtésre.

Az intézménynek a tanuló egészségügyi helyzetével kapcsolatos együttműködési feladatai:

ha a tanuló egészségügyi állapota indokolja, könnyített vagy gyógy testnevelési órára kell beosztani és gondoskodni kell ezek megszervezéséről,

a szülőt tájékoztatni kell arról, hogy a tanulónak miért kell könnyített vagy gyógy testnevelési órákra járnia.

Az intézménynek a baleset-megelőzési és védő, óvó intézkedésekkel kapcsolatos együttműködési feladatai:

a tanulókat tájékoztassák az intézményi balesetvédelmi előírásokról, a védő, óvó intézkedésekről,

az intézmény tájékoztassa a fenntartót az intézményben található balesetveszélyről, tegyen javaslatot a balesetveszély elhárítására,

minden esetben jegyzőkönyvet vegyen fel az intézményben előforduló balesetekről,

minden esetben gondoskodjon a balesetek kivizsgálásáról.

Az intézménynek a tanulók általános egészségügyi helyzetével kapcsolatos együttműködési feladatai:

az intézmény feladata, hogy az egészségnevelési programját minden tanulóra kiterjesztve hajtsa végre,

gondoskodjon arról, hogy az iskolaorvosi, és iskolafogászati ellátáson minden tanuló részt vegyen.

Az intézmény a tanuló védelme érdekében:

Ellát tájékoztatási feladatokat is, így:

az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi:

az intézményben gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó személy (gyermek és ifjúságvédelmi felelős) nevét, elérhetőségét, a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát (ilyen intézmények: gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, ifjúsági lelki-segély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.),

az intézményvezető köteles havonta ellenőrizni a hirdetések meglétét, szükség esetén gondoskodnia kell a pótlásról,

a gyermek és ifjúságvédelmi felelős az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.

Kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal:

segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól akkor, ha a tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, gyermekbántalmazás védelme esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot, részt vesz a gyermekjóléti szolgálat felkérésére a szolgálat által kezdeményezett eszmegbeszéléseken.

4.2.4. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja a tanuló veszélyeztetettségének felismerése, a felismerést követően a veszélyeztetettség megszüntetése az intézmény által rendelkezésre álló eszközökkel, valamint az intézményen kívüli együttműködő partnerekkel.

4.2.5. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás nyomon követése:

a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatot ellátó személy,
az osztályfőnökök, valamint
az iskolaigazgató

feljegyzéseivel, beszámolójával történik.

4.3. Az iskola a szülőkkel, a tanulóközösséggel való együttműködési tevékenységével összefüggő esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával kapcsolatos feladatai

4.3.1. A területre vonatkozó szabályozás

A tanulók védelmével kapcsolatos szabályokat érinti:

a közoktatásról szóló törvény, (különösen a 2. § (2) bekezdés)
a közoktatási törvény végrehajtási rendelete, továbbá
az intézmény SZMSZ-e, valamint
a házirend.

4.3.2. Az iskola kapcsolata, együttműködése a szülőkkel, tanulóközösséggel

A közoktatási törvény az alapelvek között rögzíti, hogy az iskola a *Közoktatási törvényben* meghatározott feladatai ellátásának keretei között - felelős a gyermekek, tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a gyermek- és tanulói közösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében:

a gyermek, a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködik a szülővel,
a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő-oktató munkáját,
felkészíti a tanulót a családi életre, családtervezésre.

Az állam és a helyi önkormányzat a nevelés és az oktatás terén vállalt feladatainak gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülőknek, illetve a gyámnak azt a jogát, hogy vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő oktatásban és nevelésben részesülhessenek gyermekeik. A szülő ezt a jogát gyermeke érdekeinek megfelelően gyakorolja, oly módon, hogy tiszteletben tartja annak gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadsághoz való jogát, továbbá véleményét - korától és érettségétől függően - figyelembe veszi.

4.3.3. Az ellátandó konkrét feladatok

Ellátandó feladatok:

Az intézményben legalább tanévkezdés előtt át kell tekinteni az intézmény és a tanulók, tanulóközösségek, valamint a szülőkkel való együttműködés és kapcsolattartás belső szabályozását.

Gondoskodni kell arról, hogy a szülők, illetve a tanulók megkapják év elején, illetve változást követően a házirend egy-egy példányát.

Az iskolában segíteni kell a diákönkormányzat létrehozását és működtetését.

Támogatni kell az iskolaszék, illetve a szülői szervezet működtetését.

4.3.4. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, a tanulókkal, tanulóközösségekkel, illetve a szülőkkel való együttműködés kereteinek megfelelő szabályozása, és az együttműködés folyamatos biztosítása.

4.3.5. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás nyomon követése:

a diákönkormányzatot segítő pedagógus beszámolójával, tájékoztatójával,
a szülői szervezet működésének figyelemmel kísérésével, valamint

az iskolaszék működéséről szóló tájékoztatókkal történik.

5. Fejezet A szülő jogai és kötelezettségei

A szülő jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatos intézményi feladatok több korábban tárgyalt témakörhöz is kapcsolódik, így itt csak az egyes feladatok összefoglalva jelennek meg.

5.1. A területre vonatkozó szabályozás

A szülő jogaival és kötelezettségeire vonatkozóan szabályokat állapít meg:

a közoktatásról szóló törvény 14. §-a, valamint
az 1997. évi XXXI. tv. 12. §-a.

A területre vonatkozó szabályokat meghatározhat még az intézmény házirendje is.

Az általános szülői jogokat és kötelességeket az 1997. évi XXXI. törvény határozza meg a következők szerint:

A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke:

testi,
értelmi,
érzelmi és
erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint
az oktatásához és
az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.

A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.

A gyermek szülője - ha törvény másként nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekét annak:

személyi és
vagyonai ügyeiben képviselni.

A gyermek szülője köteles:

gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát tiszteletben tartani,
gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni,
gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni,
gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,
a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.

A szülő közoktatási törvény szerinti kötelessége, hogy

gondoskodjon gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,

biztosítsa gyermeke tankötelezettségének vagy fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettségének teljesítését,
figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét, gondoskodjék arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, és megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget,
rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre a szükséges tájékoztatást megadja,
elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az iskola rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását,
megtegye a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében, tiszteletben tartsa az iskola vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait.

A szülő közoktatási törvény szerinti joga, hogy

megismerje a nevelési-oktatási pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,
gyermeke fejlődéséről, megviseléséről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,
írásbeli javaslatát a nevelési-oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az iskolaszék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az iskolaszéktől legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon,
a nevelési-oktatási intézmény által meghatározott feltételek mellett kérje, hogy gyermeke a nem kötelező foglalkozásokat igénybe vehesse, illetve ilyen foglalkozás megszervezését kezdeményezze,
a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon,
kezdeményezze az iskolaszék létrehozását, és részt vegyen a szülői képviselők megválasztásában, mint választó és mint megválasztható személy,
kezdeményezze szülői szervezet (közösség) létrehozását, és közreműködjön annak tevékenységében,
személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, a nevelési-oktatási intézmény irányításában,
az oktatási jogok biztosához forduljon.

5.2. A szülők kötelezettségeivel, jogaival kapcsolatos sajátos helyzetek, problémák

A szülők kötelezettségeivel, jogaival kapcsolatos sajátos helyzetek, problémák a következők lehetnek:

A különböző szülői csoportok eltérő mértékben élnek jogaikkal, így az iskolázottabb, tehetősebb szülők aktívabban, határozottabban lépnek fel az iskolával kapcsolatos együttműködés során, s érdekeik is jobban érvényesülnek. Így előállhat olyan helyzet, hogy a szülők képviselői olyan javaslatokat hagynak jóvá, olyan döntéseket hoznak, mely nem veszi figyelembe a kevésbé iskolázott, és rosszabb anyagi körülmények között élő családok helyzetét.

A szociális és anyagi nehézségekkel küzdő családok nehezen tudják teljesíteni valamennyi kötelezettségeiket, mivel beállítottságuk, illetve az anyagi problémák leküzdésére irányuló tevékenységük akadályozza őket ebben.

A legtöbb esetben a hátrányos helyzetű tanulók esetében a szülő nem tart kapcsolatot az iskolával, csak az iskola igyekszik kapcsolattartásra a szülővel, így az elvileg kétoldalú folyamat egyoldalúra redukálódik. Ennek oka, hogy az érintett tanulók szülei iskolai ügyekben nem keresik a kapcsolatot a pedagógussal. Jellemző, hogy a tanulási nehézségekkel, magatartási problémákkal, esetenként hiányos felszereléssel rendelkező tanulók szülei a fogadónapokra, szülői értekezletekre sem mennek el.

5.3. Az ellátandó konkrét feladatok

Az intézmény által ellátandó feladatok:

tájékoztatási tevékenységgel segíteni kell a szülőket abban, hogy megismerjék kötelezettségeiket és jogaikat, az osztályfőnöknek ellenőriznie kell, hogy tájékozódott-e a szülő az iskola értesítéseiről:

- a tanulók tanulmányairól való értesítést, érdemjegyeket aláírta-e,
- a pedagógusnak a szülő tájékoztatására vonatkozó beírásait aláírta-e,
- a pedagógus által kezdeményezett megbeszéléseken részt vett-e,
- látogatja-e a fogadóórákat, illetve a szülői értekezleteket stb.,

ha bebizonyosodik, hogy adott gyermeknél a tanulói kudarcok fő oka a szülői háttér és az odafigyelés teljes hiánya, akkor az iskolának minden nevelési partner segítségét igénybe kell venni,

- a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége által törekedni kell a tanulói veszélyeztetettség felfedezésére, és kezelésére (lásd a tanuló védelmére vonatkozó részt),
- a szülői közösségek képviselő választása során az osztályfőnöknek segítenie, támogatnia kell azt, hogy a képviselők valóban a teljes szülői kör érdekeit, lehetőségeit figyelembe véve hozzanak döntéseket,
- a szülők részére biztosítsa a kötelezettségük teljesítéséhez szükséges információk, tájékoztatási háttérrel,
- a szülőkkel együttműködjön a gyermek érdekében,
- a szülők számára megadja azokat az ismereteket, melyek a jogaik érvényesítéséhez szükségesek.

5.4. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy az intézmény segítse és figyelemmel kísérje a szülők kötelezettségének teljesítését, valamint a jogaik érvényesítésére vonatkozó tevékenységüket.

5.5. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás dokumentálása, nyomon követése úgy történik, hogy

- az osztályfőnökök beszámolnak, illetve írásbeli feljegyzést készítenek:
 - a szülők tájékoztatásáról a szülői kötelezettségek és jogok vonatkozásában, a tájékoztatás módjáról (pl. házirend részeként),

- ha egyes szülők esetében a szülői kötelezettségek megszegését tapasztalják, s ezzel a tanuló számára érdeksérelmet okoznak, illetve a gyermek veszélyeztetettségét idézik elő,
- az iskolaigazgató tájékoztatja a nevelőtestületet a szülői kötelezettség megszegéséből származó intézkedéseiről, azok eredményeiről.

(Bővebben lásd a tanulók védelme, illetve a családi háttérből fakadó intézményi feladatokról.)

6. Fejezet

A pedagógus jogai és kötelezettségei

6.1. A területre vonatkozó szabályozás

A pedagógus jogaival és kötelezettségeire vonatkozóan szabályokat állapít meg:

- a közoktatásról szóló törvény, valamint
- a végrehajtási rendelete,
- az intézmény házirendje és
- a pedagógus munkaköri leírása.

6.1.1. A pedagógus jogai

A pedagógust munkakörével összefüggésben megilleti az a jog, hogy

- személyét, mint a pedagógusközösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,
- a nevelési, illetve pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit megválassza,
- a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket,
- saját világnézete és értékrendje szerint végezze nevelő, illetve nevelő és oktató munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a gyermeket, tanulót,
- irányítsa és értékelje a gyermekek, tanulók munkáját,
- minősítse a tanulók teljesítményét,
- hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez,
- a nevelőtestület tagjaként részt vegyen a nevelési-oktatási intézmény nevelési, illetve pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat,
- szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa, részt vegyen pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában,
- szakmai egyesületek, kamarák tagjaként vagy képviselőként részt vegyen helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában,
- az oktatási jogok biztosához forduljon.

6.1.2. A pedagógus alapvető feladata, kötelessége

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodik a gyermek, tanuló testi ép-ségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről, továbbá az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse,
nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe vegye a gyermek, tanuló egyéni ké-pességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szocio kulturális helyzetét és fejlettségét, sajátos nevelési igényét, segítse a gyermek, tanuló képességének, tehetségének kibon-takozását, illetve bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek, tanuló felzárkózását tanuló társaihoz,
a gyermekek, tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön; ha észleli, hogy a gyermek, illetve a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye,
közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
a gyermek, tanuló életkorának, fejlettségének figyelembevételével elsajátíttassa a közösségi együttműködés magatartási szabályait, és törekedjék azok betartására.
a szülőket gyermekük nevelésével és oktatásával, fejlődésével kapcsolatosan, továbbá a szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek,
a szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon,
a gyermekek, tanulók és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa,
a gyermekek, tanulók részére az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket átadja, ellássa a tanulói jogokkal kapcsolatos legfontosabb tájékoztatási feladatokat,
közreműködjön a tanulók felkészítésében,
a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozások során irányítsa a tanuló személyiségfe-jlődését.

6.2. Az ellátandó konkrét feladatok

A pedagógus feladata, hogy

a jogait úgy gyakorolja, hogy figyelembe veszi a tanulói esélyegyenlőség, és egyenlő bánásmód követelményét, így pl.:

a tananyagot, a tanítás módszereit az adott osztály igényének megfelelően határozza meg,

alkalmazza a differenciált oktatást,

a hátrányos megkülönböztetés nélkül, objektíven értékeli a tanulók teljesítmé-nyét,

támogatást és biztatást ad a nem megfelelő családi háttér miatt tanulási kudar-cokkal küzdő tanulók számára,

a kötelezettségeit úgy teljesítse, hogy

a tanuló veszélyeztetettségére utaló jeleket észlelni tudja,

ellássa a gyermeki jogokkal kapcsolatos tájékoztatási feladatokat,
segítse a gyermek, tanuló felkészítését a továbbtanulásra,
a tanuló személyisége megfelelő irányban fejlődjön.
mindent elkövessen azért, hogy a nem megfelelő családi háttérrel rendelkező tanulók
személyiségfejlődése kielégítő legyen, ehhez javasolhatja szakintézmények igénybevé-
telét.

A pedagógusoknak tudatosan fel kell használniuk azt a tényt, hogy a tanulók adottságait, ha-
jlamait a környezet kultúrája, szokásai, normái, és a tanulókkal szemben támasztott elvárások
befolyásolják, vagyis ezektől a körülményektől és hatásoktól függ, hogy a fiatal személyisége
milyenné formálódik. Fejlődési szempontból fontos a jó családi légkör, támogató szülői maga-
tartás, a tágabb környezet elfogadó attitűdje, a kortársközösség pozitív hatása.

A pedagógusnak törekednie kell arra, hogy lehetőségekhez mérten erősítse a fentieket:
a pedagógusnak szükség esetén javasolnia kell a tanuló megfelelő személyiségfe-
jlődése elősegítése céljából a szakintézmények bevonását,
a szabadidős tevékenységeket a személyiségfejlődés eszközeként tekintse, annak meg-
felelően irányítsa, szervezze meg, célirányosan használja fel. (Közös sportolás,
kirándulás, mozi, színház, hangverseny mind – mind a nevelés, szocializáció
színterei.)

6.3. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy a pedagógusok a jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése
során maximálisan figyelembe vegyék a tanulói esélyegyenlőség, illetve egyenlő bánásmód
biztosításának követelményét.

6.4. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás nyomon követése az intézménybe beérkezett, a pedagógusok tevékenységével
kapcsolatba hozható érdeksérelmekről készített bejelentések számával, tartalmával, és a kiv-
izsgálás eredményével történik.

7. Fejezet

A tanulók jogai és kötelezettségei

7.1. A területre vonatkozó szabályozás

A tanulók jogaira és kötelezettségeire vonatkozóan szabályokat állapít meg:

a közoktatásról szóló törvény, valamint
a végrehajtási rendelete,
az intézmény házirendje.

7.1.1. Tanulói jogok a közoktatási törvény szerint

A Köznevelési törvény 10. § (1) bekezdése szerint a gyermeknek, a tanulónak joga, hogy nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A gyermeknek, tanulónak joga, hogy

képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, illetve alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében;

nemzeti, illetőleg etnikai hovatartozásának megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön;

részére az állami és helyi önkormányzati iskola egész pedagógiai programjában és tevékenységében a tanítás során a tájékoztatás nyújtása és az ismeretek közlése tárgyilagosan és többoldalú módon történjék;

nem állami, nem önkormányzati nevelési-oktatási intézményben vegye igénybe az iskolai, ellátást, továbbá, hit- és vallásoktatásban vegyen részt;

személyiségi jogait, így különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez és magánélethez való jogát az iskola, tiszteletben tartsa, e jogának gyakorlása azonban nem korlátozható másokat e jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, a nevelési-oktatási intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét, illetve a művelődéshez való jog érvényesítéséhez szükséges feltételek megteremtését, fenntartását;

állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön, s életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért; az oktatási jogok biztosához forduljon.

7.1.2. A tanulók kötelezettségei a köznevelési törvény szerint

A tanuló köteleessége, hogy

részt vegyen a kötelező és a választott foglalkozásokon és szakmai gyakorlatokon; eleget tegyen - rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően - tanulmányi kötelezettségének;

életkorához és fejlettségéhez, továbbá iskolai és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, pedagógus felügyelete, szükség esetén irányítása mellett - a házirendben meghatározottak szerint - közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a tanítási órák, kollégiumi foglalkozások, rendezvények előkészítésében, lezárásában;

megtartsa az iskolai tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, a kollégiumi foglalkozások, az iskola és a kollégium helyiségei és az iskolához, kollégiumhoz tartozó területek használati rendjét, a gyakorlati képzés rendjét, az iskola, a kollégium szabályzatainak előírásait;

óvja saját és társai testi épségét, egészségét, elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket, továbbá haladéktalanul jelentse a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más alkalmazottnak, ha saját magát, társait, az iskola alkalmazottakat veszélyeztetik;

zottait vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet, illetve balesetet észlelt, továbbá - amennyiben állapota lehetővé teszi - ha megsérült; megőrizzze, illetőleg az előírásoknak megfelelően kezelje a rábízott vagy az oktatás során használt eszközöket, óvja az iskola létesítményeit, felszereléseit; az iskola vezetői, tanárai, alkalmazottai, tanulótársai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa; megtartsa az iskolai szervezeti és működési szabályzatban, továbbá a házirendben foglaltakat.

7.2. Az ellátandó konkrét feladatok

Az intézmény feladata, hogy

biztosítsa a tanulói jogokat valamennyi tanuló számára, a jogok biztosítása terén érvényesüljön az esélyegyenlőség, és az egyenlő bánásmód követelménye, a tanulói kötelezettség teljesítését minden tanulótól megkövetelje, illetve feltárja a kötelezettség nem teljesítés okát, a feltárt okokat orvosolja az intézmény által alkalmazható eszközökkel, illetve más szerv, intézmény segítségét, közreműködését kérje.

7.3. A feladatellátás nyomon követése

A feladatellátás nyomon követése az intézménybe beérkezett, a tanulói jogokkal és kötelezettségekkel összefüggésbe hozható – az esélyegyenlőség, és az egyenlő bánásmód követelményét sértő – bejelentések számával, tartalmával, valamint a kivizsgálás eredményével történik.

8. Fejezet

A tanulói teljesítmény értékelése

A tanulói teljesítmény értékelése témaköre kiterjed:

- a tanulók értékelésének, minősítésének módjára,
- a felzárkóztatásra,
- a továbbhaladásra,
- a tanulmányi követelmények nem teljesítésére,
- az évfolyamisméltásra,
- a tanulmányi idő megrövidítésére.

8.1. A területre vonatkozó szabályozás

A tanulók teljesítményének értékelésére vonatkozó szabályokat:

- a közoktatásról szóló törvény, valamint
- a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet és
- a pedagógiai program határozza meg.

8.2. Az ellátandó konkrét feladatok

A tanulók értékelésével, minősítésével kapcsolatos feladatok:

a pedagógus feladata, hogy

a tanulók értékelése során a teljesítmény és a követelmények objektív összehasonlításával adjon érdemjegyet,

az érdemjegyekről a szülőt rendszeresen tájékoztassa, indokolt esetben keresse meg a szülőt a tanuló nem megfelelő előrehaladása miatt,

a nevelőtestület feladata, hogy

az év végi osztályzatok adásánál objektív kontrollt végezzen a pedagógusok által adott év végi érdemjegy felett, figyelembe véve a tanuló év közben megszerzett osztályzatait,

az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód követelményét nem sértő okokat, körülményeket fogadja el a pedagógustól akkor, ha indokolja az év közti érdemjegyek és az év végi osztályzat közötti jelentős különbséget.

A tanulók felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

pedagógus legfontosabb feladata, hogy

adott tanuló esetében minél korábban felismerje a felzárkóztatásra szorulás tényét, azonosítsa a tanuló a lemaradásának okait, valamint azt, hogy a lemaradásból fakadó hiányosságokat hogyan lehet pótolni és melyik az a terület, ami leginkább fejleszhető. A tapasztalatok szerint külön figyelmet kell szentelni az enyhén fogyatékos, az állami gondozásban élt tanulók, a nem megfelelő anyagi körülmények között élő családok gyermekei, illetve a jó módban, de elhanyagoló környezetben nevelkedő tanulók, illetve a roma származású tanulókra.

bármilyen komoly is a lemaradás, elérje azt, hogy

a tanuló nyitott legyen az élményekre,

kialakuljon a tanuló szellemi autonómiája - függetlenedjen a kedvezőtlen külső adottságoktól, a stressztől, tragédiáktól, tiszteletlenségtől, megalázásoktól, stb.

tartalmassá tudja tenni a tanuló az életét akkor is, ha az egy akadályozott élet,

a pedagógus feladata, hogy a tanulóval és a szülővel való kapcsolattartás során:

kezdemenyezze a tanuló felzárkóztatásban való részvételét,

tájékoztassa a szülőt arról, hogy a felzárkóztatásnak milyen eredményét tapasztalja,

a pedagógusnak tájékoztatnia kell a szülőt azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani a gyermek eredményes felkészüléséhez,

az iskola feladata, hogy biztosítsa a felzárkóztatás tárgyi és személyi feltételeit.

A tanuló továbbhaladásával kapcsolatos feladatok

Az igazgató feladata, hogy

a tanuló számára az egyéni továbbhaladást az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód követelmények betartásával engedélyezze,

a közoktatási törvényben meghatározott, tanulók továbbhaladásának engedélyezésével kapcsolatos jogkörét a gyermek érdekének megfelelően, az esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételével végezze,

A tanulmányi követelmények nem teljesítésével kapcsolatos feladatok:

Az iskola feladata a javítóvizsga megszervezése,

A pedagógus feladata, hogy a javítóvizsgát tehető tanulóval és szülőjével megbeszéljék a javítóvizsgára való felkészítés legfontosabb feladatait.

Az intézmény feladata, hogy lehetővé tegye az egyéni foglalkozásokon való részvételt akkor, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.

A tantestület feladata, hogy ellássa az osztályozó vizsga letételével kapcsolatos engedélyezési feladatot annak a tanulónak az esetében, akinek egy tanítási évben az elméleti órákról való igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a 250 órát, illetve az elméleti órák 30%-át, így a tanítási év végén nem osztályozható.

Az évfolyamisméltéssel kapcsolatos feladatok:

Az iskola a tanuló részére engedélyezheti az iskola évfolyamának megismétlését abban az esetben, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne.

Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója – a tanuló érdekét és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét szem előtt tartva - dönt.

A tanulmányi idő megrövidítésével kapcsolatos feladatok:

Az intézményvezető feladata, hogy minden esetben az esélyegyenlőség, és az egyenlő bánásmód követelményét, valamint a tanuló érdekét szem előtt tartva döntsön a két vagy több évfolyamra megállapított tanulmányi követelmények egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatti teljesítés ügyében.

8.3. A feladatellátás célja

A feladatellátás célja, hogy a tanulók teljesítésével, előrehaladásával kapcsolatos intézményben meghozott döntéseknél érvényre jussanak az esélyegyenlőségi, valamint az egyenlő bánásmód követelményei, s összességében a tanuló érdekét szolgálják.

8.4. A feladatellátás nyomon követése

Az intézményben a tanulók teljesítményével, előrehaladásával kapcsolatos olyan bejelentések, melyek összefüggésben vannak a tanuló esélyegyenlőségével, illetve az egyenlő bánásmód követelményével.

A feladatellátásnál figyelemmel kell kísérni a bejelentések számát, tartalmát, a kivizsgálás eredményét.

9. Záró rendelkezések

9.1. Éves terv kidolgozása és beszámoló az elvégzett feladatokról

Az intézmény adott tanéve vonatkoztatva elkészíti a tanulói esélyegyenlőség, és egyenlő bánásmód követelményei érvényesülését biztosító helyi tervét, programját.

A tanév végén összegzi az elvégzett feladatokat, értékeli a tevékenységét.

A beszámolóban az éves tervben meghatározott feladatokat, valamint a programban meghatározott nyomon követési, ellenőrzési eszközöket kell figyelembe venni, és felhasználni az értékelés során.

9.2. Felelősségi szabályok

A program, valamint az éves tervekben meghatározottak

- végrehajtásáért,
- ellenőrzéséért

elsősorban az intézmény igazgatója tartozik felelősséggel.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében vállaljuk, hogy

- iskolánkban a hátránnyal élők semmilyen módon nem lesznek megkülönböztetve társaiktól,
- aki faji, vallási, egészségi, szociális helyzete miatt hátrányosan megkülönbözteti bármelyik tanulónkat, az ellen fegyelmi eljárást indítunk,
- anyagi eszközeink függvényében az iskolát akadály mentesítjük,
- igény esetén az éves órakeretünkben egyéni foglalkozásokat tartunk a célcsoport tagjainak,
- igény esetén a továbbképzési programban támogatjuk azokat a továbbképzéseket, amelyek a célcsoporttal való hatékony munkavégzésre készítik fel.

A kötelezettségek teljesítéséért felelősek:

- Az igazgató felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Köznevelési intézményi esélyegyenlőségi program, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Az igazgató felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a program végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket.
- Az igazgatóhelyettesek felelősek az Köznevelési intézményi esélyegyenlőségi program megvalósításának koordinálásáért, a program végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.

- A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje a programban foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.

- Minden, az intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, szerződéses viszonyban álló, valamint szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programot és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

Fejlesztési célok: Rövid távon (1 év): a hátránnyal élők alacsony száma és iskolai helyzete miatt rövid távon a HHH –s tanulók munkájának egyénileg történő figyelemmel kísérése. Támogató programokba való bevonás..

Közép távon (3 év): lehetővé kell tenni

Mentori kör működtetése, adatok alapján trend vizsgálat

Hosszú távon (6 év): Jelenlegi helyzetünk a hátránnyal élők alacsony száma miatt . Hosszú távú célunk tantestület módszertani fejlesztése a hatékonyabb segítségnyújtáshoz. megőrzése.

Prioritások:

Azonnali beavatkozást igényel: mivel nem áll fenn iskolánkban törvénysértő helyzet, oktatásszervezési gyakorlatunk nem sérti az egyenlő bánásmód elvét, ezért nincs azonnali beavatkozást igénylő feladatunk.

Érzékelhető javulást kell elérni középtávon: a hátránnyal élő tanulók eredményességi mutatóiban iskolai társaikénál, ezért tanulmányi téren nincs teendőnk.

Az éves tervekben egyes feladatok ellátására más személyeket is megbízhat.

9.3. Titokvédelmi szabályok

INTÉZKEDÉSI TERV

Feladat megnevezése	Tervezett intézkedések	A feladatellátás, intézkedések		
		ellátója	ellenőrzés gyakorisága	ellenőrzést végző személy(ek)
I. Az iskolai háttérből fakadó esélyegyenlőséget biztosító feladatok				

1. Oktatásba történő bekapcsolódás				
	Hirdetmények kifüggesztése a beiratkozásról, és a beíratással kapcsolatos tájékoztató	2.sz. ig. helyettes	folyamatos	igazgató
	Házirend átadása		beíratáskor	igazgató
	Jegyző értesítése beíratás elmaradásáról	igazgató	beíratáskor	-
	Elutasítások áttekintése	nevelőtestület	beíratáskor	-
2. Követelmények teljesítése				
	Felmentéssel kapcsolatos intézkedések áttekintése	nevelőtestület	tanév elején	1 sz. ig.helyettes-
	Pályázat készítés	nevelőtestület	alkalomszerű	igazgató
3. Mulasztások				
	Az igazolatlan mulasztások esetén gyors intézkedések	ofők, igazgató	alkalomszerű	1.sz. ig.helyettes
4. Jogellenes megkülönböztetés				
	A jogellenes megkülönböztetés ellenőrzése bejelentés esetén	nevelőtestület	alkalomszerű	Igazgató
	Jogellenes megkülönböztetés ellenőrzése a belső szabályozásban és gyakorlatban	igazgató	szabályzatok éves felülvizsgálatakor	-
5. Továbbtanulásra való felkészülés				
	Pályaorientációs foglalkozások szervezése	Osztályfőnök Ofő. mkv.	félévenként	Igazgató
Feladat megnevezése	Tervezett intézkedések	A feladatellátás, intézkedések		
		ellátója	ellenőrzés gyakorisága	ellenőrzést végző személy(ek)
	Továbbtanulásra felkészítő foglalkozásokra igényfelmérés	osztályfőnök	tanév elején	2.sz. ig.helyettes
	Igény esetén a felkészítés megszervezése	pedagógusok	tanév elején	2. sz. ig. helyettes
6. A szolgáltatások és jutalmazások				
	A beérkező észrevételek kivizsgálása	nevelőtestület	esetenként	igazgató
II. A családi háttérből fakadó esélyegyenlőséget biztosító feladatok				
1. Családi háttér iskolai végzet-				

tsége				
	Fogadóórák, szülői értekezlet	osztályfőnök, szaktanár	alkalomszerű	igazgató
	Családlátogatás	osztályfőnök, szaktanár	alkalomszerű	igazgató
	Differenciálás	szaktanár	folyamatos	igazgató
	Korrepetálás, felzárkóztatás	szaktanár	folyamatos	igazgató
	Kapcsolattartás a gyermek- és ifjúság-védelmi felelőssel	osztályfőnök	folyamatos	igazgató
2. Csonka család				
	Kapcsolattartás a gyermek- és ifjúság-védelmi felelőssel	osztályfőnök	folyamatos	igazgató
	Kapcsolattartás a szülővel	osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	igazgató
	Differenciált oktatás	szaktanár	folyamatos	igazgató
	Szakemberekkel való kapcsolattartás (pszichológus, nevelési tanácsadó stb.)	igazgató, osztályfőnök	folyamatos	igazgató
3. A család szociális, anyagi helyzete				
	Kapcsolattartás a szülőkkel	osztályfőnök	folyamatos	igazgató
	Szülők tájékoztatása a lehetséges támogatásokról (tankönyvtámogatás stb.)	Gazdasági ig. helyettes igazgató osztályfőnök	folyamatos	Igazgató-
	Kapcsolattartás a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetésében részt vevő szervekkel	Ifjúság védelmi felelős	folyamatos	Igazgató-
	A rászoruló tanulók részére támogatási eszközök, források keresése (alapítvány, stb.)	osztályfőnök	folyamatos	Igazgató
III. Együttműködés az iskolával				
1. A megfelelő iskolai légkör, az intézményi lehetőségek				
	Egyeztetés az iskola és a fenntartó között	igazgató	alkalomszerű	-
	Szülők tájékoztatása	igazgató, osztályfőnök	folyamatos	-
	Kapcsolattartás az intézmény és a szülők között	igazgató	folyamatos	-
2. A tanuló védelmével összefüggő együttműködési feladatok				

	Kapcsolattartás a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetésében részt vevő szervekkel	Ifjúság védelmi felelős ofők	folyamatos	Igazgató
	Kapcsolattartás a helye szerint illetékes jegyzővel	igazgató	folyamatos	-
	A rászoruló tanulók részére támogatási eszközök, források keresése (alapítvány, stb.)	ofők	folyamatos	Igazgató
	Egészségügyi helyzettel kapcsolatos feladatok (könnyített vagy gyógytestnevelés, iskolaorvosi, stb.)	Szaktanár ofő	folyamatos	2. sz. igazgató helyettes
	Tájékoztatás a baleset-megelőzési és védő, óvó intézkedésekkel kapcsolatban	osztályfőnök, szaktanár munkavéd. felelős	folyamatos	Igazgató
3. Az iskolának a szülőkkel, a tanulóközösséggel való együttműködése				
	A szülőkkel, tanulóközösséggel kapcsolatos együttműködési szabályozás áttekintése	nevelőtestület	alkalomszerű	-
	Házirend kiadása		beíratáskor	Igazgató
	Diákönkormányzat létrehozása	Pedagógus ofők	tanév elején	1.sz. ig. helyettes
	Kapcsolattartás az iskolaszékkal és a szülői szervezettel	igazgató	folyamatos	-
IV. A szülő jogai és kötelezettségei				
1. Szülői jogok és kötelezettségek				
	A szülők tájékoztatása a kötelezettségeikről és jogaikról	igazgató, osztályfőnök	alkalomszerű	-
	A szülői tájékozottság ellenőrzése (értesítést, érdemjegyet aláírta-e, szülői értekezleten részt vett stb.)	osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	-
	Kapcsolattartás a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetésében részt vevő szervekkel	Ifjúság védelmi felelős ofő	folyamatos	Igazgató
V. A pedagógus jogai és kötelezettségei				
1. A pedagógusi jogok és kötelezettségek				
	A tananyag és a módszer a tanulói életkori sajátosságainak megfelelő	szaktanár	folyamatos	mkvez Igazgató
	Alkalmazza a differenciált oktatást	szaktanár	folyamatos	mkvez

				Igazgató
	Objektíven értékeli a tanulók teljesítményét	szaktanár	folyamatos	mkvez. Igazgató
	Korrepetálást, felzárkóztató órát tart	szaktanár	folyamatos	mkvez. igazgató
	Felkészít a továbbtanulásra, segít a pályaválasztásban	osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	mkvez. igazgató
	Kapcsolattartás a megfelelő szakemberekkel (pszichológus, nevelési tanácsadó stb.)	igazgató, osztályfőnök	folyamatos	-
VI. A tanulók jogai és kötelezettségei				
1. A tanulói jogok és kötelezettségek				
	A tanulói jogok biztosítása, érvényesül az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelménye	Igh-k igazgató	folyamatos	-
	A tanulói kötelezettség teljesítésének megkövetelése	igazgató, osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	-
	Kapcsolattartás a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetésében részt vevő szervekkel	igazgató	folyamatos	-
VII. A tanulói teljesítmény értékelése				
1. A tanulók értékelésének, minősítésének módja				
	A teljesítmény objektív értékelése	szaktanár	folyamatos	1 sz. igh. nevelőtestület
	Érdemjegyekről, a szülők tájékoztatása	osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	Iskolavezetés
2. Felzárkóztatás				
	Minél korábbi felismerés a tanuló felzárkóztatásra szorulása esetén	osztályfőnök, szaktanár		
	Szülő tájékoztatása a felzárkóztatás eredményességéről	osztályfőnök, szaktanár	folyamatos	-
	Szülő tájékoztatása az eredményes felkészülés lehetőségeiről	osztályfőnök	folyamatos	-
	Tárgyi és személyi feltételek biztosítása	Igh-k, igazgató	folyamatos	igazgató
3. Továbbhaladás				
	Az esélyegyenlőségi és egyenlő bánásmód követelményeinek betartása	igazgató	folyamatos	
4. A tanulmányi követelmények nem teljesítése				
	Döntés a javítóvizsga letételének lehetőségéről	nevelőtestület	tanév végén	1.sz. ighelyettes

	Javítóvizsga megszervezése	igazgató	tanév végén	-
	Szülők tájékoztatása a javítóvizsgával kapcsolatban	osztályfőnök, szaktanár	tanév végén	1. sz. ighelyettes
	A tanulók egyéni foglalkozásokon való részvételének biztosítása	Szaktanár Iskola vezetés	alkalmi	igazgató
	Osztályozó vizsga letételére való engedélyezés sok mulasztás esetén	Nevelőtestület Iskola titkár	tanév végén	1.sz. igh.
5. Évfolyamis-mérlés				
	Szülők tájékoztatása az évfolyamis-mérlés feltételeiről	osztályfőnök	tanév végén	igazgató
6. A tanulmányi idő megrövidítése				
	Az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód figyelembe vétele	igazgató	folyamatos	

Zrínyi Miklós Gimnázium

HELYZETELEMZÉS

Fontos szerepet kap iskolánkban a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása és tehetséggondozása.

A Zrínyi Miklós Gimnázium alapítóintézménye a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjának és elnyerte a Tehetséggondozó Iskola címet.

Az oktatási programban szerepel a Zala megyei Rendőrkapitánysággal közösen szervezett Ifjúságvédelmi program a Veszélyvágta.

Részt veszünk Út az érettségihez, Ösztöndíj programban . Iskolánk alapítványa évente több tanulónak ad ösztöndíjat ill. eseti támogatást.

Alkalmanként ill. rendszeresen szervezünk hétvégi túrákat, országjáró kirándulásokat és turisztikai táborokat, sí táborokat.

Fontos szerepet kap a tanítás mellett a szülői ház és a pedagógusok kapcsolatának az iskola hagyományainak ápolása. Kiemelt nevelési programunk van az egészségnevelés és a környezetnevelés terén.

Iskolánk adatai:

Középiszkolai feladat-ellátási helyek száma: 1

Iskolai osztálytermek száma: 21

Iskolai osztályok száma: 19

Iskolai tanulók száma: 639

Magán tanulók száma:

Sajátos nevelési igényű tanulók száma:-

Tanulási nehézségekkel küzdő tanulók száma: -

Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma:

9. évfolyamosok száma:

Végzősök száma:

Menzások száma:

Tanulószobát igénybevevő tanulók száma:

Az iskola férőhelyek számát az alapító okirat határozza meg (fő). A jelenleg beírt tanulók száma 639 fő.

A pedagógiai program részletesen meghatározza azokat a tevékenységeket , amelyek a tanórán kívüli tehetséggondozást ill. szükség esetén akár a felzárkóztatást is segíthetik.

A következő táblázat a 19 tanulócsoport osztálylétszámát, ezen belül a HH és a HHH tanulók arányát valamint az SNI tanulók számát tartalmazza.

Összesen

osztály	fő	HH	HHH	SNI
5.				
6.				
7.				
8.				
9.A				
9.B				
9.N				
10.A				

10.B				
10.C				
10.N				
11.A				
11.,B				
11.C				
11.N				
12.A				
12.B				
12.N				
13.B				

A pedagógiai program tartalmazza a beilleszkedési nehézségek a tanulási zavarok kezelését, a kudarc okainak feltárását a a tanulási képességek felmérését.

Tanórai differenciált feladatok alkalmazása,

Tantárgyi korrepetálással képességfejlesztő foglalkozásokkal egyéni fejlesztési terv készítésével adunk segítséget a hátrányos helyzetű tanulóinknak.

Iskolánkban főbb törekvés hogy a gyermekek nevelhetőségében minden gyereknél egységesen alakítsuk ki az ismereteket, képességeket a közösség alapértékeit követő életvezetést, életmódot.

Elsős számú feladat hogy az SNI, a HH és a HHH vonatkozásában nagyon pontos naprakész kimutatással rendelkezzen.

Alapvető dokumentumaink mind a jó képességű, mind a tanulási nehézségekkel küzdők számára egyaránt fejlesztési lehetőségeket nyújtanak. Pedagógusaink továbbképzését ma már beiskolázási tervek alapján végezzük.

A tanulóknak széles választék áll rendelkezésre érdeklődési területük fejlesztésére, képességük kibontakozására. Amikor év elején nyilvánvalóvá válik, hogy kik lesznek a HH és a HHH tanulók, a pedagógusoknak külön felhívjuk a figyelmét, hogy ezeket a tanulókat fokozott figyelemmel kísérjük és valamelyik tevékenységbe, szakkörbe vonják be.

Intézményi és szervezeti együttműködések:

- Gyermekjóléti szolgálattal alkalmanként
- Védőnőkkel napi szinten
- Iskolaorvossal heti 2 alkalommal
- Rendőrséggel alkalmanként
- Közbiztonsági Egyesülettel

Sajátos nevelési igényű tanulók:

Oktatás hatékonysága

Lemorzsolódás:

2006/07 :

2007/08 :

2008/09 :

Évfolyam ismétlők száma: nincs

Továbbtanulás:

Tanulóink a felsőoktatásban tanultak elsősorban tovább
2006/07 felvett/érettségizett aránya 94.%
2007/08 felvett/érettségizett aránya 95.%

A szellemi tőke, a humánerőforrások mind jobb kihasználása és fejlesztése érdekében támogatjuk a vezetők és pedagógusok tovább-illetve átképzését.

Továbbképzés fő
2006/07....fő
2007/08....fő

Infrastrukturális feltételek

Az épületek állag megóvása mellett fontos feladat azoknak a helyiségeknek a kialakítása, melyekkel oktatási intézmények kötelező eszközeiről szóló rendelet értelmében valamennyi intézménynek rendelkeznie kell. Szükséges a tantermek számának bővítése az Arany János Tehetséggondozó Program folyamatos működésének biztosítására. Ennek megoldása a külső épületek (építési engedéllyel rendelkező) felújítása.

Három jól felszerelt számítástechnika terem áll rendelkezésünkre.

Sportolás lehetősége m² tornaterem konditerem, szabadtéri korszerű sportpálya.

Korszerű pedagógiák alkalmazása: Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés, Kooperatív tanulás, Projekt pedagógia, dráma pedagógia, SDT alapú oktatás használata segítségével.

A korszerű pedagógiák elsősorban a kompetencia –alapú oktatás terjedését segítik elő. A korszerű pedagógiai módszereket pedagógus-továbbképzések keretei között lehet megszerezni.

Cél Feladat Módszer /eszköz Felelős Gyakoriság:

Minden iskolai dokumentumban érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a program célkitűzései A közoktatási intézmények működését és a pedagógiai munkáját meghatározó dokumentumok vizsgálata, az eredményesség megállapítása Az intézkedéshez kapcsolt indikátorok teljesülése. Az adatok feldolgozását az Intézményvezető és a helyettesek évente az éves beszámolók részeként adott szempontsor alapján elvégzik.

KONZULTÁCIÓ VISSZACSATOLÁS

A Zrínyi Miklós Gimnázium Esélyegyenlőségi Programja az iskola tanulóinak jelentős részét érinti, ezért a diáksággal egyeztetve készült a program.

Megvalósítás

Figyelembe véve Zalaegerszeg város esélyegyenlőségi programját, az abban szereplő fejlesztési tervnek megfelelően szabott feladatokat maradéktalanul végrehajtjuk. Az iskolai stratégiai dokumentumokat az esélyegyenlőség maradéktalan megvalósítása érdekében felülvizsgáljuk.

A Zrínyi Miklós Gimnázium az Esélyegyenlőségi Programban leírtak megvalósításában az érintett intézményeknek szorosan együtt kell működniük.

az intézményvezető feladata, hogy a közoktatási intézmény működését és pedagógiai munkáját érintő, és az esélyegyenlőségi szempontból fontos egyéb szolgáltatásokat

meghatározó stratégiai dokumentumba és iránymutatásba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a program célkitűzései

évente értékelésre kerül a programba leírtak megvalósítása (intézményvezető önértékelés, pedagógus önértékelés, beszámolók)

Monitoring és nyilvánosság

MONITORING ÉS NYILVÁNOSSÁG

Az iskola esélyegyenlőségi Programjában fontos szerepet tölt be a program megvalósulásának nyomon követése. Ennek eszközei az eredményesség értékelése ellenőrzése évente történik.

Éves monitoring vizsgálatok eredményeinek nyilvánossá tételére és ennek kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani.

Szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató, kiadványok, rendezvények, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Az évenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok felszámolására külön intézkedési tervet kell készíteni, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek határidők, sikerkritériumok .

Fejlesztési célok:

Rövid távon (1 év): a hátránnyal élők alacsony száma és iskolai helyzete miatt rövid távon a feladatot a HHH –s tanulók munkájának egyénileg történő figyelemmel kísérése. Támogató programokba való bevonás.

Középtávon (3 év): lehetővé kell tenni.

Mentori kör működtetése, adatok alapján trend vizsgálat

Hosszútávon: (6 év): Jelenlegi helyzetünk szerint a hátránnyal élők száma alacsony. A tantestület módszertani felkészültségének fejlesztése a hatékonyabb segítségnyújtáshoz .

Azonnali beavatkozást igényel: mivel nem áll fenn iskolánkban törvénysértő helyzet, oktatásszervezési gyakorlatunk nem sérti az egyenlő bánásmód elvét, ezért nincs azonnali beavatkozást igénylő feladatunk.

Érzékelhető javulást kell elérni középtávon: a hátránnyal élő tanulók eredményességi mutatóiban.

A jelen programban ellátandó feladatokat a pedagógusok a titokvédelmi szabályzatban meghatározottak figyelembevételével kötelesek ellátni.

A program rendelkezéseit 2008. 09. 01. naptól kell alkalmazni.

5. A közoktatási esélyegyenlőségi szabályzatban leírt feladatok végrehajtását évente értékelni kell.. A helyzetelemzést minden évben október 31-ig - az előző tanév tanulmányi adatai alapján - kell elvégezni, csak így előzhetjük meg a jelenlegi helyzet romlását. A szabályzatot, valamint az évenkénti helyzetelemzés eredményeit - a személyes adatok védelmének biztosításával - iskolánk honlapján nyilvánosságra hozzuk. A helyzetelemzés elkészítéséért és a nyilvánosság biztosításáért az iskola igazgatója felelős.

Konzultáció és visszacsatolás

A szabályzat készítésekor figyelembe vettük a nevelőtestület, az iskolai diákönkormányzat és szülői munkaközösség véleményét. A monitoring-vizsgálatok eredményét felhasználva - szükség esetén - módosítjuk a szabályzatot. A szülő véleményeket írásban, hagyományos vagy elektronikus módon, a diákok, partnerek és a nevelőtestület véleményét elektronikus (e-mail) módon gyűjtjük. A feldolgozás az igazgató feladata. A szabályzat módosítását - amennyiben szükséges - december 31. kell elkészíteni.

Szankcionálás

A szabályzat betartásáért az iskola minden dolgozója és tanulója felelős. Aki faji, vallási, egészségi, szociális helyzete miatt hátrányosan megkülönbözteti bármelyik tanulónkat, az ellen fegyelmi eljárást indítunk.

Akcióterv: Akcióterv

Jelenlegi helyzetben, a tizenkét hátránnyal élő gyermekek mellett nincs semmilyen esélyegyenlőségi kockázat. Amennyiben a jövőben arányuk jelentősen növekszik, akkor a közoktatási esélyegyenlőségi programot aktualizálni kell az adott helyzetre.

Azonnali beavatkozást igénylő folyamatok:

Minden olyan helyzet, ami a hatályos törvényeknek nem megfelelő (különös tekintettel a 1993.évi LXXIX. törvény A közoktatásról, és AZ egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseire). Ilyen eljárásokat, folyamatokat az intézményben nem tapasztaltunk.

Minden az adatok vizsgálatát követően beazonosított szegregált nevelési és oktatásszervezési gyakorlat, mivel az alapvetően sérti az esélyegyenlőség elvét és korlátozza a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási sikerességét. Ilyen eljárásokat, folyamatokat az intézményben nem tapasztaltunk.

Zalaegerszeg 2008.11.25.

.....
igazgató

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv elfogadása és jóváhagyása

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervet az iskolai diákönkormányzata véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt:

Az iskolai diákönkormányzat vezetője

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervet az iskola szülői munkaközössége véleményezte és elfogadásra javasolta

Kelt:

Az Iskolaszék elnöke

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervet az iskola nevelőtestülete véleményezte és elfogadta.

Kelt:

Igazgató

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervet a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata véleményezte és elfogadta.

Kelt:

Fenntartó képviselője